

Reflexen of reflectie?

Een onderzoek naar de omvang van de risico-regelreflex

Remco Roos

juli 2011

Universiteit Utrecht

Departement Bestuurs- en organisatiewetenschap (USBO)

Leerkring Bestuur en Beleid: management van publieke verantwoordelijkheden

Reflexen of reflectie?

Een onderzoek naar de omvang van de risico-regelreflex

Student: R.W. Roos
Studentnummer: 3166120
Begeleider: Prof. Dr. M.J. Trappenburg
Tweede lezer: Dr. W.E. Bakker
Datum: 22 juli 2011

Voorwoord

In de krant lees ik wekelijks berichten over drastische maatregelen na incidenten. Is het geen bodyscanner die wordt ingevoerd om te voorkomen dat terroristen zich in vliegtuigen opblazen, dan is het wel een EHEC-bacterie die ertoe leidt dat de komkommerindustrie stil komt te liggen en mensen in heel Europa bang zijn om komkommers, tomaten en taugé te eten. We nemen maar ‘het zekere voor het onzekere’ zonder na te denken over de negatieve effecten van maatregelen.

Het is deze verbazing die mij begin 2010 (naar aanleiding van de bodyscanner) interesseerde in dit onderwerp. Benno Baksteen liet in Pauw en Witteman een nuchter antwoord horen op de komst van de bodyscanner: dat moeten we niet doen, want het zal niet voorkomen dat terroristen ons kwaad willen doen. Tijdens mijn masterscriptie kreeg ik de kans om dit probleem te gaan onderzoeken. Hoewel de risico-regelreflex breed herkend wordt, was er nog weinig empirisch onderzoek naar de omvang van het probleem gedaan. De afgelopen maanden heb ik geprobeerd om iets van die mist te doen verdwijnen. En dat was niet altijd gemakkelijk. Maar door de betrokkenheid en hulp van velen is dit onderzoeksverslag er gekomen.

Allereest wil ik Margo Trappenburg enorm bedanken voor haar betrokkenheid. Ze is zeer behulpzaam geweest in het oplossen van Gordiaanse knopen. Bovendien heeft haar optimisme bij mij ook de hoop levend gehouden dat het in een mooi product zou eindigen. Daarnaast heb ik veel gehad aan de feedback van medestudent Aïsha Udondek. Uiteraard ben ik ook de respondenten van de Rijksoverheid zeer erkentelijk voor hun bereidheid tot de interviews.

Vervolgens gaat mijn dank uit naar de Projectgroep Risico's en Verantwoordelijkheden van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Tijdens mijn stage hebben Jan van Tol en Floris Mulder meegedacht over de opzet en konden we goed sparren over de dilemma's die onderweg speelden. Een speciaal woord van dank gaat verder uit naar Jacqueline Conemans, die mij geholpen heeft in de zoektocht naar ambtenaren voor de interviews.

Tenslotte wil ik mijn ouders bedanken voor het vertrouwen dat ze in mij hebben en wil ik Jort bedanken voor alle mentale steun tijdens deze risicovolle onderneming.

Remco Roos

Utrecht, juli 2011

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Inhoudsopgave.....	6
1 Inleiding.....	9
<i>De risico-regelreflex: een probleem?</i>	9
<i>Doelstelling</i>	10
<i>Vraagstelling</i>	10
<i>Deelvragen</i>	10
<i>Maatschappelijke relevantie</i>	10
<i>Wetenschappelijke relevantie</i>	11
<i>Leeswijzer</i>	12
2 Theoretisch kader.....	13
<i>De risico-regelreflex</i>	13
<i>De gevolgen</i>	14
<i>De aannamen</i>	15
<i>Risico's</i>	15
<i>Definitie van risico</i>	18
<i>Incidenten</i>	18
<i>Definitie van een incident</i>	18
3 Methoden en Technieken.....	21
<i>Incidenten</i>	21
<i>Politieke reflex</i>	22
<i>Ambtelijke maatregelen</i>	22
<i>Betrouwbaarheid en validiteit</i>	24
<i>Beschrijving dataset</i>	27
4 Resultaten.....	29
<i>Incidenten</i>	29
<i>Politieke reflex en ambtelijke uitwerking</i>	30
A) <i>Incident met kind-onveilige aanstekers</i>	31
<i>De casus</i>	31
<i>Reactie bewindspersoon</i>	31
<i>Ambtelijke follow-up</i>	31
B) <i>Acties in het Schimveldse Bos</i>	34
<i>De casus</i>	34
<i>Reactie bewindspersoon</i>	34
<i>Ambtelijke follow-up</i>	35
C) <i>Bulderend lawaai in Rijnmond</i>	36
<i>De casus</i>	36
<i>Reactie bewindspersoon</i>	36
<i>Ambtelijke Follow-up</i>	36
D) <i>Lekken van AIVD-informatie naar criminelen</i>	37
<i>De casus</i>	37
<i>Reactie bewindspersoon</i>	37
<i>Ambtelijke follow-up</i>	38
E) <i>Straatterreur in de Diamantbuurt</i>	41
<i>Reactie bewindspersoon</i>	41
<i>Ambtelijke follow up</i>	41
F) <i>Beveiliging van marinebasis Kattenburg</i>	47
<i>De casus</i>	47
<i>Reactie bewindspersoon</i>	47
<i>Ambtelijke follow-up</i>	47
G) <i>Gijframp met de Probo Koala</i>	49

De casus	49
Reactie bevindspersoon	49
Ambtelijke follow-up	50
H) Conferentie met een radicale Moslimleider.....	55
De casus	55
Reactie bevindspersoon	55
Ambtelijke follow-up.....	56
I) Brand in vertrekcentrum Ter Apel.....	57
De casus	57
Reactie bevindspersoon	57
Ambtelijke follow-up	57
J) Wantoestanden in een Zoetermeers verpleeghuis	58
De casus	58
Reactie bevindspersoon	58
Ambtelijke follow-up	58
De casus	59
Reactie bevindspersoon	59
Ambtelijke follow up:	59
L) Ongeluk A28 door rookpotten	63
De casus	63
Reactie bevindspersoon	63
Ambtelijke follow-up	64
5 Conclusie	69
6 Discussie	71
Geraadpleegde bronnen	75
Bijlagen.....	81
1 Topicijst interviews	83
2 Kiesboom incidenten	85
3 Incidentenlijst krantenbank.....	87

1 Inleiding

Het is Eerste Kerstdag 2009, vlucht NW253 van Amsterdam naar Detroit. Een Nigeriaanse man probeert explosieven tot ontploffing te brengen. Gelukkig is er de Nederlander Jasper Schuringa die de man overmeestert en een ramp voorkomt. De man wordt bejubeld op CNN en bij De Wereld Draait Door. Het ongeluk roept veel vragen op: heeft de marechaussee voldoende toezicht gehouden op de particuliere beveiligingsbedrijven? En de belangrijkste vraag: had dit incident voorkomen kunnen worden?

Het Nederlandse parlement is van links tot rechts verontwaardigd. Het onderzoek dat minister Ter Horst heeft laten uitvoeren is volgens veel Kamerleden niet afdoende (Volkskrant, 2009, 31 december). Er bestaat kamerbrede overeenstemming over de inzet van de bodyscanner, een apparaat dat een incident zoals tijdens vlucht NW253 zou voorkomen. Tot die tijd moeten reizigers richting de Verenigde Staten rekening houden met honderd procent fysieke controles (Volkskrant, 2009, 31 december).

De risico-regelreflex: een probleem?

Het incident, dat geleid heeft tot de komst van bodyscanners, is een voorbeeld van de risico-regelreflex: als reactie op een incident worden nieuwe regels en strenger toezicht geïntroduceerd om herhaling van het incident te voorkomen (Trappenburg, 2011). De risico-regelreflex is om meerdere redenen problematisch (Van Tol, Helsloot en Mertens, 2011: 149-150; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), 2011: 3). Het kan leiden tot:

- Hoge kosten van het beleid;
- Een zeer beperkte bijdrage aan – of zelfs afname van – veiligheid;
- Het aantasten van andere waarden;
- Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden;
- Een belemmering voor technologische innovatie;
- Imago schade voor de overheid door onrealistische verwachtingen.

De risico-regelreflex treedt niet na alle incidenten op. Een incident dat in het Algemeen Dagblad van 10 juni 2005 staat illustreert dit. Op 7 juni van dat jaar ontsnapt er een tbs'er die vervolgens, na het drinken van alcohol, een 73-jarige man in zijn plezierboot vermoordt. Er is veel verontwaardiging na dit incident en er worden vragen over gesteld aan de minister van Justitie. Hij schrijft op 15 juni aan de Kamer dat hij geschokt is door de gruweldaad: "Het zijn het soort gebeurtenissen, waarvan men zou wensen dat de samenleving er van gevrijwaard zou kunnen blijven" (TK 20405 29452, nr. 21). Tijdens het debat vragen meerdere Kamerfracties om extra maatregelen (zoals het afschaffen van de verlofregeling). De minister houdt echter voet bij stuk en houdt het tbs-systeem in stand. De risico-regelreflex treedt niet op.

De voorbeelden van de Detroit-vlucht en de ontsnapte tbs'er zijn allebei incidenten waarbij de eerste reactie is dat het risico moet worden verkleind. Bij de casus van de Nigeriaanse terrorist leidt dit tot

nieuwe regelgeving, terwijl minister Donner na het tbs-incident het tbs-systeem principieel verdedigt. De vraag rijst dan hoe vaak de risico-regelreflex na een incident optreedt, met andere woorden: is er na een incident sprake van reflexen of is er nog tijd voor reflectie? Deze vraag is echter nog niet eerder onderzocht.

Doelstelling

Dit onderzoek wil meer inzicht verschaffen in de aanname van de risico-regelreflex dat er standaard een overreactie optreedt na een incident. Er wordt inzicht verschaft in (1) het aantal gevallen waarin een incident plaatsvindt en leidt tot Kamervragen, (2) de reactie van de bewindspersoon op dat terrein, en (3) de ambtelijke uitwerking van deze reactie. Daarmee kan er meer duidelijkheid komen over de omvang van de risico-regelreflex.

Vraagstelling

De doelstelling leidt tot onderstaande onderzoeksvraag:

Wat is de omvang van de risico-regelreflex na een incident?

Deelvragen

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen beantwoord:

- 1a) Wat is de risico-regelreflex?
- 1b) Wat is een incident?
- 2) Hoe vaak is er sprake van een incident?
- 3) Hoe vaak reageert de verantwoordelijke bewindspersoon op het incident?
- 4) Hoe vaak zetten ambtenaren de reactie van de bewindspersoon om in beleid?
- 5) Hoe vaak beoordelen de ambtenaren de maatregelen als een overreactie?

Maatschappelijke relevantie

Op het eerste gezicht lijkt het probleem van de risico-regelreflex niet erg groot. Media en politiek besteden er niet veel aandacht aan en het probleem staat niet bovenaan het lijstje van veel burgers. Van Tol et al. (2011: 150) wijten dit aan het feit dat burgers niet vaak rechtstreeks met de gevolgen van de risico-regelreflex worden geconfronteerd.

Toch is er de laatste jaren een verschuiving zichtbaar. In het Verenigd Koninkrijk hebben verschillende instituten zich ingezet om het probleem in kaart te brengen. Een voorbeeld hiervan is de Better Regulation Commission (2006), die in tien stappen laat zien wat de risico-regelreflex inhoudt. Een ander voorbeeld is de Risk & Regulation Advisory Council die het risico-landschap in kaart heeft gebracht (RRAC, 2009: 26-27). Hij laat daarin zien welke actoren bij de omgang met risico's betrokken zijn, hoe zij elkaar beïnvloeden en welke 'risk-alarms' er zijn.

Op internationaal terrein heeft de risico-regelreflex inmiddels ook de aandacht van diverse Europese en Angelsaksische landen, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD, 2010), de Wereldbank groep en de United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) (Van Tol et al., 2011: 151).

De laatste jaren is er ook in Nederland meer aandacht voor de risico-regelreflex. Binnen het Ministerie van BZK is de projectgroep Risico's en Verantwoordelijkheden gestart die zich specifiek met dit probleem bezighoudt. Zij werkt aan een groter inzicht in de risico-regelreflex, en organiseert bijeenkomsten waarin kennis gedeeld wordt binnen en buiten de Rijksoverheid. Dat zal uitmonden in een kabinetsvisie op de omgang met risico's en incidenten. Dit onderzoeksrapport zal door de projectgroep gebruikt worden als één van de bouwstenen voor de kabinetsvisie. Ook lagere overheden, zoals de Provincie Noord-Holland en de Gemeente Amsterdam, willen een visie op de omgang met risico's ontwikkelen.

Tot slot neemt buiten de overheid de aandacht voor de risico-regelreflex toe. Het Landelijk Congres der Bestuurskunde (LCB, 2011) met de titel 'RisicoRijk: Risico(in)tolerant Nederland' was in 2011 volledig aan het thema gewijd en de Nationale Denktank heeft zich in 2010 beziggehouden met de vraag hoe er een afkoelperiode na incidenten kan worden ingelast. Dit heeft geresulteerd in de 'warm hart en hoofd koel award' (Nationale Denktank, 2010: 78) voor bestuurders die deze afkoelperiode inlassen en een 'incidentenwijzer' (Nationale Denktank, 2010: 77) om bestuurders aan te zetten tot minder overhaaste wetgeving na incidenten. Tevens zijn er diverse publicisten die met enige regelmaat over de risico-regelreflex schrijven (Cf. Baksteen, 2010; Chavannes, 2011; De Graaf, 2010; De Graaf en Sinkel, 2010; Trappenburg, 2010).

Het inzicht in de omvang van het probleem biedt handvatten voor bestuurders, beleidsmakers en opiniemakers om hun visie op de risico-regelreflex scherper te maken. Cijfers over de omvang van de risico-regelreflex zijn voor bestuurders belangrijk om al dan niet tot actie over te gaan (Stone, 2001). Bovendien kunnen de incidenten die in dit onderzoek naar voren komen ter inspiratie dienen als best of worst practice. Zo kunnen beleidsmakers leren van de fouten uit het verleden en van incidenten die juist niet tot een risico-regelreflex hebben geleid.

Wetenschappelijke relevantie

De aanname van de risico-regelreflex is dat er standaard een overreactie optreedt na incidenten (Van Tol et al., 2011). Vanuit deze aanname is er veel geschreven over de aard van de risico-regelreflex (Trappenburg, 2010; 2011) en de gevolgen ervan. De veelal negatieve gevolgen zijn door Van Tol et al. (2011: 149-150) in kaart gebracht en Helsloot, Pieterman & Hanekamp (2010) hebben een Rijksbreed beoordelingskader ontwikkeld om de besluitvorming over fysieke veiligheidsrisico's op basis van een wetenschappelijke kosten-batenanalyse te laten verlopen. De meerwaarde van deze bijdragen aan de discussie staat buiten kijf. De aanname waarop de risico-regelreflex is gebaseerd is echter nog niet eerder aan een systematisch onderzoek onderworpen. De projectgroep Risico's en Verantwoordelijkheden heeft weliswaar een aantal incidenten benoemd die de risico-regelreflex illustreren, maar het is onbekend of die

incidenten representatief zijn voor de omgang met landelijke incidenten in Nederland. Dit onderzoek probeert een bijdrage te leveren aan het gebrek aan empirische kennis in dit onderzoeksgebied.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de theorie over risico's en de risico-regelreflex nader beschouwd. Dit mondt uit in definities van de begrippen risico en incident. In het derde hoofdstuk, Methoden en Technieken, is de theorie van de risico-regelreflex geoperationaliseerd tot meetbare indicatoren. Bovendien is in dat hoofdstuk aangegeven welke keuzes zijn gemaakt bij het ontwikkelen van het meetinstrument. Het hoofdstuk sluit af met een beschrijving van de database.

In hoofdstuk 4 worden de resultaten beschreven. De nadruk ligt hierbij op de incidenten die tot Kamervragen hebben geleid. Aan de hand van de verzamelde interviewtranscripties wordt steeds beschreven wat de kern van de casus is, wat de reactie van de bewindspersoon is, en hoe de ambtelijke follow-up eruit ziet.

Dit rapport eindigt met een conclusie en een discussie, waarin de resultaten in een breder bestuurskundig perspectief zijn geplaatst.

2 Theoretisch kader

Eén van de kerntaken van de overheid is om de schadelijke effecten van de vrije markt te reguleren (Bovens, 't Hart, Van Twist & Rosenthal, 2001: 77). Deze overheidssturing kan echter zelf problemen veroorzaken. Het kan kostenverhogend werken, een land kan zich uit de markt prijzen en het kan leiden tot bureaucrativering (Bovens et al., 2001: 77-78): in haar ijver om de schadelijke effecten van de vrije markt te beteugelen maakt de overheid zoveel regels dat het bureaucrativering in de hand werkt.

Binnen de bestuurskunde is er een debat gaande wat er aan de hoge regeldruk gedaan kan worden. Vele commissies (Cf. Commissie Stevens, 2007) hebben er over geadviseerd. Eén stroming binnen het debat ziet de oorzaak van de overregulering in de zogenaamde risico-regelreflex. Deze stroming staat in dit onderzoek centraal. De andere hoofdstroming ziet een crisis niet als een probleem, maar als een kans voor nieuw beleid (Cf. Kingdon, 2003). In dit hoofdstuk wordt uitgelegd wat de risico-regelreflex is, en hoe het begrip zich verhoudt tot het denken over risico's in de samenleving.

De risico-regelreflex

Het begrip risico-regelreflex is geïntroduceerd door Margo Trappenburg (2011) om kernachtig te duiden wat er gebeurt na incidenten. Volgens deze theorie wordt er na een incident in een reflex ingezet op nieuwe regels en strenger toezicht om herhaling van het incident te voorkomen. De risico-regelreflex is gebaseerd op Breyer (1993), die de risico-regelreflex samenvat als een 'vicious circle' die doorbroken moet worden, terwijl de BRC spreekt over een 'regulatory spiral' die in tien stappen plaatsvindt (BRC, 2006: 7-9)¹. De kernelementen uit de risico-regelreflex zijn:

1) *Een risico openbaart zich (als incident)*

Er wordt bekend dat er onaanvaardbare risico's zijn of een bestaand risico uit zich als incident. Vervolgens ontstaat er maatschappelijk onrust, die wordt gevoed door de landelijke media.

2) *Politieke reflex*

De maatschappelijke onrust wordt opgemerkt in de Tweede Kamer en er worden Kamervragen gesteld of er volgt een spoeddebat. Kamerleden vragen de bewindspersoon om maatregelen om het incident te voorkomen.

3) *Regelgeving*

De minister geeft aan dat het incident nooit had mogen gebeuren, dat hij daarin een verantwoordelijkheid heeft, en dat hij maatregelen gaat nemen zodat soortgelijke incidenten in de toekomst niet meer gebeuren. Ambtenaren werken de maatregelen uit.

---

¹ Overigens wijst Ybo Buruma erop dat de risico-regelreflex ook in strafrecht plaatsvindt. Hij spreekt over een 'dreigingsspiraal' als er "op onrechtvaardige wijze wordt gereageerd op delicten" (Buruma, 2005: 4).

Na de regelreflex kunnen twee dingen gebeuren (Trappenburg, 2011: 38):

- Ondanks het verkleinde risico vindt er weer een incident plaats waardoor er een nog sterkere drang naar regelgeving komt;
- Het verkleinde risico zorgt ervoor dat er geen nieuw incident plaatsvindt. In dat geval wordt er geklaagd over starre regelgeving.

De gevolgen

Zoals in de inleiding naar voren kwam, heeft de risico-regelreflex negatieve gevolgen:

- *Hoge kosten van het beleid* (Helsloot et al., 2010; Helsloot, 2011; Van Eeten, 2011: 74);

Helsloot et al. spreken over ‘onevenwichtige maatregelen’, “omdat in bepaalde veiligheidsdomeinen investeringen in veiligheid worden gepleegd die elders een veel groter veiligheidsrendement zouden hebben” (Helsloot et al., 2010: 39). Als voorbeeld noemt Helsloot (2011: 109-110) het legionella-incident in Bovenkarspel. De kosten voor de maatregelen ter voorkoming van eenzelfde incident worden geschat tussen 500 miljoen en enkele tientallen miljarden euro.

- *Een afnemend rendement in de verbetercurve* (Brenninkmeijer, 2011);

Dit staat beter bekend als de wet van de afnemende meeropbrengst. In de verbetercurve met op de y-as veiligheid en op de x-as investeringen vertoont de curve een afzwakking naarmate de investeringen toenemen. In het begin van de curve hebben kleine investeringen een groot veiligheidsrendement, terwijl investeringen in de staart van de curve slechts een kleine verbetering, en in enkele gevallen slechts een afnemende veiligheid², tot gevolg hebben. Brenninkmeijer constateert dat men in Nederland vaak “nog hogere eisen stelt dan de Europese, waardoor eisen worden gesteld die nauwelijks meer haalbaar zijn en die niet herleidbaar zijn tot reële risicoreductie” (Brenninkmeijer, 2011: 19).

- *Het aantasten van andere waarden* (Van Eeten, 2011: 74);

Vaak wordt met het aantasten van andere waarden een inbreuk op de privacy bedoeld. In dat geval gaat het bijvoorbeeld om de detectiepoortjes en de bodyscanner die Brenninkmeijer (2011) noemt. Het kan echter ook gaan om het aantasten van vertrouwen of professionaliteit. De druk op professionals in de tbs-sector is volgens Brenninkmeijer zelfs zo groot geworden, dat sommigen een andere baan zijn gaan zoeken (Brenninkmeijer, 2011: 20).

---

² Van Eeten (2011: 74) stelt dat “de tijdrovende veiligheidscontroles op vliegvelden zorgen voor duizenden extra verkeersdoden, elk jaar – onder andere doordat meer mensen in de auto stappen in plaats van het vliegtuig.” Hij haalt een onderzoek van Sivak & Flannagan (2004) aan om dit te illustreren. Volgens de auteurs leidden de veiligheidsmaatregelen na de aanslagen van 11 september 2001 tot ongeveer duizend extra verkeersslachtoffers.

- *Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden* (Helsloot et al., 2010: 180);

Swierstra & Tonkens (2011) verklaren de onduidelijkheid aan de hand van de theorie van Beck (1992). De nieuwe risico's die ontstaan door technologische ontwikkelingen kenmerken zich door de vele actoren die erbij betrokken zijn. Incidenten zijn dan "bijna altijd het gevolg van multi-actorprocessen: er zijn zo veel partijen bij betrokken dat je niet simpelweg de risico's bij deze of gene partij kunt neerleggen" (Swierstra & Tonkens, 2011: 67). Bovendien spreken zij van een "woekerend wederzijds wantrouwen" (Swierstra & Tonkens, 2011: 68) tussen de partijen waardoor zij proberen weg te duiken voor hun verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Dit alles schept onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden.

- *Een belemmering voor technologische innovatie;*

Als het gaat om belemmeringen voor de innovatie wordt er vaak gewezen op technologische innovaties. Wanneer een toezichthouder risico's definieert (Mertens, 2011: 91) kan zij, omwille van de veiligheid, de productie-eisen zodanig aanscherpen, dat technologische innovatie haast onmogelijk wordt.

- *Negatieve effecten op het imago van overheid en bestuur door onrealistische verwachtingen.*

Brenninkmeijer wijst in dit verband op de illusie die de media opriepen na het incident met de Damschreeuwer in Amsterdam in 2010. Tijdens een persconferentie vroeg een journalist waarom de Dam niet beveiligd was met detectiepoortjes? Hiermee wekte zij de onrealistische verwachting dat de overheid dit had kunnen voorkomen (Brenninkmeijer, 2011: 18-19).

De aannamen

De theorie van de risico-regelreflex berust op twee aannamen. De eerste aanname is dat de risico-regelreflex de schuld van de burger is (Trappenburg, 2011: 39-41). Burgers zouden in een reflex de overheid de schuld geven als hen iets overkomt. Trappenburg spreekt dat tegen en wijst erop dat mensen vaak eerst naar zichzelf kijken als er dingen in hun leven mislopen.

De tweede aanname is dat de risico-regelreflex voortkomt uit een overdreven hang naar zekerheid en veiligheid (Trappenburg, 2011: 41-44). Ook deze vooronderstelling blijkt discutabel te zijn. Trappenburg laat zien dat onze cultuur juist veel te danken heeft aan deze reflex.

De aannamen van de risico-regelreflex zijn dus discutabel. Toch wordt hij breed herkend door bestuurders en wetenschappers. Om te begrijpen waarom de risico-regelreflex toch bestaat is een onderscheid tussen de begrippen risico's en incidenten behulpzaam. In onderstaande paragrafen worden deze twee begrippen uitgediept.

Risico's

"Risico's in de samenleving moeten worden geaccepteerd" (Commissie Stevens, 2007: 8). Deze aanbeveling is de eerste in het rapport van de Commissie Stevens die heeft geadviseerd hoe de regeldruk verminderd kan worden. Het is een fatalistische boodschap die uitgebreider is besproken door Van Eeten

(2010; 2011). Volgens Van Eeten is het fatalisme van risico-acceptatie alleen mogelijk als er een royale vergoeding van de overheid tegenover staat na een incident. Om het begrip ‘risico’ beter te begrijpen zal in de volgende paragrafen dieper worden ingegaan op het ontstaan en de evolutie van het begrip risico.

Het noodlot en de opkomst van de schuld-, risico- en verzorgcultuur.

Het denken over risico's gaat terug tot de late Middeleeuwen (Giddens, 1991). Voordat het begrip ‘risico’ werd gehanteerd, sprak men over het noodlot dat iemand zou treffen, vaak ingegeven door het determinisme uit de christelijke traditie (God heeft het zo gewild) (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), 2008). Na de Middeleeuwen vindt een belangrijke transitie plaats in het denken over de invloed van de mens op het noodlot. Machiavelli spreekt over ‘Fortuna’ en geeft aan “dat het lot de helft van onze zaken in handen heeft, maar dat het de andere helft of praktisch de andere helft aan onszelf overlaat” (Machiavelli, 2005). In de definitie van Fortuna heeft de mens voor het eerst zelf invloed op het noodlot.

Het woord risico, gespeld als het Franse risqué, dateert van ongeveer een eeuw later. Giddens stelt dat de term risico gebruikt wordt in een samenleving die afstand neemt van het verleden en die zichzelf openstelt voor een problematische toekomst (Giddens, 1991: 111). Vanaf de negentiende eeuw verandert het denken over risico's opnieuw. Deze verschuiving is door Roel Pieterman (2008) nader beschouwd. Hij schetst een paradigmaverandering van schuldcultuur naar risicocultuur, en van risicocultuur naar verzorgcultuur.

In de schuldcultuur is “iedereen voor zichzelf verantwoordelijk om zijn eigen belangen te behartigen” (Pieterman, 2008: 45). Alleen bij wijze van uitzondering kan men schade op anderen verhalen, maar daarvoor moet de schade duidelijk aantoonbaar zijn.

De opkomst van de risicocultuur betekent een verschuiving van het individuele perspectief op risico's naar de collectivistische idee dat het individuele risico beter collectief gedragen kan worden. Op deze wijze ontstaan, parallel aan de opkomst van de verzorgingsstaat, verzekeringswetten (Pieterman, 2008: 51-53). “Er is geen overtuiging dat alle schade voorzien en voorkomen kan worden. Alleen voor zover schade voorzienbaar is en risicocalculaties mogelijk zijn, geldt dat zij ook vergoed moeten worden” (Pieterman, 2008: 52).

Waar in de risicocultuur calculeerbare risico's in de nabije toekomst centraal staan, verschuift dit in de verzorgcultuur naar een onzekere dreiging op de lange termijn (Pieterman, 2008: 65). Het voorkómen van schade komt centraal te staan. De verantwoordelijkheid voor schade en schande verschuift naar het systeem en de systeembeheerders. In veel gevallen is dat de overheid die met de opbouw van de verzorgingsstaat een sociaal zekerheidsstelsel heeft opgeworpen. De zorgplicht van de overheid komt in de verzorgcultuur steeds duidelijker naar voren. Er wordt in dat kader ook wel gesproken van een verschuiving van de risico's van het privaatrechtelijk naar het publiekrechtelijk domein.

De veiligheidsutopie in de risicosamenleving

De opkomst van de voorzorgcultuur wordt herkend door Ulrich Beck. In zijn boek over de risicosamenleving (Beck, 1992) schetst hij een doeltreffende veiligheidsparadox: door een enorme technologische ontwikkeling heeft de samenleving veel materiële zekerheden gekregen. De samenleving is echter tot een risicosamenleving verworden omdat de technologische ontwikkeling haar eigen risico's niet meer kan beheersen (Beck, 1992). "Een grote materiële zekerheid gaat dus gepaard met grote, veelal onzichtbare risico's" (Boutellier, 2005: 49). Boutellier (2005) constateert dat er door de opkomst van de voorzorgcultuur en risicosamenleving een veiligheidsutopie is ontstaan. Hij signaleert dat de roep om meer veiligheid, parallel aan het reduceren van onzichtbare risico's, een van de grote sociale thema's aan het begin van deze eeuw is (Boutellier, 2005: 47). Hij noemt het een 'sleutelbegrip' in de sociale ordening van de risicosamenleving (Boutellier, 2005: 54). De veiligheidsutopie waar hij over spreekt is "het onhaalbare streven naar een optimale samenhang tussen vitaliteit en veiligheid. De risicosamenleving heeft zijn eigen utopie gebaard, namelijk de vereniging van twee tegenovergestelde behoeften: vrijheid en veiligheid. Deze situatie leidt vanzelfsprekend in de praktijk tot allerlei tegenstrijdige tendensen en spanningen. Zij maakt de vele ambivalenties in politiek en beleid duidelijk, en doet begrijpen waarom mensen om handhaving van regels vragen waar ze zich niet aan willen houden" (Boutellier, 2005: 67).

Deze sombere benadering van risico's staat in schril contrast met die van Wildavsky (1988). Hij onderscheidt twee strategieën voor het omgaan met risico's: anticipatie en veerkracht. Anticipatie gaat om het vermijden van risico, terwijl met veerkracht wordt bedoeld dat men bepaalde risico's accepteert en men zich zo organiseert dat flexibel op incidenten kan worden gereageerd. Wildavsky constateert dat men tegenwoordig vaak het 'zekere voor het onzekere' (Helsloot, Lukkes & Volkers, 2004: 356) neemt (en dus voor anticipatie kiest), zonder dat dat het meest effectief is. Hiermee onderstreept hij de veiligheidsutopie in de risicosamenleving.

De spanning tussen risico's en veiligheid heeft er toe geleid dat overheid en wetenschap op zoek zijn gegaan naar een andere, meer rationele en nuchtere kijk op risico's. Rapporten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2003), WRR (2008) en Helsloot et al. (2010) sturen aan op een rationelere kijk op risico's en een andere verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheid en samenleving. Dit zou ertoe moeten leiden dat de overheid niet meer in een reflex op incidenten reageert met strengere toezichtsvormen en regelgeving (Tol, 2010). Baksteen (2010) stuurt aan op reflectie in plaats van reflexen na een incident als met de Nigeriaanse terrorist in het vliegtuig naar Detroit.

Terug naar het noodlot

Met de roep om fatalisme (Van Eeten, 2010; 2011) lijkt de cirkel rond te zijn. De samenleving heeft het noodlot proberen af te zweren via Fortuna, schuld- en risicocultuur naar de voorzorgcultuur, waarin de risicosamenleving tot bloei is gekomen. Om aan de moderne risico's te ontkomen lijkt het aanvaarden van het noodlot een van de oplossingen te zijn geworden.

Definitie van risico

Er is in het wetenschappelijk debat over risico's veel onenigheid over de definitie. Lawrence B. Gratt heeft als voorzitter van de Society of Risk Analysis geprobeerd om tot een werkbare definitie te komen maar hij concludeert: "This assumption proved false. After about two years it was realized that a consensus was not being reached for the key definitions of risk, hazard, risk analysis and risk assessment" (Gratt, 1987: 675). Aven & Renn (2010: 2-3) hebben eenzelfde poging gedaan en hebben tien veelgebruikte definities bestudeerd.

Gratt's (1987) onderzoek maakt duidelijk dat risico in ieder geval elementen van 'onzekerheid' en 'ongewenstheid' in zich heeft (Helsloot et al., 2004). Aven & Renn maken een onderscheid tussen twee categorieën definities: risico's in termen van kansen en verwachte waarden (vanuit wiskundig en economisch perspectief) en risico's door gebeurtenissen en onzekerheden (vanuit de sociale wetenschappen) (Aven & Renn, 2010: 3). De definitie die ze zelf hanteren is gebaseerd op de laatste categorie en luidt: "risk refers to uncertainty about and severity of the consequences (or outcomes) of an activity with respect to something that humans value" (Aven & Renn, 2010: 3). In deze definitie komt de onzekerheid die Gratt (1987) centraal stelt duidelijk naar voren, hoewel de ongewenstheid onderbelicht blijft. In dit onderzoek wordt daarom onder risico verstaan:

De onzekerheid dat een ongewenste gebeurtenis optreedt (Helsloot et al., 2004: 348).

Incidenten

Er worden verschillende talen gesproken tussen de verschillende stromingen op het gebied van incidenten. Waar in Nederland over 'incidentenpolitiek' (Cf. Swierstra & Tonkens, 2011: 63; Helsloot, 2011: 108-110) wordt gesproken, heeft de Engelse literatuur het over 'crisis management' (Cf. Rosenthal, Charles & 't Hart, 1989; Ansell, Boin & Keller, 2010; Boin, 't Hart, McConnell & Preston, 2010).

In beide stromingen worden incidenten als negatief bestempeld. Helsloot et al. noemen het een "ongewenste gebeurtenis" (Helsloot et al., 2004: 348) en Ansell et al. (2010) spreken van een crisis als er een "bedreiging" is van belangrijke waarden (Ansell et al., 2010: 196). Zij geven aan dat beleidsmakers crises ervaren als "rude surprises" (Ansell, et al., 2010: 196) die stress veroorzaken.

De stromingen verschillen echter over de duiding van incidenten. Trappenburg (2011) en Helsloot (2010; 2011) beschrijven het negatieve karakter van incidenten, omdat het de risico-regelreflex in gang kan zetten. Boin et al. (2010) benadrukken het positieve karakter van een incident. Volgens hen opent het de mogelijkheid de status quo ter discussie te stellen en te veranderen (Boin et al., 2010: 707). In dit onderzoek wordt deze stroming omschreven als 'de crisis als kans.'

Definitie van een incident

Zowel binnen de stroming van 'de risico-regelreflex' als de stroming van 'de crisis als kans' worden incidenten als een negatieve gebeurtenis bestempeld. Als het gaat om de effecten van een incident

verschillen beide stromingen. Binnen dit onderzoek staat de risico-regelreflex centraal en daaruit volgt een negatieve definitie en duiding van een incident.

De paragrafen over risico's maken duidelijk dat een incident een openbaring is van een risico. In de definitie van Helsloot is het een 'ongewenste gebeurtenis' (Helsloot et al., 2004: 348). Deze definitie zou echter voorbijgaan aan het effect op de samenleving. Vanuit de risico-regelreflex mag verwacht worden dat een incident maatschappelijke onrust met zich meebrengt en tot een politieke en ambtelijke reflex leidt. Maatschappelijk onrust is dus een voorwaarde voor een incident om tot een risico-regelreflex te leiden. In dit onderzoek wordt onder een incident verstaan:

Een ongewenste gebeurtenis met maatschappelijke onrust tot gevolg.

3 Methoden en Technieken

Vanuit het theoretisch kader is duidelijk geworden dat er een aanname is die ervan uitgaat dat er standaard een overreactie optreedt na incidenten: de risico-regelreflex. De omvang van dit probleem is echter nog onduidelijk. In dit onderzoek wordt daarom de volgende vraag beantwoord: wat is de omvang van de risico-regelreflex na een incident? In het vorige hoofdstuk is beschreven hoe de risico-regelreflex in drie stappen plaatsvindt: er vindt (1) een incident plaats, dat (2) leidt tot een reactie van een bewindspersoon en dat (3) uitmondt in een overreactie met ambtelijke uitwerking. Deze drieslag vormt de basis van dit onderzoek. In de volgende paragrafen wordt per stap toegelicht welke keuzes zijn gemaakt in de afbakening van het onderzoek.

Incidenten

De risico-regelreflex kan op twee manieren plaatsvinden: naar aanleiding van een incident of naar aanleiding van het bekend worden van een risico. Een recent voorbeeld van een incident dat (mogelijk) tot een risico-regelreflex heeft geleid is de schietpartij in winkelcentrum De Ridderhof in Alphen aan den Rijn, waar zes mensen worden doodgeschoten en zeventien mensen gewond raken (Volkskrant, 2011, 11 april). Een voorbeeld van het bekend worden van een risico dat tot een risico-regelreflex kan leiden is een bericht dat in dagblad Trouw stond (Trouw, 2011, 16 februari). In het bericht wordt verslag gedaan van een rapport van de Gezondheidsraad³, waaruit blijkt dat asbest veel gevaarlijker is dan gedacht. Naar aanleiding van dit rapport en een uitzending van Zembla over asbest op scholen wordt door de Kamer een spoeddebat aangevraagd bij staatssecretaris Atsma.

Dit onderzoek richt zich specifiek op incidenten. Dat betekent dat risico's die tot regelgeving kunnen leiden niet zijn meegenomen in dit onderzoek. Dit onderzoek wil een breed scala aan incidenten onderzoeken. Binnen het programma Risico's en verantwoordelijkheden van BZK is een aantal incidenten verzameld waarbij de risico-regelreflex wordt verondersteld. Deze verzameling incidenten is echter op willekeurige basis samengesteld. Hieronder wordt aangegeven hoe incidenten op een systematische wijze zijn geselecteerd.

Omdat de risico-regelreflex, zoals die hierboven besproken is, op landelijk niveau geldt, en omdat BZK geïnteresseerd is in de nationale regelreflex richt dit onderzoek zich op incidenten die een nationaal karakter hebben (hoewel zij per definitie lokaal plaatsvinden). Om het nationale karakter te waarborgen worden incidenten als nationaal incident beschouwd wanneer er over is geschreven in de landelijke dagbladen. Veel landelijke dagbladen schrijven echter over dezelfde incidenten. Om onnodige overlap te vermijden zijn er twee kranten bestudeerd met een uiteenlopende signatuur en met een oplage van meer dan 100.000 lezers: de Telegraaf en het NRC-Handelsblad. De Telegraaf staat bekend om de grote

---

³ Gezondheidsraad (2010). *Asbest. Risico's van milieu en beroepsmatige blootstelling*. Nr. 2010/10. Den Haag: Gezondheidsraad. Geraadpleegd via www.gezondheidsraad.nl (5 juli 2011).

bewoordingen voor incidenten, terwijl het NRC Handelsblad bekend staat om een meer neutrale berichtgeving.

De incidenten die in dit onderzoek centraal staan hebben plaatsgevonden in januari of september 2006. Bovendien zijn niet alle zoekresultaten als incident betiteld. Om zogenoemde 'bijvangst' te voorkomen zijn sportincidenten en curiositeiten buiten beschouwing gelaten. Bovendien zijn incidenten die in het buitenland hebben plaatsgevonden niet in dit onderzoek meegenomen.⁴

In dit onderzoek zijn incidenten op een systematische methode geselecteerd. Hiervoor is het krantenarchief LexisNexis gebruikt. Als zoekterm levert 'incident' een te eenzijdig beeld op. Daarom is er in dit onderzoek op de volgende zoektermen gezocht: Incident, ongeval, ongeluk, onlusten, crisis, rel, ramp, brand, ongeregelheden, schietpartij en schandaal. Hiermee wordt de kans verkleind dat incidenten als de Moerdijkbrand of de schietpartij in Alphen aan den Rijn (beiden in 2011), die misschien niet onder de zoekterm 'incident' in de krant worden vermeld maar wel degelijk een incident zijn, toch in de zoekresultaten terugkomen.

Politieke reflex

Vervolgens is onderzocht of de incidenten hebben geleid tot een reflex. In dit onderzoek betekent dat dat de verantwoordelijke bewindspersoon in de Tweede Kamer naar aanleiding van het incident schriftelijk of mondeling reageert op vragen van of debatten met Tweede Kamerleden. De Kamervragen zijn gezocht in alle parlementaire documentatie die op internet beschikbaar is.⁵ Aan de hand van de maatregelen die in de Kamervragen worden aangekondigd en de maatregelen die door de respondenten zijn genoemd, is het totaal aantal maatregelen naar aanleiding van het incident vastgesteld.

Ambtelijke maatregelen

Om te onderzoeken of de reactie van de bewindspersoon daadwerkelijk tot extra maatregelen heeft geleid, is ambtelijk onderzocht wat er naar aanleiding van de reactie van de minister is gebeurd. Er is in eerste instantie gezocht naar de ambtenaar die betrokken is geweest bij de beantwoording van de Kamervragen, in de verwachting dat deze ambtenaar bij het vervolgtraject betrokken is geweest, of weet welke ambtenaar dit heeft gedaan.

De selectie van de respondenten heeft primair plaatsgevonden op basis van het documentenarchief van het ministerie van BZK. In dit archief staat aangegeven welke ambtenaar de beantwoording van de Kamervragen aan het archief heeft toegevoegd. Zodoende kon voor alle incidenten waarbij het ministerie van BZK (zijdelings) betrokken was, worden vastgesteld welke ambtenaar de Kamervragen beantwoordt heeft.

---

⁴ Overigens kunnen incidenten die in het buitenland plaatsvinden wel degelijk tot een risico-regelreflex in Nederland leiden. Een voorbeeld hiervan is het incident met een ingestort dak in het Poolse Katowice door een grote hoeveelheid sneeuw. Dit incident heeft in Nederland geleid tot Kamervragen om platte daken in Nederland te verstevigen.

⁵ Op de website 'officiële bekendmakingen.' Geraadpleegd via https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/parlementaire_documenten (17 juni 2011).

Indien het incidenten betref waar het ministerie van BZK niet bij betrokken is geweest, is gebruik gemaakt van het netwerk van de projectgroep Risico's en Verantwoordelijkheden in combinatie met de Rijksportaal. Dit is een contactgegevensbestand waarin alle ambtenaren van de Rijksoverheid zijn opgenomen. Binnen Rijksportaal is gezocht welke ambtenaren werkzaam zijn bij de directie die waarschijnlijk bij het incident betrokken is geweest. Via het sneeuwbaaleffect van het netwerk van ambtenaren is een overgrote meerderheid van de ambtenaren getraceerd.

Bij een aantal incidenten bleek het niet mogelijk om de verantwoordelijke ambtenaar te traceren. Daarvan was sprake wanneer deze niet meer bij de Rijksoverheid werkzaam was, noch duidelijk was welke directie verantwoordelijk was voor de beantwoording van de Kamervragen, noch de ambtenaar bekend was binnen het netwerk van de projectgroep Risico's en Verantwoordelijkheden⁶. In die gevallen is primair de reactie van de bewindspersoon geanalyseerd (wordt er aangestuurd op maatregelen?) en is aanvullend getracht om relevante beleidsdocumentatie te gebruiken waarin regelgeving al dan niet wordt aangekondigd. Dit betreft bijvoorbeeld een brief van een bewindspersoon aan de Tweede Kamer of een jaarverslag van een toezichthouder.

Het vaststellen van de risico-regelreflex door ambtenaren heeft plaatsgevonden door middel van semigestructureerde interviews. Deze interviews zijn ingedeeld in drie delen. In het eerste deel stelt de respondent vast wat de crux van het incident is en welke maatregelen er volgens hem/haar genomen zijn naar aanleiding van de Kamervragen. Het eerste deel wordt afgesloten met een deelconclusie van de respondent, waarin de respondent de maatregelen algemeen beoordeelt.

In het tweede deel is aan de hand van een zestal indicatoren vastgesteld of er sprake is van een overreactie. In de inleiding is naar voren gekomen dat er sprake is van een overreactie als de maatregelen (1) een negatieve kosten-batenanalyse hebben, (2) een toename aan maatregelen leidt tot een afnemend rendement in de verbetercurve, de maatregelen (3) andere waarden schaden, de maatregelen (4) tot onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden leiden, de maatregelen (5) een belemmering zijn voor technische innovatie, of (6) slecht zijn voor het imago van de overheid. Deze zes indicatoren zijn aan de respondent voorgelegd via zes kaartjes waarop de zes gevolgen als stelling zijn opgeschreven. De respondent beoordeelt zodoende of er sprake is van een risico-regelreflex.

In het derde deel is de respondent geconfronteerd met zijn uitspraken. Vindt hij/zij, na het behandelen van de stellingen op de kaartjes, nog steeds dat er wel of geen overreactie is opgetreden? Op die manier wordt gecontroleerd of de zes elementen voor een risico-regelreflex overeenkomen met de perceptie van de respondent van een overreactie. Deze wijze van interviewen correspondeert met theorie over risico's, zoals in het theoretisch kader is vastgelegd; een risico bestaat uit een objectieve component (namelijk het

---

⁶ Een uitzondering hierop vormt het incident met het lekken van AIVD-informatie naar criminelen. Het verantwoordelijk overheidsorgaan, de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, mag hierover geen vertrouwelijke informatie naar buiten brengen. Om deze reden is ervoor gekozen om een ambtenaar van het ministerie van BZK te interviewen. Hoewel deze niet direct bij dit incident betrokken is, heeft hij veel ervaring met de ambtelijke omgang met incidenten rond de veiligheid van mobiele datadragers bij de Rijksdienst.

incident en de indicatoren die bepalen of het een risico-regelreflex is) en een subjectieve component (namelijk de perceptie van de respondent).

Betrouwbaarheid en validiteit

Januari en september 2006

Er is ingezoomd op het jaar 2006. Hiervoor is gekozen omdat de voorzorgcultuur zich volgens Pieterman (2008) vanaf de jaren negentig heeft ontwikkeld. 2006 is daarmee een jaar waarin de voorzorgcultuur bloeide. Tevens is er voor 2006 gekozen, omdat een incident enige tijd nodig heeft om tot een regelreflex te leiden. Incidenten die zich in 2006 hebben voorgedaan, hebben vijf jaar de tijd gehad om tot een eventuele regelreflex te leiden en zitten tegelijkertijd nog in het geheugen van de ambtenaren.

Gezien het grote aantal incidenten dat er maandelijks plaatsvindt, zijn alleen de maanden januari en september in dit onderzoek opgenomen. De beide maanden wijken niet af van de gemiddelde maand, met uitzondering van één evenement. In september 2006 is het onderzoeksrapport van De Onderzoeksraad Voor Veiligheid inzake de Schipholbrand uitgebracht (Onderzoeksraad voor Veiligheid, 2006). Dit heeft gedurende een week het nieuws in die maand gedomineerd, waardoor andere incidenten mogelijk onderbelicht zijn gebleven. Het aantal zoekresultaten in september blijkt echter groter te zijn (62,1%) dan in de maand januari. Er lijkt dus geen sprake te zijn van een onderbelichting.

LexisNexis

Deze zoekmachine voor krantenartikelen heeft een maximum van 3.000 zoekresultaten per zoekterm. Geen enkele zoekterm binnen de gestelde maand en krant heeft geleid tot meer dan 3.000 resultaten. De zoekmachine biedt de mogelijkheid om een filter in te stellen voor de tijd (dus voor de maand januari of september) en voor de bron (dus de Telegraaf of het NRC Handelsblad). Voor beide dagbladen geldt dat “toegang tot bepaalde artikelen van freelancers en andere bronnen binnen de publicatie (bv: foto's, kolommen en advertenties) (...) mogelijk niet beschikbaar [zijn].”⁷ Foto's, kolommen en advertenties vormen geen belemmering voor dit onderzoek, omdat het geen incidenten kunnen zijn. Het kan zijn dat artikelen van freelancers over incidenten gaan. De praktijk leert echter dat acute berichten (zoals incidenten) door de vaste nieuwsredactie worden behandeld.

Zoekresultaten

De zoekresultaten zijn weergegeven in een Microsoft Excelsheet in bijlage 2. De rangschikking vindt plaats op tijd. Op deze manier is een lijst ontstaan met incidenten die mogelijk tot de risico-regelreflex

---

⁷ Broninformatie website LexisNexis. Geraadpleegd via:
<http://www.lexisnexis.com/nl/business/api/version1/sg?csi=259064&secondRedirectIndicator=true> (17 juni 2011)

leiden. Wanneer er meerdere artikelen over hetzelfde incident zijn geschreven wordt er achter het artikel verwezen naar het label van de artikelen die over hetzelfde incident gaan.⁸

Van elk incident zijn de datum van publicatie, de bron (Telegraaf of NRC Handelsblad), de titel en de zoekterm weergegeven. Indien de titel uit één woord bestaat, is (indien beschikbaar) ook de ondertitel weergegeven, zodat het eenvoudig is om te traceren welk artikel het betreft. Sommige artikelen hebben geen titel. Dit is het geval bij kort binnenlands of kort buitenlands nieuws. In dat geval kan het artikel getraceerd worden via de bron, datum van publicatie en zoekterm.

Vervolgens is bij deze artikelen bepaald of het een relevant incident is. In het algemeen is een artikel een relevant incident als het maatschappelijke onrust veroorzaakt (naar aanleiding van de definitie van een incident, zie hoofdstuk 2).

Indien het geen incident betreft, is aangegeven waarom het geen incident is. Dit is gedaan voor incidenten die zich in het buitenland hebben voorgedaan, die zich in de sportwereld hebben afgespeeld, of die een curiositeit betroffen. Een curiositeit is een artikel waarin de merkwaardigheid van een incident wordt benadrukt. Een illustratie hiervan is het artikel 'Konijn vloert motorrijder' (Telegraaf, 2006, 20 september). Om meer inzicht te geven in het keuzeproces, is in bijlage 2 in een kiesboom weergegeven welke grensgevallen wel en niet als incident zijn aangemerkt. Een aantal grensgevallen is bovendien in de tutorgroep besproken. Een volledig overzicht van de incidenten is weergegeven in bijlage 3.

Parlementaire documenten

Via de website https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/parlementaire_documenten (geraadpleegd 18 juni 2011) is in alle beschikbare parlementaire documentatie gezocht naar een politieke reactie van een bewindspersoon op een incident. Hierbij stonden Kamervragen, spoeddebatten en interpellaties centraal.

Tijdens het zoeken is een filter toegepast op de zoekperiode. Er is een periode aangehouden vanaf de eerste dag van de maand waarin het incident heeft plaatsgevonden tot en met de laatste dag twee maanden erna. Dat betekent voor een incident dat heeft plaatsgevonden op 6 januari dat er is gezocht op een periode van 1 januari 2006 tot en met 31 maart 2006. Hiervoor is gekozen omdat er een aanzienlijke tijd kan zitten tussen het plaatsvinden van het incident en de dag dat er Kamervragen over zijn gesteld⁹.

Met betrekking tot de zoektermen is het volgende principe leidend geweest. Er is bij alle relevante incidenten gezocht op de zoekterm waarop het incident bij LexisNexis is gevonden. Bovendien is bij elk incident gezocht op de plaats van het incident omdat incidenten vaak worden vernoemd naar de locatie waar ze hebben plaatsgevonden (zoals de Bijlmerramp en Het meisje van Nulde). Tenslotte is gezocht op kenmerkende woorden van het incident, zoals eigennamen. Een volledig overzicht van de gebruikte zoektermen per incident is te vinden in bijlage 8.3.

---

⁸ Voorbeeld: achter de krantenartikelen die gaan over een incident met rookpotten bij de A28 wordt verwezen naar de andere artikelen over dit incident door de tekst 'zie: ongeval A28.'

⁹ Het incident bij de Marinebasis Kattenburg heeft in september 2006 plaatsgevonden, maar is pas op 3 oktober van dat jaar als Kamervraag met antwoord gepubliceerd (TK 20506 19130; TK 20506 19220).

Non respons

Alle respondenten die voor een interview gevraagd zijn, hebben toegezegd. Er is daarom in geen van de verzoeken sprake van non-respons. Bovendien mochten bij alle interviews geluidsopnames worden gemaakt voor een transcriptie. Op het moment dat de ambtenaar aangaf dat informatie vertrouwelijk was, is dit in de transcriptie weergegeven als “(...vertrouwelijke informatie...)”. Deze informatie is niet gebruikt voor de analyse van de resultaten. De transcripties zijn anoniem getranscribeerd en geanalyseerd. Derhalve is het alleen mogelijk om de transcripties in te zien in overleg met en na goedkeuring van de auteur.

Analyse van de transcripties

De transcripties zijn geanalyseerd volgens het codeersysteem dat bij de topiclijst¹⁰ is ontworpen. Dit betekent dat een interview in drie onderdelen verdeeld is.

In het eerste deel wordt door de respondent vastgesteld wat de kern van het incident is, welke maatregelen er genomen zijn, en hoe die ‘met de kennis van nu’ beoordeeld moeten worden.

In het tweede deel wordt onderzocht of er sprake is van een overreactie aan de hand van de zes indicatoren die in de vorm van kaartjes aan de respondent zijn voorgelegd. Er is wetenschappelijk nog weinig bekend over de meerwaarde van het gebruik van kaartjes tijdens interviews¹¹. Tijdens de eerste twee interviews hebben de respondenten echter aangegeven dat ze de kaartjes als prettig ervaren om over het incident te praten. Naar aanleiding van deze feedback is besloten om deze methode ook tijdens de resterende interviews te gebruiken.

In het derde deel zijn de respondenten geconfronteerd met hun deelconclusie uit het eerste deel van het interview. Door middel van deze methode is het mogelijk om te onderzoeken of de theorie van de risico-regelreflex aansluit bij de beleving van de respondent. Een uitzondering hierop vormde het interview met respondent 7, die bij twee incidenten betrokken is geweest. Na de bespreking van het eerste incident, zou zij namelijk al weten hoe de confrontatie (onderdeel 3) bij het tweede incident eruit zou zien, hetgeen haar antwoorden zou kunnen beïnvloeden. Hiervan is geen sprake geweest omdat na het eerste incident geen maatregelen zijn genomen, waardoor deel 2 en 3 van dat interview overbodig waren.

De tekst uit de transcriptie is gecodeerd volgens deze drie onderdelen. Daarbij is binnen onderdeel 2 een nadere verdeling per indicator gemaakt. Wanneer er binnen het interview uitspraken werden gedaan die

---

¹⁰ De topiclijst is te vinden in bijlage 1

¹¹ De Q-sort methode lijkt enigszins op de methode die in dit onderzoek wordt gebruikt. De Q-sort methode wordt van origine gebruikt in de psychologie en psychiatrie om patiënten te duiden (Block, 1961). Aan de hand van een groot aantal kaarten met beschrijvingen van het gedrag van een patiënt wordt bepaald welke kaarten het meest van toepassing zijn op de patiënt. Het grote verschil met de kaarten die in dit onderzoek worden gebruikt is de actor. Bij de Q-sort methode is het de onderzoeker die de kaarten wel of niet relevant vindt voor de patiënt, terwijl in dit onderzoek de respondent zelf aangeeft of hij de kaart wel of niet van toepassing vindt op het incident. Zodoende beantwoordt de Q-sort methode niet de vraag wat het effect van het gebruik van kaartjes is op de respondent als actor.

tevens binnen een ander onderdeel vallen, zijn deze voor beide onderdelen gebruikt. Het codeerschema ziet er als volgt uit:

1. Inleiding
  - a. Definitie incident
  - b. Vaststellen maatregelen
  - c. Beoordeling maatregelen
2. Indicatoren overreactie
  - a. Hogere kosten voor het beleid
  - b. Afnemend rendement in de verbetercurve
  - c. Aantasten van andere waarden
  - d. Onduidelijkheid over publieke verantwoordelijkheden
  - e. Belemmering van de technologische innovatie
  - f. Imagoschade voor de overheid
3. Confrontatie met theorie

Beschrijving dataset

In onderstaand schema is weergegeven hoeveel zoekresultaten er door middel van LexisNexis gevonden zijn. Er is zowel een onderscheid gemaakt tussen de maanden januari en september 2006, als tussen de trefwoorden.

Zoekresultaten LexisNexis¹²

Trefwoord	Telegraaf	NRC	Telegraaf	NRC	Totaal
	Handelsblad		Handelsblad		
	<i>Januari 2006</i>	<i>Januari 2006</i>	<i>September 2006</i>	<i>September 2006</i>	
Brand	67	44	82	112	305
Crisis	23	77	16	103	219
Incident	26	22	51	40	139
Ongeluk	53	34	57	64	208
Ongeregeligheden	1	7	4	9	21
Ongeval	30	6	27	6	69
Onlusten	2	6	3	7	18
Ramp	43	27	48	82	200

¹² Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl/uu/> (7 juli 2011)

Rel	12	6	22	25	65
Schandaal	19	15	12	41	87
Schietpartij	6	0	10	8	24
Totaal	282	244	332	497	1355

De elf zoektermen hebben in januari en september 2006 in krantenzoekmachine LexisNexis 1.355 resultaten opgeleverd. Het NRC Handelsblad is licht oververtegenwoordigd (54,7%) in vergelijking met de Telegraaf (45,3%). Opvallend is dat er in de maand september 829 zoekresultaten waren (61,2%), terwijl dit in januari 526 resultaten opleverde (38,8%).

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de zoektermen als het gaat om het percentage resultaten dat daadwerkelijk een incident betreft. De meest 'succesvolle' zoekterm is 'ongeval'. In 34,8% van de gevallen heeft deze zoekterm een relevant incident opgeleverd (gemiddeld is dit 6,1%), gevolgd door 'schietpartij' (29,2%) en 'incident' (18,4%). De minst succesvolle zoektermen zijn 'ramp' (3,5%), 'crisis' (3,2%) en 'onlusten' (0,0%).

4 Resultaten

In het theoretisch kader is duidelijk gemaakt hoe de risico-regelreflex werkt. Er vindt eerst een incident plaats, dan ontstaat er onder druk een politieke reflex die leidt tot een ambtelijke (over)reactie. Deze drieslag vormde de basis voor het derde hoofdstuk en is ook leidend in dit hoofdstuk.

Incidenten

Veel van de 1.355 artikelen uit de database kunnen niet als incident worden aangemerkt. De meeste 'ruis' ontstond door incidenten die zich in het buitenland afspeelden (25,8%). In totaal zijn er in dit onderzoek 152 zoekresultaten gelabeld als incident. Wanneer alle dubbele artikelen¹³ hieruit weggelaten worden, blijven er 83 unieke incidenten over. Dit is 6.1% van het totaal aantal zoekresultaten. Van deze 83 incidenten hebben er 71 (85,5%) niet tot een politieke reflex geleid. Slechts twaalf incidenten hebben tot een politieke reflex geleid. Dit is 14,5% van het totaal aantal relevante incidenten.

Deze twaalf incidenten zijn:

- A. Incident met kind-onveilige aanstekers
- B. Acties in het Schinveldse Bos
- C. Bulderend lawaai in Rijnmond
- D. Lekken van AIVD-informatie naar criminelen
- E. Straatterreur in de Diamantbuurt
- F. Beveiliging van Marinebasis Kattenburg
- G. Giframp met de Probo Koala
- H. Conferentie met een radicale Moslimleider
- I. Brand in het vertrekcentrum Ter Apel
- J. Wantoestanden in een Zoetermeers verpleeghuis
- K. Incident in blijf-van-mijn-lijfhuizen
- L. Ongeluk A28 door rookpotten

Een interessante vraag is waarom deze twaalf incidenten tot Kamervragen hebben geleid en de andere 71 incidenten niet. Het gaat hierbij om de selectie door de Kamerleden. Er lijkt geen patroon te zitten in de keuze van Kamerleden om wel of geen Kamervragen te stellen naar aanleiding van een incident.

Op het terrein van Defensie heeft een journalist, die een marinecomplex betreedt (NRC Handelsblad, 2006, 21 september), wel tot Kamervragen geleid (TK 20506 18910), terwijl een F16-crash na een ceremonie in Volkel (Telegraaf, 2006, 22 september) voor de Kamerleden geen reden was om vragen te stellen aan de bewindspersoon.

---

¹³ Een artikel kan dubbel in de database komen als het artikel bij meerdere zoektermen als resultaat wordt getoond. Tevens zijn sommige artikelen in LexisNexis meerdere malen als zoekresultaat bij één zoekterm gegenereerd.

Hetzelfde geldt voor het terrein van de gezondheidszorg. De wantoestanden in een Zoetermeers verpleeghuis (Telegraaf, 2006, 9 september) hebben tot Kamervragen geleid (TK 20506 19040), terwijl in dezelfde maand een incident met hulpverleners die worden gegijzeld (Telegraaf, 2006, 4 september) en een vrouw die dood in haar rolstoel gevonden wordt (Telegraaf, 2006, 5 september) niet tot Kamervragen hebben geleid.

Tenslotte valt op dat een treinbotsing in Amersfoort in september 2006 (NRC Handelsblad, 2006, 5 september; NRC Handelsblad, 2006, 6 september), waarbij gewonden zijn gevallen, niet tot Kamervragen over de spoorveiligheid heeft geleid en een incident met een overvolle trein in oktober 2006 tussen Amersfoort en Deventer wel (TK 20607 01620).

Politieke reflex en ambtelijke uitwerking

Achtereenvolgens worden de twaalf casus behandeld waarbij telkens wordt ingegaan op omschrijving van het incident, de reactie van de bewindspersoon en de ambtelijke follow-up. Het hoofdstuk sluit af met een samenvattend schema.

A) Incident met kind-onveilige aanstekers

De casus

Op 3 januari 2006 komt een 5-jarige jongen om bij een uitslaande brand in een woning in Kerkrade (Telegraaf, 2006, 4 januari). Zijn moeder, zusje, oom en drie brandweerlieden raken gewond. Volgens ooggetuigen probeerde de vader zijn kinderen en echtgenote nog uit huis te halen. Hij kon uit het brandende pand gered worden door gemeentewerkers, die toevallig in de buurt aan het werk waren. Een dag later staat in de krant (Telegraaf, 2006, 5 januari) dat het incident is veroorzaakt door het 5-jarige jongetje dat met een aansteker aan het spelen was. In dezelfde periode stelt de Europese Commissie voor om kind-onveilige aanstekers te verbieden (TK 20506 08050).

Het is onduidelijk of het door dit incident komt, maar op 15 februari, enkele weken later, worden er Kamervragen gesteld over kind-onveilige aanstekers. Het Kamerlid vraagt aan minister Hoogervorst van VWS waarom kind-onveilige aanstekers Nederland tot nu toe niet verboden zijn en of de minister “bereid [is] om kind-onveilige aanstekers in Nederland te verbieden” (TK 20506 08050).

Reactie bewindspersoon

De minister antwoordt dat de aanstekers tot nu toe niet verboden zijn, omdat de ongevallencijfers in Nederland erg laag zijn. Hij begrijpt overigens wel dat er een Europees verbod komt omdat “uit de cijfers van de Europese Commissie over de periode 1999 tot 2003 blijkt dat in de 25 lidstaten per jaar tussen de 34 en 40 doden en tussen de 1500 en 1900 letsels worden veroorzaakt door kinderen die met sigarettenaanstekers spelen. Een Europees breed verbod op kind-onveilige aanstekers is in het licht van deze cijfers een passende maatregel om de verschillen tussen de regelgevingen van de lidstaten en de daaruit voortvloeiende handelsbelemmeringen op te heffen” (TK 20506 08050). Bovendien laat de minister weten dat de nieuwe Europese regelgeving voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (TK 20506 08050) en dat speciale Nederlandse regelgeving niet aan de orde is.

Ambtelijke follow-up

De respondent was ten tijde van het incident plaatsvervangend hoofdinspecteur productveiligheid bij de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) (respondent 5: 19). Los van het incident was de VWA al langer “ bezig [...] om te kijken of ze iets met die aanstekers konden doen” (respondent 5: 34). Men wilde het veiligheidsniveau verbeteren via een zogenaamd “normalisatietraject” (respondent 5: 68). De VWA wilde dus in plaats van via wetgeving “in gesprekken met de branche kijken van, ja, herkennen jullie dat risico? En, ja, wat kunnen we daarover met elkaar afspreken?” (respondent 5: 58-59). Via het normalisatietraject kwamen ze er echter niet uit. Het is vervolgens op de Europese agenda gekomen. De Europese Commissie heeft toen via een spoedmaatregel normen willen afdwingen (respondent 5: 76-77).

Maatregelen

Er vallen volgens de respondent drie maatregelen te onderscheiden. Allereerst is er een verbod gekomen op “voor kinderen aantrekkelijke aanstekers (...) die echt niet te onderscheiden zijn van speelgoed” (respondent 5: 82). Vervolgens is er een “kinderveilige voorziening” (respondent 5: 84) gekomen op de overige aanstekers, zodat ze niet eenvoudig door kinderen aan te krijgen zijn. Tenslotte is de samenwerking tussen de toezichthouders verbeterd om te voorkomen dat wat in het ene land op de markt wordt gebracht via de binnengrenzen naar een ander land verhandeld wordt (respondent 5: 116).

Beoordeling vooraf

De respondent beoordeelt de maatregelen als positief. Zij vindt het “hele goede technische aanpassingen” (respondent 5: 125). Wanneer ze beargumenteert waarom ze het een goede maatregel vindt, vergelijkt ze het met het ‘veilig schrijven’ van producten (respondent 5: 130). Met veilig schrijven bedoelt ze dat er een sticker op het product komt met een waarschuwing erop. Ze is van mening dat ‘veilig schrijven’ voor kind-onveilige aanstekers ongeschikt is. Zij vindt het bovendien verantwoorde maatregelen “gezien het risico, kwetsbare groepen, kinderen, brand hè, met ernstig letsel” (respondent 5: 141-142).

1. Hoge kosten van het beleid

Toen er gesproken werd over de kosten die deze maatregelen met zich meebrachten, gaf de respondent aan dat dit voornamelijk kosten voor de fabrikanten met zich meebracht: “het product wordt duurder en in principe berekenen ze dat gewoon door aan de consument” (respondent 5: 157). Zij geeft wel aan dat het “zeker hogere kosten” (respondent 5: 161) met zich meebrengt, maar laat tegelijkertijd weten dat het bedrijfsleven dit niet erg vindt, mits er “een gelijk speelveld” (respondent 5: 176) is. Met andere woorden: alleen als alle producenten evenveel ‘last’ hebben van de maatregelen. Uiteindelijk beoordeelt ze de hogere kosten als positief: “ik vind wel dat je als maatschappij dit ervoor over moet hebben” (respondent 5: 184-185).

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

Met deze stelling is de respondent het oneens. Zij vindt dat de maatregelen een grote bijdrage aan het verbeteren van de kinderveiligheid leveren “met heel weinig middelen. Je verbiedt het gewoon” (respondent 5: 196-197).

3. Aantasten van andere waarden

De respondent herkent dat het ingrijpt in andere waarden. Als voorbeeld hiervan noemt ze ouderen en mensen met een fysieke handicap, die “in feite geconfronteerd worden met beveiligingsmaatregelen die het gebruik van dat product voor hen moeilijker maakt” (respondent 5: 215-216). Toch vindt zij op dat moment veiligheid belangrijker dan “het aspect van ‘het is leuk’. Dan denk ik van dan zoek je maar een ander speeltje” (respondent 5: 224-225).

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor de productveiligheid ligt volgens de respondent “nadrukkelijk (...) bij degene die het product op de markt legt” (respondent 5: 241-242). Daarnaast erkent zij dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is van ondernemer en toezichthouder (respondent 5: 253-254). Als je als toezichthouder de zwakke plekken in het systeem “niet hebt onderkend en je hebt daar onvoldoende toezicht gehouden, heb je daar ook een verantwoordelijkheid in” (respondent 5: 255-256). Zij spreekt echter niet over onduidelijkheid door de nieuwe maatregelen.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

In plaats van een belemmering, denkt de respondent dat ze eerder “een stimulans kunnen zijn om innovatie in dit soort producten aan te brengen” (respondent 5: 267-268). Ze doelt hiermee op de innovatie, die een product zowel veilig als gebruiksvriendelijk kan maken. Ze nuanceert die stimulans overigens, omdat het een redelijk goedkoop product is waar niet heel veel winst op te behalen is (respondent 5: 271-278).

6. Imagoschade voor de overheid

Op dit moment heeft de respondent niet het gevoel dat er imagoschade is. Mogelijke imagoschade voor de overheid door deze maatregelen kan volgens haar in drie aspecten worden onderverdeeld. Ten eerste noemt ze “het risico van waar bemoeit u zich mee” (respondent 5: 299). Hiermee bedoelt ze dat je sommige zaken beter aan de markt kunt overlaten. Ten tweede spreekt ze over de burger die zegt: “u heeft regelgeving voor ons afgekondigd, maar u zorgt niet dat er nageleefd wordt” (respondent 5: 294-295). Ten derde wijst ze op de reactie van het bonafide bedrijfsleven, dat om een gelijk speelveld vraagt (respondent 5: 296-298). Op dit moment is daar volgens haar dus geen sprake van.

Beoordeling achteraf

Vooraf heeft de respondent de maatregelen positief beoordeeld, en hoewel er hoge kosten zijn, en het andere waarden aantast, vindt ze dat de risico-regelreflex niet is opgetreden. Zij vindt de veiligheid belangrijk als het om zogenaamde “risicogebieden” (respondent 5: 55) gaat, zoals ongevallen waarbij sprake is van brand en waarbij kinderen betrokken zijn omdat die “qua impact behoorlijk groot zijn” (respondent 5: 42-43). Van een overreactie is volgens haar dus geen sprake.

De respondent geeft ter nuance overigens nog mee dat de toezichthouder deze risico's moet afzetten tegen andere risico's (respondent 5: 325). “Wachten we af tot dat ook weer tot incidenten gaat leiden” (respondent 5: 324-325) of gaat er strenger gecontroleerd worden. Dat blijft een keuze die de toezichthouder moet maken (respondent 5: 321).

B) Acties in het Schinveldse Bos

De casus

De regering wil dat er zes hectare bos wordt gekapt in het Schinveldse bos, omdat de bomen de veiligheid in gevaar brengen van vliegtuigen op de nabijgelegen NAVO-luchtbasis in het Duitse Geilenkirchen (NRC Handelsblad, 2006, 9 januari). Dit voornemen van Defensie stamt al uit begin jaren tachtig. Het voornemen leidt echter tot grote weerstand bij de plaatselijke bevolking die last heeft van de geluidsoverlast van de overvliegende AWAC-vliegtuigen. In de nacht van 8 op 9 januari 2006 bereikt het conflict een hoogtepunt wanneer het gebied daadwerkelijk ontruimd gaat worden. Vanuit boomhutten proberen actievoerders van Groenfront! te voorkomen dat de sloop doorgaat. “Om kwart voor twee in de ochtend trekt de mobiele eenheid samen met de marechaussee vanuit het noorden het bos in. Ze lopen schouder aan schouder op de bezetters af. Een geluidswagen roept de aanwezigen op vrijwillig te vertrekken; boven het bos cirkelt een politieheliikopter. De naar schatting tweehonderd man richten zich eerst op de mensen op de grond, die luidkeels een Limburgs volkslied zingen - In 't bronsgroen eikenhout. (...) Als de politie het bos binnenvalt vertrekken de meesten, maar niet iedereen. Bijna dertig mensen worden gearresteerd. Als de laatsten zijn weggesleept, sloop de politie de tenten, toiletten, barricades en andere voorzieningen die de actievoerders tijdens hun wekenlange bezetting hebben opgebouwd” (NRC Handelsblad, 2006, 9 januari).

Het incident bereikt de landelijke media en leidt op 12 januari 2006 tot Kamervragen van de VVD (TK 20506 06390). Daarin wordt voornamelijk geklaagd over de enorm hoge kosten die de ontruiming van het bos met zich mee heeft gebracht. Er wordt gevraagd “wat de wettelijke sancties zijn op het negeren van de plaatselijke verordening die het betreden van het gebied verbiedt” (TK 20506 06390). Bovendien wordt er gevraagd “of de kosten van ontruiming worden verhaald op de actievoerder” (TK 20506 06390).

Reactie bewindspersoon

De verantwoordelijke minister van BZK, Johan Remkes, antwoordt: “De kosten die de politie hierbij maakt worden in beginsel niet doorberekend aan de veroorzakers ervan, tenzij daar een expliciete wettelijke grondslag voor is” (TK 20506 06390). Vervolgens geeft Remkes aan dat een dergelijk wetsvoorstel “momenteel in voorbereiding” (TK 20506 6390) is en dat hij daarom geen reden ziet tot aanscherpen van de wetgeving: “het is vooralsnog niet mijn oogmerk om incidenteel voorkomende oorzaken van politieoptreden, zoals onderhavige ordeverstoringen, vatbaar te maken voor kostenverhaal. Ik wil eerst de werking van het genoemde wetsvoorstel beoordelen, dat zal worden toegepast ten aanzien van de handhaving van de openbare orde bij voetbalwedstrijden. Remkes doelt hiermee op de zogenaamde voetbalwet, die in 2010 van kracht is geworden¹⁴.

---

¹⁴ Wet van 7 juli 2010 tot wijziging van de Gemeentewet, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht ter regeling van de bevoegdheid van de burgemeester en de bevoegdheid van de officier van justitie tot het treffen van maatregelen ter bestrijding van voetbalvandalisme, ernstige overlast of ernstig belastend gedrag jegens personen of goederen (maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast)

Ambtelijke follow-up

Naar aanleiding van dit incident is er een interview gehouden met het toenmalige hoofd van de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken bij de Directie Politie van het ministerie van BZK (respondent 9: 2). In deze functie voerde hij het beheer over “de wettelijke bevoegdheden die politie en burgemeester hebben in het kader van de handhaving openbare orde” (respondent 9: 4). Met betrekking tot zijn betrokkenheid bij het incident geeft hij aan dat hij vooral bij de voorbereiding van de ontruiming van het bos betrokken is geweest (respondent 9: 87-88). Dit bestond enerzijds uit het “meelezen en meedenken met de draaiboeken” (respondent 9: 99-100) en anderzijds uit de afstemming tussen politie en Koninklijke Marechaussee die beide bij het incident betrokken waren. Die afstemming was nodig, want “een beetje competitiestrijd speelde daar ook wel een rol” (respondent 9: 103-104) waardoor de samenwerking “niet al te soepeltjes” (respondent 9: 103) was.

Maatregelen

De maatregel waar de VVD om vroeg was om kostenverhaal bij de ordeverstoorers mogelijk te maken. De respondent geeft aan dat men bij het ministerie ook “de wens had om dat misschien te verhalen” (respondent 9: 139-140), maar dat men ook realistisch was en zich afvroeg hoe vaak dit nou gebeurt: “moet je dat nou wettelijk regelen specifiek voor deze specifieke situatie?” (respondent 9: 141-142). Hij zegt dat ze de overheidskosten “tot op grote hoogte voor lief nemen (...) om het recht op meningsvrijheid te kunnen garanderen” (respondent 9: 136-144).

Met betrekking tot de maatregelen die uiteindelijk genomen zijn geeft hij aan dat die er in het geheel niet zijn. Volgens hem “heeft dat in ieder geval geen resultaat opgeleverd, ook niet direct een gevolg gekregen” (respondent 9: 197). Hoewel minister Remkes de Voetbalwet aankondigde als mogelijke maatregel voor de toekomst, laat de respondent weten: “overigens zou dit daar (nl. de Voetbalwet) niet onder vallen hoor. Dan is het toch meer situaties waar de mensen al bekend zijn en vaker voor overlast zorgen (...) en wat het ook nog anders maakt is dat hier natuurlijk (...) grondrechten in het geding [zijn]” (respondent 9: 199-203).

Omdat er geen maatregelen zijn getroffen, kan er geen sprake zijn van een overreactie en is de risico-regelreflex hier dus niet opgetreden.

C) Bulderend lawaai in Rijnmond

De casus

Op zondag 15 januari 2006, rond twee uur 's nachts klinkt er een angstaanjagend bulderend lawaai in het Rijnmondgebied (TK 20506 06680). Het lawaai werd veroorzaakt door een gescheurde stoomleiding in één van de tientallen fabrieken bij de olieraffinaderij van Shell Pernis (Telegraaf, 2006, 16 januari) Er zijn geen gewonden gevallen, noch zijn er schadelijke stoffen vrijgekomen, maar vele honderden bewoners waren zeer ongerust en hebben tevergeefs geprobeerd om DCMR Milieudienst Rijnmond te bellen. Er werd een recordaantal van 450 telefoontjes gepleegd. De centrale van de Politie Rotterdam-Rijnmond was tijdelijk overbelast.

Het incident heeft ertoe geleid dat er op 19 januari Kamervragen zijn gesteld aan minister Remkes van BZK. De laatste vraag luidt: "Hoe voorkomt u dat een dergelijke situatie waarin burgers niet of nauwelijks worden geïnformeerd zich herhaalt?" (TK 20506 06680).

Reactie bewindspersoon

De minister antwoordt dat het niet de verantwoordelijkheid is om "in deze lokale verantwoordelijkheid te treden" (TK 20506 06680). Hij geeft aan dat de verantwoordelijkheid ligt bij het bedrijfsleven en het lokale gezag.

Ambtelijke Follow-up

Uit een telefonisch gesprek met de ambtenaar, die deze Kamervragen behandeld heeft, blijkt al snel dat er op ambtelijk niveau niets meer na deze Kamervragen is gedaan. Er zijn nadrukkelijk geen extra maatregelen genomen. Er is daarom geen sprake van een overreactie en de risico-regelreflex is niet opgetreden.

D) Lekken van AIVD-informatie naar criminelen

De casus

Op 22 januari 2006 bericht de Telegraaf over het lekken van staatsgeheimen. Volgens bronnen zouden (ex-)medewerkers van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) staatsgeheimen over Mink K. en corruptie bij de overheid hebben doorgespeeld aan criminelen. De AIVD-dossiers zouden volgens de krant zelfs ‘te koop aangeboden’ zijn in het misdadcircuit (Telegraaf, 2006, 22 januari). Zowel AIVD als OM kondigde een onderzoek aan toen deze feiten bekend werden.

De kwestie wordt in Den Haag hoog opgepakt. Er wordt een spoeddebat aangevraagd waarin de minister van BZK (Remkes) en de minister van Justitie (Donner) uitleg moeten geven over de situatie. Mevrouw De Pater-van der Meer (VVD) vraagt: “Welke maatregelen worden door de minister van Binnenlandse Zaken genomen om te voorkomen dat dergelijke situaties zich in de toekomst nogmaals voordoen” (TK 20506 42 2806). De heer Nawijn (groep Nawijn) sluit zich hierbij aan (TK 20506 42 2811). Mevrouw Van der Laan (D66) vraagt of “de minister een diepgaand onderzoek instelt naar de achtergronden van dit lek” (TK 20506 42 2808). Bovendien geeft zij aan dat het “zeer wel denkbaar [is] dat na ontvangst van het onderzoek de Kamer overgaat tot een eigen parlementair onderzoek of een onafhankelijk onderzoek” (TK 20506 42 2809). De SGP wil ook een “grondig en diepgaand” (TK 20506 42 2809) onderzoek, terwijl de LPF vraagt of de diensthoofden van de AIVD “nu ook eens streng [worden] toegesproken”(TK 20506 42 2810).

Reactie bewindspersoon

Minister Remkes erkent dat het een ernstige zaak is: “Ik beschouw dat als een ernstig incident dat nooit had mogen gebeuren. Het zou totaal misplaatst zijn als ik deze zaak bagatelliseerde.” (TK 20506 42 2814). Later in het debat lijkt hij hier echter op terug te komen: “ik zeg er direct een ding bij. Met een regime van absolute beveiliging, dat elk risico voor honderd procent uitsluit, valt de AIVD als bedrijf stil. Het is niet realiseerbaar, en ook dat moet in alle duidelijkheid worden gesteld. Het is wel mogelijk, maar dan zullen de bedrijfsmatige prestaties van het bedrijf zeer aanzienlijk dalen.” (TK 20506 42 2817). Toch laat hij zich verder in het debat verleiden tot de uitspraak dat ieder lek er één teveel is (TK 20506 42 2818). In tweede termijn neemt minister Donner de plek van Remkes over. Hij laat onomwonden weten dat “de geslotenheid van veiligheids- en inlichtingendiensten tot het uiterste moet worden bewaakt. Daar moeten de nodige maatregelen voor worden genomen.” (TK 20506 42 2819).

Dit incident heeft in de maanden erna nog een staartje gekregen. De AIVD zou Telegraafjournalisten hebben afgeluisterd “in verband met onderzoek naar de aanwezigheid van staatsgeheime informatie in het criminele drugsircuit” (TK 20506 13830). Dit incident is niet in dit onderzoek meegenomen.

Ambtelijke follow-up

Naar aanleiding van het incident is er gesproken met een ambtenaar bij het ministerie van BZK die betrokken is bij het beleid rond de veiligheid van mobiele datadragers bij de Rijksdienst. In het begin van het interview geeft de respondent duidelijkheid over de verdeling van verantwoordelijkheden tussen het ministerie van BZK en de vakdepartementen. Hij maakt onderscheid tussen de “eigen verantwoordelijkheid voor departementen [en] de systeemverantwoordelijk die zegt wat moet je nou op centraal niveau geregeld hebben” (respondent 2: 13-14). Hij geeft aan dat de verantwoordelijkheid primair bij het departement ligt (respondent 2: 15-23). Vanuit de systeemverantwoordelijkheid kijkt BZK hoe dat Rijksbreed geregeld is (respondent 2: 29).

Maatregelen

Na de incidenten die in 2006 hebben plaatsgevonden, zijn er verschillende maatregelen genomen om “in ieder geval wát” (respondent 2: 156) te gaan beveiligen. Dat heeft ten eerste geleid tot “veilig faciliteren” (respondent 2: 162). Dat betekent dat het mogelijk blijft voor ambtenaren om tijd- en plaatsafhankelijk te werken, maar dat “mensen zich bewust moeten zijn dat ze bepaalde risico’s maar beter niet kunnen nemen” (respondent 2: 172-173). Dit heeft concreet geleid tot een onderzoek naar integriteit (respondent 2: 163).

Meer direct gerelateerd aan incidenten is er een “normenkader mobiele datadragers” (respondent 2: 192) gekomen. Dat betekende enerzijds dat er een “Rijksbrede infrastructuur” (respondent 2: 201) is gekomen zodat ambtenaren hun USB-stick in alle computers kunnen blijven gebruiken, maar dat de sticks niet meer het logo en retouradres van het departement bevatten en dat de gegevens versleuteld zijn (respondent 2: 205-210). “Dat gaat overigens verder dan een stick hè, want mobiele gegevensdragers dat is ook je telefoon, dat is ook een laptop die je meeneemt, daar is dat kader echt op van toepassing” (respondent 2: 212-213).

Beoordeling vooraf

In zijn beoordeling over de maatregelen relativeert hij de incidenten. Hij geeft aan dat die maar “een topje [zijn] van de ijsberg van incidenten die plaatsvinden die gewoon netjes afgemanaged worden. Dit zijn dan dingen die de pers halen. En dat zijn natuurlijk de meest ranzige dingen. Een één of andere idioot die z’n pc aan de straatkant zet, werkdossiers erop. Ja, jezus” (respondent 2: 230-233). Hij ziet de maatregelen als een vorm van “offensiever beleid” (respondent 2: 240-241), waarin je incidenten als een “breekijzer” (respondent 2: 241) kunt gebruiken en “Kamerleden [door maatregelen] bewust kunt maken van die goeie dingen die binnen de Rijksdienst gaande zijn” (respondent 2: 247). Hij ziet incidenten niet als een overreactie, maar als een kans voor offensiever beleid.

1. Hoge kosten van het beleid

De respondent geeft aan dat dit niet het geval is. Behalve voor organisaties “met achterstallig onderhoud” (respondent 2: 267-268). Hij licht dit toe aan de hand van een voorbeeld. In 2007 werd er een nieuwe

bijstelling van het beleid gemaakt, dat er op neer kwam dat ‘als je aan de oude regelgeving uit 2004 voldoet dan voldoe je ruimschoots aan de nieuwe’ (respondent 2: 269-270) Toen bleek dat sommige organisaties “draconische” (respondent 2: 271) kosten hadden, omdat zij nog niet op het niveau van de regelgeving uit 2004 zaten.

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

Er is volgens de respondent geen sprake van een afnemend rendement in de verbetercurve. Hij laat dat aan de hand van het normenkader mobiele datadragers zien. Hij geeft aan dat er “best wel behoefte” (respondent 2: 280) aan was en dat ze “heel veel kansen uit [het incident] benut hebben” (respondent 2: 281). Hij vindt het wel lastig om het rendement te kwantificeren: “als je kijkt naar het bedrijfsleven dan kun je informatiebeveiliging veel beter kwantificeren dan bij de Rijksdienst” (respondent 2: 284-285). Aan de hand van een voorbeeld legt hij het uit. Als er belastingaangiften op straat komen te liggen dan betekent dat niet dat er minder belastinggeld binnenkomt. In een financiële verbetercurve zie je dit niet terug, maar er is wel schade in termen van privacy. “Dat maakt het dus veel moeilijker om het optimum op een fatsoenlijke manier te kiezen.” (respondent 2: 298)

3. Aantasten van andere waarden

“Dat valt bij deze maatregelen zeker wel mee. (...) Ambtenaren zelf worden volgens mij niet in hun privacy aangetast op grond hiervan. Het is dus niet zo dat op grond hiervan allerlei netwerkverkeer wordt bekeken wat ambtenaren allemaal aan het doen zijn” (respondent 2: 319-321). Daarmee laat hij ook de grenzen van informatiebeveiliging zien: “je moet je afvragen (...) [of] een ambtenaar (...) [die] gevoelige informatie gaat twitteren (...) niet gewoon een integriteitsprobleem heeft” (326-327). “Die waarden die worden niet aangetast, die waarden worden verondersteld aanwezig te zijn” (respondent 2: 339).

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

De respondent denk dat er geen sprake is van onduidelijkheden over verantwoordelijkheden door deze maatregelen: “de maatregelen niet. Nee. Nee hoor. Nee. Nee, ik kan het niet op een andere manier zeggen.” (respondent 2: 367). De stelling wordt niet nader door de respondent toegelicht.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

“Dat had gekund, maar het is niet gebeurd” (respondent 2: 346). Hiermee doelt de respondent op Kamervragen. Als die waren opgevolgd dan waren veel mogelijkheden van tijd- en plaatsafhankelijk werken niet meer mogelijk geweest “maar dat hebben we niet gewild met z’n allen” (respondent 2: 347). “Als het gaat om het belemmeren van telewerken dan doen we dat niet, dat is flauwekul” (respondent 2: 359). De respondent geeft overigens wel aan dat informatiebeveiliging op zichzelf belemmerend kan zijn. Hij doelt hiermee op ambtenaren die via onbeveiligde verbindingen informatie delen. “Dan komt de informatiebeveiliging om de hoek.” (respondent 2: 350). Hoewel informatiebeveiliging belemmerend kan

zijn, zijn er naar aanleiding van Kamervragen, waarin werd gevraagd om belemmerende maatregelen, volgens de respondent dus geen maatregelen genomen die de technologische innovatie hebben beperkt.

6. Imagoschade voor de overheid

De respondent vertelt dat daar in deze casus geen sprake van is (respondent 2: 374). Sommige maatregelen kunnen de imagoschade juist beperken. De respondent noemt de nieuwe USB-sticks als voorbeeld. Er zullen nog steeds USB-sticks kwijtraken, maar omdat ze geen logo van de Rijksoverheid meer hebben en de gegevens versleuteld zijn, heeft dat minder consequenties in termen van imagoschade (respondent 2: 379-382). Daarbij merkt hij wel op dat de overheid “moet zorgen dat je die onrealistische verwachtingen niet wekt” (respondent 2: 375), want anders “moet je wel in je handjes knijpen dat het niet meer gebeurt” (respondent 2: 379-380).

Beoordeling achteraf

Bij alle indicatoren die de revue hebben gepasseerd, heeft de respondent aangegeven dat er geen sprake was van een overreactie. Voor het invoeren van het normenkader zag hij het incident zelfs als een kans om het in te voeren. Dit beeld bevestigt hij achteraf, hoewel hij van mening is dat het “erg af[hangt] van je directeur, je DG¹⁵, hoe die daar inzit” (respondent 2: 390). Hij is ten slotte van mening dat er een overreactie kan optreden als het “een hobby van mensen” (respondent 2: 404) raakt. “Als je dan op afstand staat dan denk je van wauw, die gaat nu zijn teddybeer inzetten en als je dan (...) kijkt naar wat er toen gebeurd is denk je, ja jezus, er is een hoop geld naar die teddybeer gegaan, terwijl verstandige mensen zeggen (...) dit is over de top. Ik herken dus wat je zegt, maar bij dit punt niet” (respondent 2: 404-408).

De respondent laat in dit gesprek zien dat de maatregelen die sinds 2006 op zijn terrein genomen zijn geen uiting van de risico-regelreflex zijn, hoewel hij het niet direct durft te koppelen aan het incident met het lekken van AIVD-informatie naar de onderwereld, omdat hij zich niet herinnert dat hij bij dat incident betrokken is geweest.

---

¹⁵ NL. de Directeur-Generaal van het ministerie.

E) Straatterreur in de Diamantbuurt

De casus

De onlusten in de Parijse buitenwijken lijken in januari 2006 hun uitwerking te hebben op de Amsterdamse Diamantbuurt. In januari vinden er meerdere incidenten plaats in deze buurt in het stadsdeel Oud-Zuid: een vader die op het Smaragdplein zijn peuter ophaalt bij kinderdagverblijf het Hofnarretje ziet dat zijn autoruit is ingeslagen als hij terugkomt (NRC Handelsblad, 2006, 18 januari); een Joodse bewoner die op straat wordt uitgescholden door groepjes jongens en een homostel in de Diamantbuurt dat “stelselmatig” (NRC Handelsblad, 2006, 18 januari) getreiterd wordt. De Stadsdeelvoorzitter vertelt: “Ze staan op het punt om de buurt te verlaten. Ik vind dat stuitend” (NRC Handelsblad, 2006, 18 januari). De reeks incidenten bereikt het landelijke nieuws wanneer bekend wordt dat bij deelraadslid Daphna Brekveld, Jodin en transgender, twee ruiten zijn ingegooid door Marokkaanse jongeren terwijl zij in vergadering zit (NRC Handelsblad, 2006, 26 januari; Telegraaf, 2006, 26 januari). Stadsdeelvoorzitter Jaensch geeft aan dat hij “vrij radeloos” (NRC Handelsblad, 2006, 17 januari) is, terwijl burgemeester Cohen het typeert als “virulent antisemitisme” (NRC Handelsblad, 2006, 18 januari). Het incident wordt breed uitgemeten in de landelijke dagbladen. Behalve in de kranten die in dit onderzoek centraal staat, besteedt de Volkskrant uitgebreid aandacht aan de incidenten. In politiek Den Haag wordt verontrust gereageerd.

Op 17 januari stelt Wilders (groep Wilders) Kamervragen aan minister Donner van Justitie. Hij noemt het incident “schandelijk en onaanvaardbaar” (TK 20506 06520). Hij vraagt aan de minister of hij in de Amsterdamse situatie wil ingrijpen als het gemeentebestuur niet harder gaat optreden. Bovendien vraagt hij om “het Openbaar Ministerie een aanwijzing te geven betrokken straatterroristen van de straat te halen, te detineren en uit te zetten, waar nodig na denaturalisatie” (TK 20506 06520). Ten slotte vraagt hij of de minister de wet wil aanpassen om het mogelijk te maken dat van de ouders van de verantwoordelijken de verblijfsvergunning kan worden ingetrokken en dat zij het land kunnen worden uitgezet (TK 20506 06520).

Reactie bewindspersoon

Minister Donner geeft allereerst aan dat hij “zich zorgen [maakt] over de toenemende animositeit tussen bevolkingsgroepen” (TK 20506 06520). Hij neemt de voorstellen uit de Kamervragen echter niet over. Hij geeft aan dat “de huidige wetgeving en de voorziene uitbreiding daarvan” (TK 20506 06520) toereikend zijn. Tenslotte laat hij weten dat er “een continue wisselwerking tussen departementen en steden [is] om te bezien of er nog onbenutte mogelijkheden voor verbetering van de aanpak zijn” (TK 20506 06520).

Ambtelijke follow up

De “continue wisselwerking” (TK 20506 06520) waar minister Donner over spreekt vormde de basis van één van de twee interviews die met ambtenaren over dit incident heeft plaatsgevonden. De respondent,

beleidsmedewerker bij het programma Veiligheid, Informatie en Technologie, was in 2006 de spil in de wisselwerking tussen het ministerie van BZK en de gemeente Amsterdam. Hij adviseerde de gemeente specifiek over het gebruik van cameratoezicht. Deze respondent wordt hierna aangeduid als ‘de beleidsmedewerker’ en wordt geciteerd als respondent 3.

Naast de beleidsmedewerker op Rijksniveau is er gesproken met een respondent bij de gemeente Amsterdam. Hij was ten tijde van de rellen crisismanager en in die functie was hij in piketdienst de directe adviseur van Burgemeester Cohen “om hem bij nacht en ontij te adviseren” (respondent 4: 215). Deze respondent wordt hierna aangeduid als ‘de crisismanager’ en geciteerd als respondent 4. Beide gesprekken geven een beeldende illustratie van de lokale follow-up van het incident.

Maatregelen

Vanuit de gemeente Amsterdam was er een vraag om cameratoezicht. De beleidsmedewerker geeft aan dat hij advies heeft gegeven aan de gemeente over het starten van cameratoezicht (respondent 3: 13-18), dat overigens voornamelijk ‘technisch inhoudelijk’ (respondent 3: 68). van aard was. Hij weet niet of er op landelijk niveau maatregelen zijn genomen. In de beleidsstukken is daar niets van terug te vinden.

Behalve het cameratoezicht kunnen de respondenten zich nog andere lokale maatregelen herinneren. “De buurtvaders hebben toen een rol gespeeld” (respondent 3: 27-28), er is een beleid rond pestincidenten gekomen (respondent 3: 30-31). De crisismanager noemt het vooral ‘incidentmaatregelen’ (respondent 4: 238): “dan wordt er extra politie, extra toezicht, en weet ik wat [ingezet], maar dat heeft lang geduurd en eigenlijk was het niet zoveel.” (respondent 4: 239-240). “Je weet dat dit een langetermijnprobleem is, en je hebt nu te maken met een kortetermijnsymptoom” (respondent 4: 254-255). Voor het langetermijnprobleem weet de crisismanager dat “het veiligheidsbeleid ten aanzien van Marokkaanse jongens wordt aangescherpt (respondent 4: 273-274) en dat ze “iets gaan doen met het hele gezin” (respondent 4: 286).

Beoordeling vooraf

Met betrekking tot het cameratoezicht geeft de beleidsmedewerker aan dat “als er een incident is krijg je een soort Pavlov effect. Dan begint men te kwijlen en zegt dan ‘wij moeten camera’s hebben’” (Respondent 3: 42-43). Hij noemt de bijdrage aan de veiligheid ‘zeer twijfelachtig’ (respondent 3: 64): “de nut en noodzaak voor veiligheid is zeer gering. Maar de nut en noodzaak politiek om de buurt rustiger te krijgen en het veiligheidsgevoel beter te krijgen. Dan kun je zeggen, dan is het positief” (respondent 3: 60-62).

De crisismanager benadrukt dat er al veel is geleerd sinds een eerder pestincident in 2004: “ik denk dat die incidenten eigenlijk niet veel anders waren dan een bevestiging van het vermoeden dat er al was.” (respondent 4: 183-184). “Wat onderschat werd is dat het publicitair zo groot zou worden.” (respondent 4: 192). Net als de beleidsmedewerker betwijfelt hij wel het nut van de maatregelen: “op het moment dat je dit soort dingen hebt, en je wilt repressief iets doen dan weet je dat je [dat] echt voor Jan Lul zit (...) te doen. Vooraf beoordelen beide respondenten de maatregelen dus als weinig zinvol.

1. Hoge kosten van het beleid

Beide respondenten zijn het er over eens dat de maatregelen hoge kosten met zich meebrengen:

“Cameratoezicht is over het algemeen een duur middel” (respondent 3: 78). Vooral “het uitkijken van de camera’s” (respondent 3: 80). “Als daar iets gebeurt, dan moet je ook de capaciteit en het personeel hebben om daar daadwerkelijk in te grijpen.” (respondent 3: 88-89). De crisismanager noemt het zelfs ‘een beetje symboolpolitiek’ (respondent 4: 247): “Ja cameratoezicht is leuk, maar achter dat cameratoezicht moet een heel apparaat zitten wat iets doet” (respondent 4: 247-248). Bovendien geeft hij aan dat als je echt wat in veiligheid wilt investeren, dan “moet je bij wijze van spreken de stad blauw verven” (respondent 4: 306-307).

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

In beide gesprekken waren de respondenten sceptisch over de toegevoegde waarde van de maatregelen. In plaats van “de stad blauw verven” (respondent 4: 307-307), “doe je in dit soort gevallen toch een heel klein beetje blauw verven en een heel klein beetje proberen ver te gaan. En je weet gewoon dat het geen nut heeft” (respondent 4: 308-309). Ten aanzien van de korte termijn maatregelen geeft hij aan: “je probeert nu een symptoom (...) te bestrijden met concrete maatregelen. Ja, dat kost vreselijk veel tijd en capaciteit (respondent 4: 325-326) en hij noemt “de langetermijnmaatregelen (...) misschien nog wel veel draconischer” (respondent 4: 327-328). “Maar al die tijd en energie die een vrij grote groep Amsterdamse overheidsdienaren er hebben ingestoken, (...) dat is zonde. (...) als je naar het type incident kijkt, ja, rechtvaardigt het dat nou? Ik denk het niet.” (Respondent 4: 358-361).

De beleidsmedewerker uit zich vergelijkbaar als het gaat om het rendement van het cameratoezicht. Hij onderscheidt twee redenen voor het afnemend rendement van de camera’s: “het eerste is dat het rendement van de investering wegloopt omdat de plegers weten hoe ze met camera’s om moeten gaan” (respondent 3: 130-131). Hij doelt hierbij op het gebruik van petjes en capuchons. “Het tweede is het waterbed effect” (respondent 3: 137). Hij bedoelt hiermee dat de overlast zich verplaatst van een plek waar camera’s hangen naar een plaats waar ze niet zichtbaar zijn. “Dus je krijgt een curve (...) van de camera [die] naar beneden kan lopen.” (respondent 3: 140). “Honderd procent veiligheid is bijna niet te behalen natuurlijk en zeker met cameratoezicht niet” (respondent 3: 151-152).

De beleidsmedewerker maakt voor het rendement een onderscheid tussen de locaties en het soort incidenten. In “zeer kwetsbare gebieden” (respondent 3: 142-143) zoals stations en winkelgebieden kan het de investering waard zijn, terwijl hij woonwijken (zoals de Diamantbuurt) ongeschikt vindt voor cameratoezicht. Hij geeft tevens aan dat cameratoezicht “vooral bij emotionele incidenten” (respondent 3: 153) nuttig kan zijn. Daarmee denkt hij bijvoorbeeld aan vechtpartijen die in een opwelling gebeuren, waarbij mensen niet eerst om zich heen gaan kijken of er een camera hangt (respondent 3: 155-156).

3. Aantasten van andere waarden

De respondenten staan verschillend tegenover het aantasten van andere waarden, hoewel zij wel dezelfde overwegingen hebben. Beide respondenten denken dat de privacy onder druk kan komen te staan. Met name de beleidsmedewerker is erg kritisch: “Ik denk dat cameratoezicht in een woonwijk (...) een middel is wat je heel, heel, heel, hoe zal ik dat zeggen, heel voorzichtig moet toepassen, want in een woonwijk heb je toch je privacy, [en] de integriteit van de mensen die daar wonen” (respondent 3: 176-178). “Ik zou ‘m daar zeker niet in een woonwijk neerzetten voor een langere termijn” (respondent 3: 201). Even later drukt hij zich nog scherper uit: “ik zou sowieso in woonwijken zeggen van daar moet je geen camera’s neerzetten (respondent 3: 205).

De crisismanager legt de nadruk op het achter de voordeur ingrijpen bij de overlastgevers: “in hoeverre ben je bereid om de privacy van die groep en die gezinnen te schenden? (...) Mijn overtuiging is dat als je als samenleving niet wilt accepteren dat die groep zich zo gedraagt, dan zul je achter die voordeur moeten komen (...) en moet je bereid zijn om er misschien wel tonnen per gezin in te steken” (respondent 4: 368-375).

In dit citaat geeft de crisismanager aan dat de overheid zowel een aantasting van andere waarden (privacy) als een afnemend rendement in de verbetercurve voor lief moet nemen als ze de straatteerwil wil verminderen. De conclusies van beide respondenten verschillen hier dus: De beleidsmedewerker vindt een aantasting in andere waarden te ver gaan, terwijl de crisismanager meent dat dit in sommige gevallen nodig is.

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

De beleidsmedewerker herkent het beeld dat er onduidelijkheid kan ontstaan over verantwoordelijkheden bij cameratoezicht: “het grootste geval zit zeg maar in dat uitkijkregime. Wie mag het uitkijken en wie mag de beelden bewaren? Daar zit altijd een discussie” (respondent 3: 220-221). In de Diamantbuurt was er volgens hem een discussie of de buurt de beelden zelf in het buurthuis kon uitkijken, omdat dat ‘low profile’ en goedkoper zou zijn dan door professionals (respondent 3: 210). Omwille van de privacy heeft de beleidsmedewerker geadviseerd om dat niet te doen. Bovendien mag het wettelijk alleen uitgekeken worden door politie, particuliere beveiligers of bijzondere opsporingsambtenaren (respondent 3: 212-214). Hoewel dit spanningsveld er altijd is, is er in deze casus geen sprake van onduidelijkheid over verantwoordelijkheden, omdat de buurt niet zelf de gegevens heeft uitgekeken (respondent 3, 224-225).

De crisismanager heeft nog minder twijfels over de verantwoordelijkheden: “mijn gevoel is dat de burgemeester zeg maar in ieder geval voor de burger de verantwoordelijke is” (respondent 4: 396-397). Hoewel hij erkent dat het “best wel lastig is om de justitiekolom echt te dwingen om iets te doen” (respondent 4: 403), benadrukt hij dat “die keten zo is hersteld” (respondent 4: 418) als men zich erop concentreert. Voor beide respondenten is er dus geen sprake van onduidelijkheid over publieke verantwoordelijkheden.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

De respondenten zien in deze maatregelen geen belemmering van technologische innovaties. De beleidsmedewerker ziet innovatie vooral als een afweging die men maakt tussen verschillende waarden. In relatie met cameratoezicht zegt hij hierover: “ja ze botsen wel eens, maar het is geen belemmering vind ik. Dus je kan technologisch heel veel innoveren, maar je hebt rekening te houden met die waardes. Nou dat is de uitdaging van de innovatie (respondent 3: 247-248).

Waar de beleidsmedewerker het een uitdaging noemt, ziet de crisismanager het als een kans: “Ik denk dat het binnen de politie juist een kans was om een aantal dingen die ze graag eens wilden uitproberen ook gewoon te gaan doen” (respondent 4: 454-455). Hij ziet, net als Kingdon (2003), dit incident dus niet als een bedreiging maar als een ‘window of opportunity’.

6. Imagoschade voor de overheid

Volgens de beleidsmedewerker is er imagoschade opgetreden op twee onderdelen. Het eerste vat hij samen als “kijk, ze doen van alles, het helpt toch allemaal niks” (respondent 3: 257-258). Hiermee bedoelt hij dat de overheid overal camera’s ophangt, maar dat er nog steeds incidenten voorkomen, omdat de overlastplegers weten hoe ze met camera’s om moeten gaan en omdat het waterbedeffect kan optreden. Hij geeft aan dat hiervan sprake is als cameratoezicht verkeerd is toegepast zoals in Groot-Brittannië (respondent 3: 260-261). Het tweede onderdeel is een gebrek aan capaciteit: “je ziet [met camera’s] ongelooflijk veel dingen gebeuren die eigenlijk niet mogen en je hebt niet de capaciteit om het op te lossen. Dat is ook een soort imagoschade van “ja, ze doen niks met de beelden” (respondent 3: 293-295). “(...) Er hangt toch een camera? Waarom doen jullie dan niks?” (respondent 3: 317-318).

De crisismanager antwoordt tegenstrijdig op deze vraag. Eerst geeft hij aan: “nou ik denk op de langere termijn niet” (respondent 4: 461). Even later laat hij weten: “dat is dan indirect wel weer imagoschade voor de overheid” (respondent 4: 470). Vervolgens verandert zijn standpunt wederom: “maar imagoschade voor de overheid, nee” (respondent 4: 474). Bovendien lijkt hij de imagoschade voor de overheid met imagoschade voor de groep overlastplegers te verwisselen als hij aangeeft dat het beeld “inderdaad weer iets opgeschoven is (...) [naar] hé, daar heb je die kutmarokkanen weer” (respondent 4: 466-467). Uiteindelijk blijft de vraag onbeantwoord.

Beoordeling achteraf

Afgaande op de literatuur is er sprake van een risico-regelreflex, omdat op een aantal stellingen ‘ja’ is geantwoord. Beide respondenten herkennen zich daarin, maar brengen tegelijk een nuance aan. De beleidsmedewerker stelt de vraag: “wat is een overreactie? (...) Vanuit de gemeente is het eerste aandachtspunt dat je (...) de gewone orde (...) in deze wijk [wilt] herstellen” (respondent 3: 334-335). “Moet een overheid wellicht een overreactie (...) plegen om de brand te blussen?” (respondent 3: 343-344). “Dit zijn gewoon gezinnen (...) [met] een andere godsdienst of [mensen] met een andere geaardheid, die moeten gewoon in de wijk kunnen wonen. En wat is dat ons in Nederland waard om dat te waarborgen ten opzichte van die andere waarden? En dat zijn ethische vraagstukken” (respondent 3: 362-365). De

beleidsmedewerker ziet het dus als een afweging van waarden, waarbij er soms een overreactie nodig is om bepaalde waarden te laten prevaleren.

De crisismanager vindt dat er sprake is van een risico-regelreflex, maar betoogt dat dit onderdeel is van het veiligheidsbeleid: “je kunt niet anders. De druk wordt op een gegeven moment zo hoog om maar iets te doen, dat je dus inderdaad iets gaat doen, en dan weet je dus ook echt wel (...) dat je een beetje aan symboolpolitiek doet, niet een beetje, dat je soms echt gewoon aan onverholen symboolpolitiek doet” (respondent 4: 488-491). “Veiligheidsbeleid is op dit moment dus ook gewoon symboolpolitiek. En het is onderdeel geworden van je veiligheidsbeleid” (respondent 4: 513-514). “Dat ze daardoor lekkerder slapen of gelukkiger zijn of wat dan ook, ja dan heb je misschien ook wel bereikt wat je wilde bereiken” 524-525). “Als je als overheid niet bereid bent om vreselijk, vreselijk, vreselijk veel te investeren aan laten we zeggen de langetermijnkant dan is symboolpolitiek misschien wel gewoon een oplossing. En dan doe je niet zozeer echt iets aan het probleem, maar je doet wel iets aan het onbehagen dat er is” (respondent 4: 534-537). Hij herkent dus dat het een overreactie is, maar betwijfelt of dat een probleem is als je daarmee het onbehagen van mensen kunt verminderen.

F) Beveiliging van marinebasis Kattenburg

De casus

Op 21 september verschijnt er een kort bericht in NRC Handelsblad over een verslaggever van de gratis krant Metro die op 12 september 's nachts illegaal het marine-etablisement Kattenburg is binnengedrongen (NRC Handelsblad, 2006, 21 september). “Hij beweerde aan wal te zijn gegaan zonder aangesproken te worden door de [de] beveiliging, over het complex te hebben gewandeld, te zijn gaan zitten in een legertruck. Kortom, de beveiliging had gecompromitteerd” (respondent 7: 40-42). Het incident leidt tot politieke ophef over de beveiliging van Defensiegebouwen en er worden Kamervragen gesteld. Uit de beantwoording van Kamervragen over dit incident blijkt dat de verslaggever, samen met iemand anders, 27 minuten op het terrein aanwezig is geweest (TK 20506 19130). Van Bommel (SP) vraagt in de Kamervraag of de minister vindt “dat het nooit had mogen gebeuren en maatregelen genomen moeten worden om dat te voorkomen” (TK 20506 19130). Ook Wilders (groep Wilders) en Blom (PvdA) vragen aan de minister of hij extra maatregelen wil treffen, zoals hij dat heeft gedaan voor Vliegbasis Gilze-Rijen (TK 20506 19220).

Reactie bewindspersoon

Minister Kamp (Defensie) vindt dat de marinebasis voldoende beveiligd is. In 2005 is een plan naar de Kamer gestuurd om de veiligheid te verbeteren. Hoewel de actiepunten inmiddels uitgevoerd of in uitvoering zijn, laat de minister weten dat “een waterdichte beveiliging niet te garanderen [is]” (TK 20506 19220). Vervolgens legt de minister uit hoe de beveiliging van een marinebasis volgens veiligheidscategorieën in zijn werk gaat. “De categorie-indeling bepaalt het niveau van de veiligheidsmaatregelen die worden getroffen. De verslaggever heeft zich enige tijd opgehouden in een gebied dat is ingedeeld in een relatief lage beveiligingscategorie. Zodra hij in de buurt kwam van een compartiment dat is ingedeeld in een hogere categorie, is hij binnen zeer korte tijd aangehouden door de beveiliging van het complex” (TK 20506 19130). Kamp concludeert dat de beveiliging op orde was en dat hij geen aanvullende maatregelen zal treffen (TK 20506 19130).

Ambtelijk follow-up

Hoewel er door minister Kamp geen maatregelen zijn voorgesteld heeft er een interview plaatsgevonden met een ambtenaar van het ministerie van Defensie om deze conclusie te bevestigen, dan wel te ontkrachten. De ambtenaar was destijds onderzoeker bij de beveiligingsautoriteit en onderzocht beveiligingsincidenten (respondent 7: 15-16).

Beoordeling vooraf

De respondent vond het hele incident “eigenlijk zonde van onze tijd” (respondent 7: 48). Ze heeft een andere lezing van het incident dan in de krant stond: “hij was aan wal gekomen. Pikant detail was dat hij

een blikje bier heeft leeggedronken aan wal, zijn jointje heeft opgerookt aan de wal, toen inderdaad tien meter het terrein op is gestieveld. Toen bij de eerste de beste legertruck wat onvast is blijven staan. Toen een tweede jointje heeft gerookt. Heel even in de cabine heeft gezeten en daarna was de beveiliging hem zat en heeft hem van het terrein verwijderd. Dus dat is een ander verhaal” (respondent 7: 43-47). “Dus waar de politiek zich vreselijk over opwindt beginnen wij een beetje te giechelen en dan zeggen we ach, ingecalculeerd risico” (respondent 7: 32-33). Het spreken over een ingecalculeerd risico is de kern van haar betoog.

Zij geeft aan dat men binnen Defensie spreekt van “te beschermen belangen” (respondent 7: 56) en maakt de vergelijking met het beveiligen van een woonhuis met een grote tuin: “wij beveiligen ons woonhuis thuis, niet ons tuinhokje” (respondent 7: 61-62). Met een te beschermen belang bedoelt ze dus “dingen die vitaal zijn voor de organisatie” (respondent 7: 59). Daaronder verstaat ze bijvoorbeeld “een munitiecomplex (...) of een installatie waar heel veel computersystemen zitten” (respondent 7: 70-71). De kade van de marinebasis beschouwt Defensie echter als een juridische grens en niet als een te beschermen belang (respondent 7: 65): het is juridisch verboden om er te komen, maar het is niet zo dat er niemand op het terrein mag komen, omdat er niet zoveel fout kan gaan (respondent 7: 66-67). Bovendien geeft ze aan dat het onmogelijk honderd procent te beveiligen is: “we hebben vierhonderd kilometer hekwerk, het is niet te doen om dat te beveiligen” (respondent 7: 105-106). Het feit dat de journalist in een legertruck is gaan zitten ziet ze ook niet als een gevaar voor een te beschermen belang: “wij hebben twintigduizend voertuigen. Bij ons is het een gebruiksartikel, geen te beschermen belang” (respondent 7: 73-74).

Haar conclusie is dan ook dat “onze beveiliging adequaat gefunctioneerd [heeft]. We hebben het natuurlijk wel doorgesproken, ook met de jongens van Kattenburg zelf, van het complex. Maar niemand zag aanleiding om iets in het proces te verbeteren. Dit is een ingecalculeerd risico” (respondent 7: 97-99).

De respondent geeft, in navolging van minister Kamp, aan dat er geen maatregelen genomen zijn (respondent 7: 104). Daarmee is er geen risico-regelreflex opgetreden bij dit incident. Ze heeft het incident wel ervaren als een “onmachtig gevoel” (respondent 7: 115): “Men [nl. de Tweede Kamer] heeft het toen gepikt, maar het veroorzaakt ontzettend veel onrust en het houdt je van je werk (...) en je hebt het gevoel dat je een dansje staat te doen omdat iemand die zich niet echt toegankelijk opstelt voor de realiteit dat dansje van jou verlangt” (respondent 7: 113-115).

G) Giframp met de Probo Koala

De casus

Onderstaande beknopte, maar volledige tekst, is in zijn geheel overgenomen uit Tol et al. (2011). “In juli 2006 meert in de Amsterdamse haven de Probo Koala af. Het schip, dat onder Panamese vlag vaart maar afgehuurd is door handelsbedrijf Trafigura, wil zo’n 400 ton zogenaamde slops (afvalstoffen die vrijkomen bij het reinigen van de tanks) laten verwerken door Amsterdam Port Services (APS). Bij het overpompen van de slops in een lichter blijkt dat mensen onwel worden door de stank en dampen. APS weigert dan de slops te verwerken en informeert de milieudienst van Amsterdam. Heranalyse – na het onderbreken van het overpompen – wijst uit dat de samenstelling van de slops afwijkt van de specificatie die door het schip was gegeven. Ze zijn veel giftiger dan normaal doordat ze ontstaan zijn in een raffinageproces aan boord. APS is niet bereid en niet in staat om chemisch verontreinigde slops te verwerken en adviseert om dat te laten doen bij Afvalverwerking Rijnmond of Afval Terminal Moerdijk. De slops worden daarna met toestemming van de gemeentelijke Dienst Milieu- en Bouwtoezicht teruggepompt in het schip, waarop het schip vertrekt naar Abidjan in Ivoorkust. Op 19 augustus 2006 wordt de giftige lading daar in tankers van Compagnie Tommy overgeladen, die de afvalstoffen zou verwerken en afvoeren voor 5% van de prijs die in Nederland betaald had moeten worden. Van verwerking is echter geen sprake, want het bedrijf dumpt het afval op de lokale vuilnisbelt en op minstens dertien andere locaties, waaronder riolen en sloten. Uit het mengsel van water, olie en natriumhydroxide zouden daar verschillende (giftige) chemische stoffen zijn vrijgekomen, zoals waterstofsulfide. Honderdduizend mensen melden zich met gezondheidsproblemen in het ziekenhuis en zestien mensen overleven de ramp niet” (Tol et al., 2011: 203).

Pas nadat bekend wordt dat er mogelijk mensen gewond zijn geraakt en zijn overleden in Abidjan krijgt het incident landelijke uitstraling in de media. In de Tweede Kamer wordt geschokt gereageerd. Op 8 en 11 september 2006 worden er Kamervragen gesteld aan staatssecretaris Van Geel en op 20 september vindt er een spoeddebat plaats over het incident. Kamerlid Van Velzen (SP) vraagt om maatregelen (TK 20506 18860). Tijdens het spoeddebat, een week later, zet zij haar verhaal kracht bij: “Heeft de overheid geblunderd of deugt de wetgeving niet? In ieder geval deugt de wetgeving niet” (TK 20607 2-46) en “als wij dit willen voorkomen, moeten wij iets doen aan het eindeloze gesleep met afval en dus aan onze eigen verwerkingscapaciteit. We moeten proberen om de grenzen zo veel mogelijk dicht te gooien voor export van afval buiten Europa” (TK 20607 2-50). Kamerlid Samson (PvdA) vraagt welke juridische en of beleidsmatige mogelijkheden de staatssecretaris heeft om te voorkomen dat het giftige afval wordt gedumpt in ontwikkelingslanden (TK 20506 18910).

Reactie bewindspersoon

Van Geel (CDA) betreurt het incident en stelt in de beantwoording van de Kamervragen voor om twee Nederlandse experts naar Abidjan te sturen die gespecialiseerd zijn in het verwijderen en onschadelijk

maken van chemicaliën (TK 20506 18910). Bovendien zet hij in op handhaving van de EVOA-beschikking¹⁶ (TK 20506 18860).

Ambtelijke follow-up

Bij dit incident zijn twee spelers op Rijksniveau betrokken. De ambtenaren bij het toenmalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en de inspecteurs van de VROM-inspectie. Binnen beide gremia is een respondent geïnterviewd. De ambtenaar bij VROM was destijds werkzaam bij de directie Duurzaam Produceren, afdeling Afval in Ketens” (respondent 1: 1). Deze zal hierna worden aangeduid als ‘de beleidsmedewerker’ en worden geciteerd als respondent 1. De inspectie-ambtenaar was ten tijde van het incident regionaal directeur Noordwest bij de VROM-Inspectie (respondent 8: 2). Omdat de haven van Amsterdam onder zijn toezichtsgebied viel, is hij bij de ambtelijke follow-up betrokken geweest. Deze betrokkenheid lag voornamelijk bij milieuvraagstukken (respondent 8: 3-9). Hij zal hieronder worden aangeduid als de toezichthouder en worden geciteerd als respondent 8.

Maatregelen

Ten eerste geven beide respondenten aan dat er “draaiboeken zijn gemaakt en waar vervolgens mee geoefend is van hoe werken we nou samen in dit soort type situaties? Hoe werken we samen bij zeg maar incidenten?” (respondent 8: 186-188). Dit draaiboek is “gemaakt door het ministerie van VROM samen met Verkeer en Waterstaat, met de Provincie Noord-Holland, de haven van Amsterdam, de haven van Rotterdam, en DCMer en milieudienst Rijnmond om te voorkomen dat zoiets in de toekomst nog een keer gebeurt” (respondent 1: 145-147). Dit draaiboek is tevens naar de Tweede Kamer gestuurd (TK 20607 22343 174). Ten tweede is er volgens de beleidsmedewerker “ook nog het één en ander gedaan aan juridische definities. Dus de WVVS. De Wet Voorkoming Verontreiniging Schepen. Daar zaten bepaalde definities in die niet aansloten bij het EVOA bereik dat van Basel kwam” (respondent 1: 199-201). De definities uit de wet sloten dus onvoldoende aan bij de Europese richtlijn. Ten derde is het onderwerp op de Europese agenda gezet door Nederland: “we hebben in ieder geval toen politiek het standpunt ingenomen van Van Geel, van eigenlijk zou het zo moeten zijn dat schepen die uit de EU vertrekken, dat die gewoon alles moeten afgeven. Dat was in het IMO¹⁷ nog absoluut ondenkbaar (...) maar dat heeft uiteindelijk ook post gevat bij de Europese Commissie, dus ook de Commissaris heeft dat toen zo uitgevent en dat zal ook nog moeten gebeuren” (respondent 1: 258-262). De agendering van het onderwerp in Europa wordt ook genoemd door de toezichthouder (respondent 8: 165). Waar de

---

¹⁶ “De EVOA is een Europese verordening, die bedoeld is om zicht te houden op internationale afvaltransporten. Lidstaten van de EU kunnen bezwaar maken tegen een bepaald transport, bijvoorbeeld om milieuhygiënische redenen. Hoe ze dat moeten doen, staat in de verordening. Verder beschrijft de verordening verschillende procedures voor in- en export van afvalstoffen. De procedure die gevolgd moet worden hangt af van de soort afvalstof, de aard van de verwerking en van de wensen van het land of van de landen die bij het transport betrokken zijn.” Geraadpleegd via http://www.vrominspectie.nl/contact/vrominspectie_meldpunt/evoa/ (12 juli 2011).

¹⁷ De IMO is de Internationale Maritieme Organisatie. Dit is een agentschap van de Verenigde Naties, dat verantwoordelijk is voor de veiligheid van de scheepvaart en de preventie van watervervuiling door schepen. (Website IMO, geraadpleegd via www.imo.org (12 juli 2011)).

beleidsmedewerker het nog als een oplossing typeerde, laat de toezichthouder weten dat het “ongelooflijk makkelijk te omzeilen” (respondent 8: 177) is. Ten vierde is er vanuit de VROM-Inspectie “een feitenrelaas naar de Kamer gegaan” (respondent 8: 98). Ten vijfde is er een onderzoekscommissie gekomen die het handelen van de gemeente Amsterdam heeft onderzocht (respondent 8: 108-109). De respondent betwijfelt of dat de Commissie Hulshof was. Feit is wel, dat er een Commissie Hulshof is geweest die onderzoek heeft gedaan in opdracht van de gemeente Amsterdam naar “de gang van zaken rond aankomst, verblijf en vertrek van de Probo Koala” (Commissie Hulshof, 2006). Ten zesde heeft “het OM Amsterdam Port Services (APS), de gemeente Amsterdam, Trafigura en de Probo Koala proberen te veroordelen (respondent 8: 121-141). Ten zevende is er één miljoen euro aan noodhulp toegezegd door het ministerie van Buitenlandse Zaken en de gemeente Amsterdam (Respondent 1: 468-470; TK20607 22343 165). Ten achtste is er vanuit de Inspectie een milieucrisismanagementteam naar Ivoorkust gegaan (respondent 8: 105-107). Ten slotte is er bij de VROM-inspectie “meer aandacht (...) gekomen voor de oliebranche en het mengen in de oliebranche” (respondent 8: 244-245).

Beoordeling vooraf

Beide respondenten staan vooraf sceptisch tegenover de invloed van Nederland om het mondiale probleem van afvaldumping tegen te gaan. De toezichthouder merkt op dat Nederland “schone handen” (respondent 8: 234) heeft, maar dat je het probleem van afvaldumping er niet mee oplost. De beleidsmedewerker voegt daaraan toe dat oplossen van het probleem onrealistisch is: “Je kunt natuurlijk niet roepen van nou er is wat gebeurd en wij als de b.v. Nederland nemen de hele last op onze schouders. Dat kan gewoon niet” (respondent 1: 121-123). De toezichthouder denkt dat de enige maatregel die het probleem op kan lossen is om afval direct in beslag te nemen als men constateert dat het onveilig is. Net als de beleidsmedewerker concludeert hij dat men op dit moment nog niet zo ver is (respondent 8: 226-235).

De verbeteringen die in Nederland zijn doorgevoerd vinden de respondenten overigens goed, omdat het “operationele handelingen” betreft (respondent 1: 160): “dus dat moet je beter regelen en ik denk dat dat nu ook gebeurd is” (respondent 1: 167-168). Opvallend genoeg geven beide respondenten aan dat ze betwijfelen of de doden in Ivoorkust het gevolg zijn van de gifdumping van de Probo Koala (respondent 8: 36-42; respondent 1: 85-97).

1. Hoge kosten van het beleid

Beide respondenten vinden dat hier geen sprake van is: “volgens mij niet hoor, nee. Dat kan ik me niet voorstellen. Nee” (respondent 1: 293). De toegenomen aandacht van de VROM-Inspectie voor de oliebranche betekende dat er twee of drie mensen “die stromen (nl. oliemengsels) meer in de gaten hebben” (respondent 8: 260-261), hoewel de toezichthouder ontkent dat dit tot hoge kosten heeft geleid.

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

De toezichthouder vindt het lastig om deze vraag te beantwoorden: “als je ‘m vanuit de toezichthouder bekijkt zijn het kleine investeringen, maar ook kleine verbeteringen. (...) Want grote investeringen zouden zijn dat je hier nu veel capaciteit op zou zetten. Nou dat is gewoon niet gedaan. Dus daar heeft het niet toe geleid” (respondent 8: 274-276).

De beleidsmedewerker van VROM verduidelijkt de term rendement door een onderscheid te maken tussen objectief rendement en politiek rendement: “objectief rendement: levert dat nou echt een materieel voordeel op? Nou dan zeg ik, ik betwijfel dat ten zeerste” (respondent 1: 338-339). “De politieke winst is enorm, omdat men dit ziet als een enorme blamage, als een zeer zwaar iets. Daar moet iets aan gebeuren. We kunnen het niet maken als Nederland [om niets te doen], dus we doen er wat aan, want op die manier hebben we de boel weer rustig. (respondent 1: 344-346). In dit kader kan er volgens hem sprake kan zijn van een afnemend rendement omdat het probleem zich verplaatst naar andere delen van de wereld. Tegelijkertijd ziet hij het nut van de voorbeeldfunctie die Nederland in dit opzicht kan hebben. “Het is daarom in ons belang ook om de rest mee te trekken. En je ziet ook dat dat werkt” (respondent 1: 365-366).

De toezichthouder herkent het probleem van het verplaatsen van het probleem: “Bij de Probo [Koala] zou een effect ook kunnen zijn dat schepen met dit soort gevaarlijke stoffen niet meer naar Nederland gaan, omdat ze het gevoel hebben dat daar eerder op gecontroleerd wordt (respondent 8: 349-351). De beleidsmedewerker bekrachtigt dit op zijn beurt door aan te geven dat onder de reders “Avoid Amsterdam” (respondent 1: 340) na het incident met de Probo Koala het devies was. De maatregelen hebben dus enerzijds tot een afnemend rendement geleid omdat het probleem zich hierdoor verplaatst. Anderzijds heeft de voorbeeldfunctie van Nederland in Europa wel een positief effect op de verbetercurve gehad.

3. Aantasten van andere waarden

De beleidsmedewerker maakt een onderscheid tussen de korte en de lange termijn: “ja, in zekere zin is dat natuurlijk wel zo, want je gaat op een gegeven ogenblik alles steeds meer aanscherpen op basis van één viespeuk die er ooit geweest is” (respondent 1: 382-383). Op de lange termijn geeft hij aan dat het wel meevalt omdat er door de maatregelen efficiënter afval gescheiden kan worden. Dat is op de korte termijn duur, maar op de langere termijn is dat voordelig (respondent 1: 404-405). De toezichthouder ziet niet in waarom andere waarden aangetast zouden worden. Hij benadrukt dat de maatregelen zich richtten op samenwerking tussen de inspecties, zodat het voor havens gemakkelijker is om te beoordelen wat de aard van het afval is en of het teruggepompt mag worden. (respondent 8: 283-284). Het bevorderen van de samenwerking is volgens hem geen aantasting van andere waarden. Beide respondenten concluderen dus dat er (op de lange termijn) geen negatief effect is voor andere waarden.

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

Op dit punt lopen de meningen van de respondenten uiteen. De beleidsmedewerker vindt dat er onduidelijkheid is ontstaan, omdat de verantwoordelijkheid bij de overheid is komen te liggen: “Deze affaire wordt natuurlijk ook volledig op de conto van het handelen van de Nederlandse overheid toegeschreven, terwijl dat natuurlijk onzin is. Ik bedoel, het zijn een stel boeven in Zwitserland en in Londen die dit veroorzaakt hebben. Juridisch gezien zijn ze misschien wel duidelijk, maar dat wil niet zeggen (...) [dat] die ook voor de politiek duidelijk zijn” (respondent 1: 421-424).

De toezichthouder benadrukt juist de positieve punten van deze maatregelen voor de inspectie: “nee, ik denk dat het in belangrijke mate zeg maar formeel wel duidelijk was hoe het zat qua verantwoordelijkheden, maar dat die nu wel bekender zijn, meer geëxpliciteerd zijn. (...). Het is juist minder onduidelijk” (respondent 8: 289-293). Dit komt onder andere omdat bij de inspectie het draaiboek is geïntroduceerd.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

Beide respondenten vinden dat er geen belemmering is geweest voor de technologische innovatie. De toezichthouder ziet daar geen relatie (respondent 8: 298), terwijl de beleidsmedewerker het tegendeel aanwijst. Hij ziet dat de afvalverwerker nu in staat is om afvalstoffen op een hoogwaardiger wijze te verwerken dan het geval was (respondent 1: 452-453). Hij wijst bovendien op de technologische innovaties van tankers in de binnenvaart die chemicaliën vervoeren. Die hebben tegenwoordig ‘een speciale vorm van tanks waardoor je eigenlijk heel weinig slops hebt. Het loopt allemaal in een putje en je zuigt echt de laatste liter weg (respondent 1: 401-402). Het is een keuze, zo redeneert hij. Roestvrij staal is weliswaar duur, maar “over vijftig jaar gesproken, met vermeden operationele kosten, is dat een goede keuze” (respondent 1: 405).

6. Imagoschade voor de overheid

De antwoorden van de respondenten wijken op dit gebied van elkaar af. De toezichthouder vindt de schade groot: “[politici] doen de suggestie dat het voorkomen had kunnen worden, maar ze nemen niet de maatregelen waarmee je het echt kunt voorkomen” (respondent 8: 308-309). De beleidsmedewerker richt zich meer op de maatregelen zelf en vindt dan dat Nederland het netjes heeft afgehandeld: “Ik vind dat de imagoschade toch uiteindelijk beperkt is gebleven” (respondent 1: 465). Hij geeft aan dat er door de Nederlandse overheid zevenhonderdduizend euro is toegezegd aan Ivoorkust, in combinatie met driehonderdduizend euro door de gemeente Amsterdam. Daarin ziet hij geen imagoschade. Deze bedragen worden bevestigd in een brief van de minister van Ontwikkelingssamenwerking uit 2007 (TK0607 22343 165).

Beoordeling achteraf

Beide respondenten geven aan dat er een grote politieke druk was om te handelen. De beleidsmedewerker vindt het daarom geen overreactie: “het is geen overreactie geweest, omdat er zo ontzettend veel politiek

gedoe om is dat je wel iets móet doen” (respondent 1: 513-514). Wanneer de toezichhouder de conclusie opmaakt vindt hij dat er geen risico-regelreflex is opgetreden: “publicitair is er natuurlijk een hele grote overreactie geweest. Maar de mate waarin dat nou vervolgens geleid heeft tot nieuw beleid, nieuwe regels, dat soort dingen, dat valt in deze case wel mee.” (respondent 8: 333-334). Hoewel dit incident volgens de literatuur als een risico-regelreflex zou worden betiteld, delen de respondenten dit beeld dus niet.

H) Conferentie met een radicale Moslimleider

De casus

Op 7 september 2006 maakt de Telegraaf bekend dat Mohammad Anas Noorani Siddiqui naar Amsterdam-Zuidoost komt om leiding te geven aan een internationale conferentie (Telegraaf, 2006, 7 september). De komst van de moslimleider leidt tot verontwaardiging omdat hij voorman is “van een radicaalislamitische partij die eerder de beruchte fatwa van terreurleider Osama Bin Laden ondertekende” (Telegraaf, 2006, 7 september). Deze fatwa zou aan de basis hebben gestaan van de aanslagen op het World Trade Center en het Pentagon in 2001. Anas Noorani wordt tevens in verband gebracht met de antiwesterse protesten na de Deense cartoonrellen in 2006 (Telegraaf, 2006, 7 september).

In 2004 is gebleken dat het mogelijk is om dergelijke radicaliserende invloeden te weigeren. De AIVD weerde destijds de Pakistaanse parlementariër Qazi Hussein Ahmed, omdat men dacht dat hij “een radicaliserende en zelfs wervende uitwerking” op de Nederlandse moslims zou hebben (Telegraaf 2006).

De aankondiging van de komst van Anas Noorani is voor de Tweede Kamer voldoende reden om een debat met minister Donner aan te vragen. Alle fracties die aan het woord komen zijn tegen de komst van de moslimleider. GroenLinks en CDA maken zich zorgen (TK 20506 104-6400-6401) en D66 is “verbaasd” (TK 20506 104-6399), terwijl de Groep Wilders het “onacceptabel” (TK 20506 104-6399) vindt en de PvdA het zelfs “een gotspe” (TK 20506 104-6401) noemt. Het leidt tot twee moties. De Groep Wilders wil dat het verleende visum wordt ingetrokken en dat Anas Noorani het land verlaat (TK 20506 27925-228). De SGP is het eens met deze motie, maar voegt er één aan toe zodat het onderwerp verbreed wordt van een individueel geval tot “het onderwerp waarover de Kamer wel gaat” (TK 20506 104-6400; TK 20506 27925-229). In die motie verzoekt hij de regering om de Kamer “nader te informeren over de wijze waarop hiermee in de praktijk wordt omgegaan, en te bezien in hoeverre het in individuele gevallen uit te voeren onderzoek verdiept kan worden en de in dit verband gehanteerde toetsingscriteria aangescherpt kunnen worden” (TK 20506 104-6400).

Reactie bewindspersoon

Omdat de minister van Buitenlandse Zaken afwezig is, neemt de minister van Justitie zijn taken waar (TK 20506 104-6402). Minister Donner bevestigt dat er een visum is verleend. Bovendien laat hij weten dat Anas Noorani's organisatie, de World Islamic Mission, “zich [in Nederland] beweegt binnen de grenzen die door de Nederlandse regering zijn aangegeven” (TK 20506 104-6402). Ten slotte merkt hij op dat de Kamer “ervan verzekerd [kan] zijn dat bij dit soort bijeenkomsten wordt opgelet” (TK 20506 104-6403). De Minister zegt toe “dat de betrokken ministers de Kamer zullen informeren over de procedure die in dit soort zaken wordt gevolgd en de uitgangspunten die daarbij gelden” (TK 20506 104-6403) hoewel hij geen maatregelen aankondigt. Overigens wordt de motie van de groep Wilders verworpen en de motie van de SGP aangenomen. Daarmee wordt de minister verplicht om te onderzoeken of de toetsingscriteria kunnen worden aangescherpt.

Ambtelijk follow-up

Het bleek niet mogelijk om een betrokken ambtenaar te interviewen over dit onderwerp, omdat deze niet meer werkzaam is bij de Rijksoverheid. De brief die volgt op de motie van de SGP is op 7 september 2006 vertrouwelijk naar de Kamer gestuurd (TK 20506 27925-227), hetgeen een analyse van de genomen maatregelen op dit terrein niet mogelijk maakt.

I) Brand in vertrekcentrum Ter Apel

De casus

De brand in het detentiecentrum van Schiphol-Oost in 2005 heeft tot een vernietigend oordeel van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid¹⁸ geleid. Het rapport wordt gepubliceerd op 21 september 2006 en leidt tot het aftreden van twee ministers. Een dag later, op 22 september, verschijnt in de Telegraaf het bericht dat er een felle brand heeft gewoed in het vertrekcentrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers in Ter Apel (Telegraaf, 2006, 22 september). Hoewel inwoners met dekens hebben geprobeerd de brand te blussen, hebben zij niet kunnen voorkomen dat de brand 3,5 uur woedde en het woongedeelte in de as legde. In tegenstelling tot de brand in het cellencomplex op Schiphol-oost vallen er geen doden.

Op 3 oktober worden er Kamervragen gesteld over dit incident. Van der Staaij (SGP) wil weten of de hulpverlening voor de asielzoekers naar behoren is geweest, waar de bewoners na de brand gehuisvest worden en of ze zakgeld krijgen om elementaire benodigdheden te kopen (TK 20607 00550). Van der Staaij vraagt dus niet om extra maatregelen om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen en brengt het niet in verband met de Schipholbrand.

Reactie bewindspersoon

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, mevrouw Verdonk, beantwoordt de vragen. Zij laat weten dat de asielzoekers na de brand opgevangen zijn door medewerkers van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers, Stichting Slachtofferhulp Nederland en het Instituut voor Psychotrauma (TK 20607 00550). Bovendien geeft de minister aan dat er voor de slachtoffers zakgeld is toegekend om “de eerste praktische spullen” (TK 20607 00550) aan te schaffen.

Ambtelijke follow-up

In de Kamervragen is niet om maatregelen gevraagd en in de reactie van de bewindspersoon zijn geen maatregelen aangekondigd. Er heeft daarom geen ambtelijke-follow up plaatsgevonden en er is bij deze casus daarom geen sprake van een risico-regelreflex.

---

¹⁸ Onderzoeksraad Voor Veiligheid (2006). *Brand cellencomplex Schiphol-oost. Eindrapport van het onderzoek naar de brand in het detentie- en uitzetcentrum Schiphol-Oost in de nacht van 26 op 27 oktober 2005*. Den Haag: Onderzoeksraad Voor Veiligheid (geraadpleegd via www.onderzoeksraad.nl (7 juni 2011)).

J) Wantoestanden in een Zoetermeers verpleeghuis

De casus

In de Telegraaf van 9 september 2006 wordt in een uitgebreid artikel verslag gedaan van een incident in een verpleeghuis in Zoetermeer. De krant meent sinds 2002 over meerdere incidenten op de hoogte te zijn gesteld (Telegraaf, 2006, 9 september). In dit artikel staan twee incidenten centraal. Enerzijds wordt door Vera van den Boom beschreven hoe haar grootouders kort na elkaar sterven in het Zoetermeerse verpleeghuis REC. Zij wil graag opheldering van de behandelend artsen die volgens haar nog geen verklaring over de doodsoorzaak hebben willen geven, terwijl haar grootouders nog in goede gezondheid verkeerden (Telegraaf, 2006, 9 september). Anderzijds betreft het het verhaal van de moeder van de familie Emons die onterecht dood zou zijn verklaard door de artsen om vervolgens “in volslagen eenzaamheid” (Telegraaf, 2006, 9 september) te sterven in het mortuarium. “Het Openbaar Ministerie in Den Haag bevestigde gisteren de bovenstaande zaken in onderzoek te hebben” (Telegraaf, 2006, 9 september).

De incidenten die in de krant genoemd worden zijn voor Tweede Kamerlid Nawijn (Groep Nawijn) voldoende reden om Kamervragen te stellen aan staatssecretaris Ross-van Dorp (ministerie van VWS). Hij vraagt of de minister de incidenten met de grootouders van mevrouw Van den Boom en de moeder van de familie Emons kan bevestigen. Bovendien vraagt hij, indien de staatssecretaris erkent dat er sprake is van falend management en ernstige fouten door het personeel, of zij tegen de verantwoordelijken maatregelen gaat nemen (TK 20506 19040). Ten slotte vraagt hij of mevrouw Ross-van Dorp de Kamer op de hoogte wil houden van het onderzoek van het Openbaar Ministerie.

Reactie bewindspersoon

Staatssecretaris Ross-van Dorp heeft haar bedenkingen bij de berichtgeving in de Telegraaf. Zij laat doorschemeren dat de dochter van het echtpaar Van den Boom afstand neemt van de uitspraken van haar dochter Vera en dat zij de zorginstelling verboden heeft om inzage in het dossier aan derden te verschaffen (TK 20506 19040). Bovendien ziet de staatssecretaris dit eventuele incident los van de zorgkwaliteit: “Een oordeel over de kwaliteit van zorg in een instelling reikt verder dan incidenten” (TK 20506 19040).

Ambtelijke follow-up

Hoewel Nawijn om maatregelen vraagt, geeft de staatssecretaris aan dat ze deze maatregelen niet zal nemen. Het bleek niet mogelijk om te achterhalen welke ambtenaar bij de behandeling van het incident betrokken is geweest. Het vermoeden is daarom dat er geen verdere maatregelen zijn getroffen, hoewel dit niet bevestigd kan worden door een ambtenaar.

K) Incident blijf-van-mijn-lijfhuizen

De casus

Op 6 september brengt het AD (Algemeen Dagblad, 2006, 6 september) het verhaal naar buiten van Djinka, een vrouw die voor haar man gevlucht is naar een blijf-van-mijn-lijfhuis. Drie keer hebben instanties haar adres aan derden verstrekt waardoor haar ex-man achter haar adres kon komen en Djinka hals over kop moest vluchten. “Zorgverzekeraars, uitkeringsinstanties, of Belastingdienst sturen dan bijvoorbeeld brieven naar het oude woonadres van de vrouw, met in de correspondentie haar nieuwe adres” (Algemeen Dagblad, 2006, 6 september). Een dag later schenken andere kranten ook aandacht aan dit incident en op 8 en 12 september worden er Kamervragen over gesteld aan de staatsecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de ministers van Justitie, van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties en voor Vreemdelingenzaken en Integratie. Uit de Kamervragen blijkt dat de Kamerleden het “onaanvaardbaar” (TK 20506 19010) vinden dat vrouwen in blijf-van-mijn-lijfhuizen gevaar lopen. Mevrouw Arib (PvdA) voegt daar in haar Kamervragen aan toe dat het “levensgevaarlijke situaties” (TK 20506 18690) kan opleveren. Zij vraagt de staatssecretaris vervolgens: “op welke manier kunt u de veiligheid van deze vrouwen garanderen?” (TK 20506 18690). Bovendien vraagt zij: “bent u bereid te onderzoeken wat de wettelijke mogelijkheden zijn om particuliere instanties een plicht op te leggen de veiligheid van de hierboven genoemde vrouwen en de privacy van deze kwetsbare groep niet te schenden?” (TK 20506 18690).

Reactie bevindspersoon

In antwoord op beide Kamervragen is de staatssecretaris terughoudend. Zij meldt: “absolute veiligheid kan echter niet worden gegarandeerd. Risico’s kunnen ook om andere redenen ontstaan dan alleen bekendmaken van de verblijfplaats.” Zij laat hier blijken dat er andere factoren zijn, zoals het feit dat “slachtoffers zelf de verblijfplaats vrijgeven in contacten met mensen” (TK 20506 18690). De staatssecretaris laat weten dat er al een aantal maatregelen is genomen zoals een circulaire naar de gemeenten waarin wordt gewezen op het belang van geheimhouding van de adressen, en een onderzoek¹⁹ naar de veiligheidsrisico’s in de vrouwenopvang. Naar aanleiding van dit incident kondigt zij aan dat er een “expertmeeting [zal] plaatsvinden met deze instanties om gezamenlijk oorzaken en oplossingen rond het bekendmaken van gegevens te bespreken” (TK 20506 19010) omdat “de oorzaak van het probleem waarschijnlijk [ligt] bij onvoldoende bekendheid met de regels omtrent privacy en/of het niet correct omgaan met de regels door de desbetreffende publieke en particuliere instanties” (TK 0506 19010)

Ambtelijke follow up:

De ambtenaar die betrokken is geweest bij de beantwoording van de Kamervragen was destijds senior beleidsmedewerker voor de vrouwenopvang bij het ministerie van VWS (respondent 6: 2).

---

¹⁹ Lünemann, K., Tan, S. & Woerds, S. ter (2006). *Ernstig bedreigde vrouwen in de vrouwenopvang. Onderzoek naar veiligheidsrisico’s en de mogelijkheden van onderduikadressen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Geraadpleegd via www.verwey-jonker.nl (27 mei 2011).

Maatregelen

Met betrekking tot de maatregelen geeft de respondent aan dat een focus op dit incident een te beperkt beeld zou geven. Zij benadrukt dat er “continue aandacht voor het onderwerp” (respondent 6: 179) is en dat er zowel voor als na dit incident maatregelen zijn genomen.

Er is allereerst onderzoek gedaan naar het verspreiden van adresgegevens door de vrouwen zelf (respondent 6: 30). Ten tweede is er een risicoscreening gedaan (respondent 6: 39). Ten derde is er een risicotaxatie-instrument ontworpen om te kijken hoe ernstig de bedreiging van de vrouwen is (respondent 6: 39-42). Ten vierde is er een brainstormsessie geweest over “het waterdichte idee” (respondent 6: 56): “honderd procent veiligheid, dus los van het gedrag van de vrouw. En dat was als je dan een soort bureautje had (...) en daar werken dan maar twee of drie mensen, (...) dat zorgt dat met alle instanties (...) versleuteld (...) gecommuniceerd zou worden voor één vrouw” (respondent 6: 59-63). De respondent liet echter weten dat dat onhaalbaar was: “de kosten waren echt enorm. En dan nog houd je een risico” (respondent 6: 69). Ten vijfde is er een circulaire rondgestuurd (respondent 6: 84). Ten slotte is er een expertmeeting geweest (respondent 6: 138-140). Het is deze laatste maatregel die direct aan het incident gerelateerd kan worden.

Beoordeling vooraf

De respondent geeft aan dat er aan de ene kant “allerlei risico’s aan [zitten] waarmee je die veiligheid nooit honderd procent kunt garanderen. Aan de andere kant moet je er toch zo veel mogelijk aan doen om het zo sluitend mogelijk te krijgen. Dat is echt ontzettend ingewikkeld” (respondent 6: 21-23). Ze denkt dat er geen sprake is van een overreactie: “dus het is volgens mij zo dat wij gewoon al beleid hadden, dat ook gecontinueerd hebben en af en toe popt er een incident op” (respondent 6: 176-177). “Incidenten horen er in dit geval bij, omdat je die honderd procent niet kan garanderen. (...) dan zou je mensen in de gevangenis soms moeten zetten om veiligheid te garanderen en dat wil je ook niet” (respondent 6: 202-209).

1. Hoge kosten van het beleid

De respondent geeft aan dat ze niet denkt dat dat het geval is, hoewel ze haar stelling niet onderbouwt (respondent 6: 221).

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

Het is voor de respondent lastig om aan te geven of de verbetering van de situatie voor vrouwen het gevolg is van de expertmeeting, die naar aanleiding van het incident heeft plaatsgevonden, of van ander beleid waar men op dat moment mee bezig was (respondent 6: 228-243). Er is veel geïnvesteerd in “praten, duwen, trekken, meedenken, af en toe een schop verkopen, zeggen dat je dingen niet acceptabel vindt, foei, foei, foei; dus we hebben daar heel faciliterend en ondersteunend mee gewerkt en ik kan dus niet zeggen of deze maatregelen, hoe die dan op deze curve zitten, omdat er op dat moment al ontzettend

veel aan de gang was” (respondent 6: 238-241). De respondent beoordeelt de circulaire uiteindelijk positief, omdat het weinig inspanning kostte, terwijl het wel echt effect had (respondent 6: 247).

3. Aantasten van andere waarden

Er lijkt geen sprake te zijn van aantasting van andere waarden: “ik denk dat veiligheid hierbij echt voorop staat dus dat dat de belangrijkste waarde is, maar ik heb niet het idee dat het de publiekrechtelijke rechten van mensen heeft aangetast” (respondent 6: 260-261). Ze verduidelijkt dit aan de hand van het feit dat vrouwen tijdens het onderduiken een briefadres krijgen. Hierdoor blijven ze voor instanties wel bereikbaar (respondent 6: 262). Wanneer publiekrechtelijke rechten wel onder druk kwamen te staan, zoals bij het idee uit de brainstormsessie (zie maatregel 4) om ervoor te zorgen dat vrouwen uiteindelijk veilig zijn, is het idee niet uitgewerkt omdat dit de privacy van de vrouwen te veel zou inperken (respondent 6: 260-266): “dat leven in isolement houden mensen niet vol” (respondent 6: 116).

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

Met deze stelling is de respondent het oneens: “in eerste instantie is de vrouw zelf verantwoordelijk (...) en wat wij doen met zo’n circulaire is doen wat we kunnen omdat wij daar verantwoordelijk voor zijn” (respondent 6: 300-301). Hier is volgens haar dus geen onduidelijkheid over.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

Op twee momenten tijdens het interview benadrukt de respondent dat de maatregelen geen belemmering zijn, maar beweert ze het omgekeerde, namelijk dat de technologische innovaties een beperking voor de maatregelen zijn: “de maatschappij wordt ingewikkelder. Er is veel meer koppeling [tussen informatiesystemen] mogelijk. Daar kan je dus niet zo heel veel meer aan doen. Dus je zal op een andere manier moeten kijken naar hoe je het wel kan doen” (respondent 6: 161-163). “Sterker nog, het uitgangspunt was: de innovaties zijn er, zoals dat koppelen van die gegevensbestanden. Dat wordt alleen maar meer. Dus daar moeten we naar kijken en niet zozeer van we gaan het beperken dan. Het is een soort gegeven.” (respondent 6: 310-312). Concluderend ziet de respondent de innovaties als een randvoorwaarde voor het maken van beleid, in plaats van de maatregelen als beperking te zien voor innovaties.

6. Imagoschade voor de overheid

Over het laatste punt is de respondent erg duidelijk. Ze denkt “niet dat hierdoor imagoschade is ontstaan” (respondent 6: 317), omdat ze “aan verwachtingenmanagement doen” (respondent 6: 315). “En dat is omdat het gewoon echt zo is dat we het (nl. dat er nooit meer een incident zal plaatsvinden) niet kunnen garanderen. Daarvoor hebben we teveel onbekenden. (...). Op het moment dat je (...) zegt ‘gaat u maar slapen, het zal nooit meer gebeuren’ dan wek je echt onrealistische verwachtingen. En dat zal ook niemand accepteren. Ik zou dat niet tekenen als ik staatssecretaris was, want dan maak ik me verantwoordelijk voor iets wat ik niet kan” (respondent 6: 315-328). Daartegenover staat volgens de

respondent dat je als overheid moet laten zien “dat je er alert op bent” (respondent 6: 317-318) omdat luiheid wordt afgestraft.

Beoordeling achteraf

Volgens de indicatoren is er geen overreactie opgetreden. Dit correspondeert met de opmerkingen van de respondent: vooraf. Achteraf herkent ze dat beeld. Ze vindt niet dat er zo overgereageerd is “dat je dan miljoenen gaat uitgeven. Dat zie je eigenlijk al in de beantwoording hè dat dat niet gebeurd is” (respondent 6: 349).

L) Ongeluk A28 door rookpotten

De casus

18 januari 2006, rond half tien 's avonds, zijn er in beide richtingen op de A28 bij Assen grote kettingbotsingen ontstaan. De Telegraaf meldt dat er vanwege zeer dichte mist in combinatie met gladheid 68 auto's op elkaar zijn gebotst (Telegraaf, 2006, 19 januari). Drie auto's vlogen in de brand. Er waren geen dodelijke slachtoffers, maar twee mensen raakten zwaargewond en vijftien mensen raakten lichtgewond. In het nabijgelegen Van der Valkmotel werd opvang geregeld.

Een dag na het ongeval meldt NRC Handelsblad dat een oefening met rookpotten mogelijk de oorzaak van de kettingbotsing is geweest. "Defensie oefende op het moment van het ongeval op het militaire oefenterrein Baggelhuizen, op enkele honderden meters van de snelweg. Hierbij werden rookpotten gebruikt. Omdat het een terrein van Defensie is hoeft het leger de oefeningen vooraf niet te melden bij de gemeente. Evenmin is toestemming nodig. Of de rook mede de oorzaak is van het ongeval is niet duidelijk, maar wordt wel onderzocht" (NRC Handelsblad, 2006, 19 januari). De Telegraaf heeft diezelfde dag de Koninklijke Landmacht om een reactie gevraagd, en deze bevestigt dat er een oefening is geweest, maar ziet de oefening en het ongeval als twee losstaande feiten; onderzoek moet vaststellen of er een relatie is (Telegraaf, 2006, 19 januari).

De Partij van de Arbeid wil daar niet op wachten en stelt Kamervragen aan de minister van Defensie, Henk Kamp (VVD). Zij willen weten of het verantwoord is om oefeningen met rookpotten te houden, terwijl er een combinatie van mist met vorst is en waarom de militairen de slachtoffers niet hebben geholpen terwijl ze zich op driehonderd meter afstand van het ongeval bevonden. Tevens willen ze weten of de minister dit soort schade in de toekomst gaat laten verzekeren "gezien de grote kosten die gepaard kunnen gaan bij bewezen schuld" (TK 20506 07240).

Reactie bewindspersoon

Minister Kamp geeft allereerst aan welke procedures er van toepassing zijn op het gebruik van rookpotten. "Voorafgaand aan elke oefening wordt een standaard procedure gevolgd waarbij mogelijke risico's inzichtelijk worden gemaakt en worden maatregelen getroffen om deze risico's tot een minimum te beperken. Bij het gebruik van rookpotten wordt rekening gehouden met de locatie van het ontsteken van de rookpot, in combinatie met de weersomstandigheden (windkracht en windrichting), om een zo veilig en effectief mogelijk rookgordijn aan te leggen. Daarbij worden ook de mogelijke effecten buiten de directe oefenomgeving in beschouwing genomen" (TK 20506 07240).

Vervolgens stelt hij een tweetal maatregelen voor. Ten eerste wil hij een onderzoek door de Koninklijke marechaussee laten uitvoeren naar de gang van zaken om duidelijkheid te krijgen over de vraag of er een verband is tussen de oefening en het ongeluk. Ten tweede heeft "de Commandant der Strijdkrachten zijn ondercommandanten opgedragen een goede analyse van de omstandigheden te maken alvorens over te gaan tot het gebruik van vuurwerken" (TK 20506 07240).

Op 13 juni 2006 maakt het OM bekend wat de uitkomsten van het onderzoek door de Koninklijke marechaussee zijn (TK 20506 18360). Het OM concludeert dat de militairen zich aan de geldende instructie hebben gehouden en dat “de effecten die de bijzondere weersomstandigheden hadden op de rookontwikkeling” (TK 20506 18360) niet waren te voorzien. Minister Kamp laat in de beantwoording van Kamervragen over het onderzoek weten dat het ministerie van Defensie onderzoekt “of er (meteorologische) normen zijn op basis waarvan een voorspelling kan worden gegeven van de gevolgen van het afsteken van rookpotten in dergelijke weersomstandigheden” (TK 20506 18360).

Ambtelijke follow-up

Tijdens het gesprek met de ambtenaar op dit terrein wordt duidelijk dat ze de gang van zaken rond dit incident vervelend vindt. Ze spreekt over “oestergedrag” (respondent 7: 287) tussen de bewindspersoon en de Kamer. Ten tijde van het incident was ze onderzoeker bij de beveiligingsautoriteit en onderzocht ze beveiligingsincidenten. Op het moment dat het incident plaatsvond was ze de “point of contact van Defensie, dus de ongevalscoördinator” (respondent 7: 123).

Maatregelen

De respondent benoemt meerdere maatregelen die na het incident genomen zijn. Ten eerste is er een onderzoek gedaan door de Marechaussee, dat de respondent heeft “geapprecieerd, gewaardeerd eigenlijk meer” (respondent 7: 131). Omdat dat rapport nog veel vragen opleverde is de respondent zelf naar Assen gegaan: “gewoon zelf. Ik heb op het veld gelopen. Ik heb daar rondgebanjerd” (respondent 7: 132). “Ik heb het helemaal uitgezocht van voor tot achter. En mijn conclusie was: we hebben niets fout gedaan. Er is geen procedure overschreden, maar er is ook geen ongewenst gedrag geweest. Helemaal niks” (respondent 7: 151-153). De tweede maatregel die ze noemt is dat er door Defensie zesenzestig auto’s zijn vergoed (respondent 7: 212). Zij verklaart dit uit het feit dat Defensie “een grotere zorgplicht” voelde (respondent 7: 345): “formeel-juridisch ben je niet aansprakelijk, moreel-ethisch (...) heb je wel een bepaalde plicht naar de maatschappij” (respondent 7: 339-340). Ten derde zijn de procedures rond het oefenen met rookpotten opnieuw tegen het licht gehouden (respondent 7: 313). Ten slotte zijn er gesprekken geweest met de leverancier van de rookpotten om te kijken of dat verbeterd kon worden (respondent 7: 332-335).

Beoordeling vooraf

Zoals uit haar bezoek aan Assen bleek, vindt de respondent het ministerie van Defensie niet verantwoordelijk voor dit incident. Ze vindt het een “toevallige samenloop van omstandigheden. Sukkels die honderdtwintig blijven rijden. Een dal dat gebouwd is, een meer dat ernaast ligt, een toevallige oefening en de weersomstandigheden bij elkaar opgeteld” (respondent 7: 206-208). Bovendien vindt ze de maatregelen die genomen zijn heel redelijk. “Juist dat even oprispen van alle relevante regelgeving en procedures (...) werkt wel heel goed. (...) Al die commandanten waren opeens intiem bekend met de procedure ‘oefenen met rookpotten’. En je hebt ook weer gesprekken met de fabrikant, van dan kunnen

we misschien kleinere rookdeeltjes gebruiken voor de rookpotten (...). Maar ja, als je niet het gevoel hebt dat je daar echt fouten in gemaakt hebt (...) dan ebt het ook heel snel weer weg eigenlijk “ (respondent 7: 328-335).

Vooraf concludeert de respondent dat er wel overgereageerd is omdat Defensie haar zorgplicht moreel-ethisch groter achtte dan die formeel-juridisch is.

1. Hoge kosten van het beleid

De respondent vindt dat dit het geval is. “Als je alle procedures weer tegen het licht gaat houden heb je heel veel mensen in schaal twaalf die daar ineens hun tijd aan gaan besteden en andere dingen dus voor zich uit moeten gaan schuiven” (respondent 7: 366-367). Tegelijkertijd ziet ze dat de schalen voor dit soort werk worden opgehoogd van tien of elf naar twaalf of dertien: “overal worden senioren voor ingezet, want ja, je kan geen fout meer maken” (respondent 7: 369) omdat de risico’s groter zijn.

2. Afnemend rendement in de verbetercurve

Volgens de respondent is er hier “heel nadrukkelijk” (respondent 7: 381) sprake van een afnemend rendement. “Wij werken op basis van risicomanagement. (...) Als jij aan risicomanagement doet dan heb je dus een geaccepteerd risico. (...) De politiek wil altijd dat we iets honderd procent beveiligen. (...) Dat is niet werkbaar. Toch leggen ze dat op” (respondent 7: 386-393).

3. Aantasten van andere waarden

Hiervan is volgens de respondent geen sprake (respondent 7: 404). Ze onderbouwt haar stelling echter niet.

4. Onduidelijkheid over (publieke) verantwoordelijkheden

Bij deze indicator maakt de respondent een onderscheid tussen de verantwoordelijkheid die van de politiek verwacht wordt en de eigen invulling van de verantwoordelijkheid: “de politiek vindt vaak dat wij verantwoordelijk zijn, maar gunt het ons niet dat wij onze verantwoordelijkheid zelf invullen. Ik denk dat dat het spanningsveld is. Wij worden wel verantwoordelijk geacht voor een juiste beveiliging, maar als wij dat doen op basis van risicomanagement dan zijn ze weer niet tevreden” (respondent 7: 412-415). Bij dit punt sluiten ook haar opmerkingen aan over de toegenomen ervaren zorgplicht van Defensie. Beide elementen creëren onduidelijkheid over verantwoordelijkheden.

5. Belemmering van (technologische) innovaties

Deze belemmering herkent ze niet. Ze vindt de bezuinigingen²⁰ “een hele duidelijke belemmering voor de innovatie” (respondent 7: 425), niet deze incidenten.

---

²⁰ De respondent doelt hier op de beleidsbrief van de minister van Defensie van 8 april 2011, waarin hij aankondigt “om binnen enkele jaren structureel € 635 miljoen te bezuinigen” (TK 21011 32733-1)

6. Imagoschade voor de overheid

De respondent denkt dat er “nadrukkelijk” (respondent 7: 428) imagoschade plaatsvindt door dit soort maatregelen. “Het is niet zo dat als wij zeggen dat (...) [het] niet meer [zal] gebeuren, dat het niet meer gebeurt. En ik denk dat dat de crux is van de imagoschade. De betrouwbaarheid van het instituut overheid wordt aangetast, want ze dwingen je om iets te zeggen waarvan iedereen op z'n klompen aanvoelt dat je het niet kan waarmaken. En toch dwingen ze je ertoe. (...) Wat ik heel kwalijk vind is dat de burger dan denkt dat hij belazerd wordt door een departement, terwijl hij in feite belazerd wordt door zijn eigen volksvertegenwoordigers, want die dwingen een uitspraak af die nooit waargemaakt kan worden. En daarmee zet je een onrealistisch wereldbeeld neer” (respondent 7: 444-450).

Beoordeling achteraf

Bij vier van de zes indicatoren gaf de respondent aan dat er een overreactie heeft plaatsgevonden. Dat correspondeert met het beeld dat ze vooraf schetste. Zij herkent bovendien het beeld dat er een overreactie is opgetreden. Ze bekrachtigt dit beeld door aan te geven dat het enorm veel menskracht kost om alle Kamervragen te beantwoorden (respondent 7: 460-461). Bij dit incident is dus de risico-regelreflex opgetreden.

Samenvatting

De respondenten laten een genuanceerd beeld van de risico-regelreflex zien. Op de brand in het vertrekcentrum in Ter Apel na, worden in alle Kamervragen maatregelen geëist. In zes gevallen zegt de bewindspersoon maatregelen toe en in alle zes gevallen worden uiteindelijk ambtelijk maatregelen voorbereid en uitgevoerd. Bij negen incidenten is er contact geweest met ambtenaren, dat in acht gevallen tot een interview heeft geleid. Van de acht geïnterviewde ambtenaren vinden drie respondenten vóór de bespreking van de indicatoren voor een risico-regelreflex dat er een overreactie is opgetreden.

Volgens de theorie, die ervan uitgaat dat een risico-regelreflex optreedt als aan tenminste één van de zes indicatoren voor een overreactie is voldaan, is er vier keer een risico-regelreflex opgetreden. Op de vraag aan de respondenten of ze dit beeld herkennen zijn ze uiterst consistent in hun oordeel, zowel voor als na de bespreking van de indicatoren: de drie respondenten die het incident vooraf als een overreactie betitelen vinden dat achteraf nog steeds.

Twee keer wijkt de beleving van de respondenten af van de literatuur over de risico-regelreflex: bij de giframp met de Probo Koala en bij het incident met kind-onveilige aanstekers is volgens de literatuur een overreactie opgetreden, terwijl de respondenten het geen overreactie vinden, zowel voor als na de bespreking van de indicatoren. De resultaten uit dit hoofdstuk zijn schematisch op de volgende pagina weergegeven.

Indicator Incident	Kamerlid eist maatregelen	Bewinds- persoon belooft maatregelen	Aantal genomen maatregelen	Vooraf: Risiko- regelreflex volgens respondent	Indicatoren overreactie							Risiko- regelreflex Volgens literatuur	Achteraf :Risiko- regelreflex volgens respondent
					Te hoge kosten	Afnemend rendement	Aantasten andere waarden	Onduidelijk heid over verantwoor- delijkheden	Belem- mering innovatie	Imago- schade overheid			
A) Incident met kind- onveilige aanstekers	Ja	Ja	3	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
B) Acties in het Schinveldse Bos	Ja	Nee	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Ja	n.v.t.
C) Bulderend lawaai in Rijnmond	Ja	Nee	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Ja	n.v.t.
D) Lekken van AIVD- informatie naar criminelen	Ja	Ja	3	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
E) Straatterreur in de Diamantbuur	Ja	Ja	5	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja
F) Beveiliging van Marinebasis Kattenburg	Ja	Nee	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Nee	n.v.t.
G) Gifframp Probo Koala	Ja	Ja	9	Nee	Ja/Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
H) Conferentie met een radicale Moslimleider	Ja	Nee	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
I) Brand in vertrekcentrum Ter Apel	Nee	Nee	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Nee	n.v.t.
J) Wantoestanden in een Zoetermeers verpleeghuis	Ja	Nee	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
K) Incident in blijf-van- mijn-lifhuizen	Ja	Ja	6	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
L) Ongeluk A28 door rookpotten	Ja	Ja	4	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

5 Conclusie

In dit onderzoek staat de vraag centraal wat de omvang van de risico-regelreflex is. Om deze vraag te beantwoorden zijn er vier deelvragen gesteld. Deze deelvragen zullen achtereenvolgens behandeld worden, waarna de hoofdvraag beantwoord wordt.

1a) Wat is de risico-regelreflex?

De risico-regelreflex is de theorie die ervan uitgaat dat er standaard een overreactie is na incidenten. Deze reflex bestaat uit drie onderdelen. 1) Een risico openbaart zich als incident. 2) Er vindt een politieke reflex plaats, waarbij Kamerleden de bewindspersoon om maatregelen vragen. 3) De bewindspersoon kondigt maatregelen aan die ambtelijk worden uitgewerkt.

Er is sprake van een risico-regelreflex als deze maatregelen 1) hoge kosten voor het beleid met zich meebrengen, 2) een afnemend rendement in de verbetercurve vertonen, 3) andere waarden aantasten, 4) onduidelijkheid scheppen over verantwoordelijkheden, 5) de innovatie belemmeren of 6) tot imagoschade van de overheid leiden, omdat er onrealistische verwachtingen worden gewekt.

1b) Wat is een incident

Een incident is een openbaring van een risico. Een risico is de onzekerheid dat er een ongewenste gebeurtenis optreedt. In dit onderzoek wordt er gesproken over een incident als er een ongewenste gebeurtenis optreedt met maatschappelijke onrust tot gevolg.

2) Hoe vaak is er sprake van een incident?

Er zijn in de maanden januari en september 2006 totaal 152 krantenartikelen die kunnen worden aangemerkt als incident. Wanneer alle dubbele artikelen hieruit worden weggelaten, blijven er 83 unieke incidenten over.

3) Hoe vaak reageert de verantwoordelijk bewindspersoon op het incident?

Bij twaalf van de 83 incidenten zijn er Kamervragen over het incident gesteld en heeft de bewindspersoon in de beantwoording gereageerd. Dit is 14,5% van het aantal incidenten.

4) Hoe vaak zetten ambtenaren de reactie van de bewindspersoon om in beleid?

In zes van de twaalf gevallen zegde de bewindspersoon daadwerkelijk maatregelen toe. De aangekondigde maatregelen zijn in alle gevallen ambtelijk omgezet in beleid.

5) Hoe vaak beoordelen de ambtenaren de maatregelen als een overreactie?

Bij vier incidenten geven de ambtenaren aan dat er op minimaal één van de indicatoren voor een overreactie sprake is van een overreactie. Volgens de theorie is er dus in vier gevallen een risico-regelreflex opgetreden. Bij twee incidenten herkennen de ambtenaren dat beeld en benoemen ze de reactie zelf ook

als een overreactie. Bij twee incidenten is er volgens de risico-regelreflex theorie wel sprake van een overreactie, maar vinden de respondenten dat er niet overgereageerd is.

Wat is de omvang van de risico-regelreflex?

Van de 83 onderzochte relevante incidenten is er in vier gevallen een volledige risico-regelreflex opgetreden. Dit is 4,8% van het totaal. Wanneer men afgaat op het oordeel van de respondenten is er in twee van de 83 onderzochte relevante incidenten sprake van een risico-regelreflex. Dit is 2,4% van het totaal.

6 Discussie

Nuance van de cijfers

Het aantal incidenten dat tot de risico-regelreflex heeft geleid is op één hand te tellen. Dat doet vermoeden dat het wel meevalt met het gesuggereerde probleem. Er zijn meerdere redenen om dit vermoeden te nuanceren.

1. De risico-regelreflex bestaat uit incidenten en risico's

In dit onderzoek heeft de rol van incidenten centraal gestaan. Zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven, kan de risico-regelreflex ook optreden naar aanleiding van het bekend worden van risico's. Dat is in dit onderzoek niet meegenomen en dat beperkt de generaliseerbaarheid van de resultaten.

2. De selectie van incidenten is erg bepalend voor de uitkomsten

Er is getracht op een systematische en transparante wijze te komen tot een selectie van incidenten. Het is onvermijdelijk dat hierin keuzes worden gemaakt die de uitkomsten sterk beïnvloeden. Wanneer sportincidenten wel meegenomen zouden worden zou dit tot een lagere risico-regelreflex kunnen leiden. Omgekeerd zou een strengere selectie van incidenten – een focus op de grootste incidenten – wellicht een grotere risico-regelreflex tot gevolg hebben.

Desalniettemin is er voor het eerst een systematische meetlat ontwikkeld, die laat zien dat in de praktijk weinig incidenten leiden tot een risico-regelreflex.

3. Ambtenaren zijn genuanceerd

Ambtenaren vinden het lastig om van sommige indicatoren aan te geven of het een overreactie betreft. In sommige gevallen zijn zij geneigd om de gevolgen te betrekken op het incident in plaats van op de maatregel. In andere gevallen laten zij meerdere, tegenstrijdige geluiden horen. Bovendien zijn maatregelen in sommige gevallen niet op één incident terug te voeren, maar worden ze na een reeks incidenten ingevoerd. Tenslotte staan nieuwe maatregelen vaak niet los van staand beleid, hetgeen een beoordeling van één maatregel op de indicatoren bemoeilijkt.

De indruk bestaat echter dat het beeld dat de ambtenaren neerzetten betrouwbaar is, omdat niet één indicator, maar het geheel van zes indicatoren bepaalt in welke mate de risico-regelreflex is opgetreden. Bovendien herkent een meerderheid van de respondenten zich in de conclusies die volgen uit de theorie.

4. De risico-regelreflex is een simplificatie van de werkelijkheid

Volgens de risico-regelreflextheorie gebeurt er een incident dat tot Kamervragen leidt. Het is echter niet in alle gevallen duidelijk of er een causaal verband tussen beide bestaat. Er is niet eenduidig vast te stellen of het incident met kind-onveilige aanstekers de oorzaak is van de Kamervragen die een aantal weken later gesteld zijn. Dit zou op toeval kunnen berusten omdat er in de Kamervraag niet expliciet naar het voorval

uit de krant wordt verwezen. Bij het incident met de brand in vertrekcentrum Ter Apel worden er, in tegenspraak met de risico-regelreflextheorie, geen maatregelen geëist in de Kamervragen. Bij vier incidenten wordt er wel om maatregelen gevraagd, maar worden er, in tegenspraak met de risico-regelreflextheorie, door de bewindspersoon geen maatregelen aangekondigd. Dit betekent dat niet in alle gevallen de druk vanuit de Kamer zo groot is dat de bewindspersoon maatregelen voorstelt. De genoemde voorbeelden tonen aan dat een risico-regelreflex niet in alle gevallen verloopt volgens het stappenplan uit de theorie.

5. Per incident zijn één of twee respondenten geïnterviewd

De beperkte tijd voor dit onderzoek, maar vooral het feit dat het incident vijf jaar geleden heeft plaatsgevonden, betekent dat er per incident slechts één of twee respondenten zijn geïnterviewd. Dit heeft beperkingen voor de generaliseerbaarheid van de resultaten, omdat de uitspraken van de respondenten niet bij andere respondenten geverifieerd konden worden.

In twee gevallen zijn er twee respondenten per incident geïnterviewd en in beide gevallen zijn de conclusies hetzelfde. Dit doet vermoeden dat de persoonlijke beleving van de maatregelen niet bepalend is voor de conclusie. Dat vermoeden wordt versterkt omdat verwijzingen van respondenten naar beleidsstukken in alle gevallen geverifieerd en bevestigd konden worden.

6. De slager keurt zijn eigen vlees

De ambtenaren werd tijdens de interviews gevraagd om te reflecteren op de maatregelen die ze zelf ontwikkeld hebben. Daarin schuilt het gevaar dat ze positiever over de maatregelen oordelen en minder snel geneigd zijn om het als een overreactie te zien. De resultaten van het onderzoek laten echter zien dat respondenten wel degelijk eventuele negatieve effecten van hun eigen maatregelen durven te benoemen.

De betekenis van de resultaten voor de risico-regelreflex

Hoewel er veel nuances aan te brengen zijn bij de resultaten, lijken de resultaten te wijzen op overwaardering van het probleem. Zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve methoden uit dit onderzoek wijzen op een beperkte risico-regelreflex na incidenten. Bovendien blijken de respondenten de risico-regelreflex niet in alle gevallen als een probleem te zien. Een ambtenaar zegt hierover: “Veiligheidsbeleid is op dit moment dus ook gewoon symboolpolitiek. En het is onderdeel geworden van je veiligheidsbeleid” (respondent 4: 560-561). Zowel de omvang van het probleem als het probleem zelf worden dus bediscussieerd. Dit sluit aan bij de theorie over de ‘crisis als kans’ (Rosenthal et al., 1989; Kingdon, 2003; Ansell et al., 2010; Boin et al., 2010).

Bovendien kan de geruststellende conclusie worden getrokken dat het democratisch gehalte bij de risico-regelreflex hoog is. Elke keer dat een bewindspersoon maatregelen heeft aangekondigd, zijn er ambtelijk daadwerkelijk maatregelen uitgewerkt en geïmplementeerd.

Aanbevelingen voor verder onderzoek

De resultaten uit dit onderzoek maken het interessant om de risico-regelreflex na het bekend worden van risico's te onderzoeken. Zo'n onderzoek kan meer duidelijkheid geven over de generaliseerbaarheid van de resultaten uit dit onderzoek. Bovendien komen de conclusies naar aanleiding van de risico-regelreflex theorie en de beoordelingen van de respondent niet in alle gevallen overeen. Dat maakt het relevant om nader te onderzoeken in hoeverre de indicatoren voor een overreactie overeenkomen met de beleving van een risico-regelreflex. Verder is er nog weinig bekend over de manier waarop Kamerleden incidenten selecteren voor Kamervragen. De resultaten van dit onderzoek suggereren dat daar geen logica in zit. Het is tevens interessant om te onderzoeken of de theorie, die een crisis als kans ziet, een betere verklaring biedt voor het ontstaan van regelgeving na incidenten. Tenslotte is het interessant om te onderzoeken of de mate van overreactie veranderd is gedurende de afgelopen decennia. De theorie over de voorzorgcultuur suggereert dat de risico-regelreflex sinds de jaren negentig op zijn hoogtepunt is. Om dat te bevestigen moet onderzocht worden wat de omvang van de risico-regelreflex in de jaren zeventig en tachtig was.

Afsluiting

Dit onderzoek heeft laten zien dat het met de *reflexen* na een incident wel meevalt. Na een incident is er weliswaar een politieke reflex richting maatregelen, maar in slechts enkele gevallen heeft dit tot een risico-regelreflex geleid. Veel tijd voor *reflectie* blijkt er echter ook niet te zijn. Of zoals één van de respondenten het verwoordde: “als je lui doet, dan krijg je dat terug” (respondent 6: 318).

Geraadpleegde bronnen

- Algemeen Dagblad (2006, 6 september). *Gevluchte Djinka nergens veilig voor ex – Door onachtzaamheid instanties lekt geheim adres meerdere keren uit*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Algemeen Dagblad (2006, 6 september). *Niet veilig op vluchtadres – Bewoners blijf-van-mijn-lijfhuizen vogelvrij na uitlekken geheime adressen*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Ansell, C., Boin, A. & Keller, A. (2010). *Managing transboundary crises: identifying the building blocks of an effective response system*. *Journal of contingencies and crisis management*, 18(4), pp. 195-207.
- Aven, T. & Renn, O. (2010). *Risk management and governance. Concepts, guidelines and applications*. Berlijn: Springer Verlag.
- Baksteen, B. (2010). *Wat volgt na de bodyscan?* NRC Handelsblad, 2 januari.
- Beck, U. (1992). *Risk Society: towards a new modernity*. Londen: Sage.
- Better Regulation Commission (2006). *Risk, responsibility and regulation – Whose risk is it anyway?* Londen: Better Regulation Commission.
- Block, J. (1962). *The Q-sort method in personality assessment and psychiatric research*. Springfield: Charles C Thomas publisher.
- Boin, A., 't Hart, P., McConnell, A & Preston, T. (2010). *Leadership style, crisis response and blame management: the case of hurricane Katrina*. *Public administration*, 88(3), pp. 706-723.
- Boutellier, H. (2005). *De veiligheidsutopie. Hedendaags onbeheerd en verlangen rond misdaad en straf*. Den Haag: Boom juridische uitgevers.
- Bovens, M.A.P., Hart, P. 't, Twist, M.J.W. van, Rosenthal, U. (2001). *Openbaar bestuur. Beleid, organisatie en politiek*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Brenninkmeijer, A.F.M. (2011). *Risico's, chaos en het perspectief van de burger. Een introductie op deze bundel*. in: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.). *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 15-35). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Breyer, S.G. (1993). *Breaking the vicious circle: towards effective risk regulation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buruma, Y. (2005). *De dreigingspiraal. Onbedoelde neveneffecten van misdadbestrijding*. Den Haag: Boom juridische uitgevers.
- Chavannes, M. (2011). *Collectief vervreemd van risico's. Pers en politiek in een angstmaatschappij*. in: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.). *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 55-61). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Commissie Hulshof (2006). *Rapport van bevindingen naar aanleiding van het onderzoek van de gang van zaken rond aankomst, verblijf en vertrek van de Probo Koala in juli 2006 te Amsterdam*. Geraadpleegd via <http://www.amsterdam.nl/publish/pages/21670/rapportcommissiehulshof.pdf> (15 juni 2011).
- Commissie Stevens (2007). *Regels op maat. Eindrapport Commissie Stevens. Slotaanbevelingen aan het kabinet voor de aanpak van regeldruk*.

- Eeten, M. van (2011). *De diva en het noodlot. Kan de kiezer worden behaagd met fatalisme?* in: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 73-87). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Gezondheidsraad (2010). *Asbest. Risico's van milieu en beroepsmatige blootstelling. Nr. 2010/10*. Den Haag: Gezondheidsraad. Geraadpleegd via www.gezondheidsraad.nl (5 juli 2011).
- Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity. Self and society in the late modern age*. Cambridge: Polity Press.
- Graaf, B. de (2010). *Bang door terreurbestrijding*. NRC Handelsblad, 27 en 28 november.
- Graaf, B. de, Sinkel, W. (2010). *Het recht op veiligheid schept een permanente noodtoestand*. NRC Handelsblad, 31 december.
- Gratt, L.B. (1987). *The definition of risk and associated terminology for risk analysis*. *Advances in Risk Analysis*, pp. 675-680.
- Helsloot, I., Lukkes, J. & Folkers, N. (2004). *Fysieke veiligheid*. in: Muller, E.M. (red.) *Veiligheid: studies over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 345-371). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Helsloot, I., Pieterman, R. & Hanekamp, J.C. (2010). *Risico's en redelijkheid. Verkenning van een Rijksbreed beoordelingskader voor de toelaatbaarheid van risico's*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Helsloot, I. (2011). *Over een mooi kerstdiner, kalkoenen en andere wetmatigheden*. in: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 101-117). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Kingdon, J.W. (2003). *Agenda's, alternatives, and public policies. Second edition*. Londen etc.: Longman.
- Landelijk Congres der Bestuurskunde (2011). *Risico Rijk: Risico(in)tolerant Nederland. Delft 24 & 25 mei*. Geraadpleegd via <http://2011.lcb.nl> (10 mei 2011).
- Lünnemann, K., Tan, S. & Woerds, S. ter (2006). *Ernstig bedreigde vrouwen in de vrouwenopvang. Onderzoek naar veiligheidsrisico's en de mogelijkheden van onderduikadressen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Geraadpleegd via www.verwey-jonker.nl (27 mei 2011).
- Machiavelli, N. (2005). *De Heerser*. Vertaald en toegelicht door Frans van Dooren. Amsterdam: Athenaeum – Polak & Van Gennep.
- Mertens, F.J.H. (2011). *De toezichtbouder als risicofactor*. In: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 89-100). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011). *Programma Risico's en verantwoordelijkheden. Plan van Aanpak*.
- Nationale Denktank (2010). *Zelf vertrouwen. adviezen aan publieke organisaties om de vertrouwensrelatie met burgers te verbeteren. Eindrapport De Nationale Denktank 2010*. geraadpleegd via <http://www.nationale-denktank.nl> (10 mei 2011).
- NRC Handelsblad (2006, 4 januari). *Platte daken gevoelig voor hevige sneeuw*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 9 januari). *Kap Schinveldse Bos toch begonnen*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.

- NRC Handelsblad (2006, 10 januari). *Motorrijder dood, Dakar 1 minuut stil*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 17 januari). *Overleg bestuurders A'dam over hangjongeren*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 18 januari). *'De overlast is flink. Maar voorpaginanieuws'; Burgemeester Cohen van Amsterdam over problemen met jongeren*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 18 januari). *Pats, autoruit stuk – en dan snel wegfietsen. 'Onrust komt nu van de nieuwe aanwas'*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 19 januari). *Botsing mogelijk door oefening*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 26 januari). *Het schelden houdt niet op*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 5 september). *Gewonden treinbotsing Amersfoort*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 6 september). *Tien gewonden bij treinbotsing*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 7 september). *Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 13 september). *Rechter: AFM maakte grote fouten*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 21 september). Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- NRC Handelsblad (2006, 21 september). *Rapport: doden brand schuld overheid*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- OECD (2010). *Risk and regulatory policy. Improving the governance of risk*. Parijs: OECD Publishing
- Onderzoeksraad Voor Veiligheid (2006). *Brand cellencomplex Schiphol-oost. Eindrapport van het onderzoek naar de brand in het detentie- en uitzetcentrum Schiphol-Oost in de nacht van 26 op 27 oktober 2005*. geraadpleegd via: <http://www.onderzoeksraad.nl> (7 juni 2011).
- Pieterman, R. (2008). *De voorzorgcultuur. Streven naar veiligheid in een wereld vol risico en onzekerheid*. Den Haag: Boom juridische uitgevers.
- Risk & Regulation Advisory Council (2009). *Response with responsibility. Policy making for public risk in the 21st century*.
- Rosenthal, U., Charles, M.T. & 't Hart, P. (red.) (1989). *Coping with crises. The management of riots, disasters and terrorism*. Springfield: Chales C. Thomas.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (2003). *Nuchter omgaan met risico's*.
- Sivak, M. & Flannagan, M.J. (2004). *Consequences for road traffic fatalities of the reduction in flying following September 11, 2001*. Transportation research part F7, pp. 301-305.

- Stone, D. (2001). *Policy paradox: the art of political decision making (third edition)*. New York: Norton.
- Swierstra, T. & Tonkens E. (2011). *Woekerend wantrouwen. Risico's en de verstoorde verhouding tussen burger en overheid*. in: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 63-71). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Telegraaf (2006, 4 januari). *Plat dak te zwaar voor pak sneeuw*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 4 januari). *Jochie (5) komt om bij brand*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 5 januari). *Aansteker oorzaak fatale brand*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 16 januari). *Herrie Shell houdt burens wakker*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 17 januari). *Koele Bart redt levens*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 19 januari). *Chaos A28 na kettingbotsing*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 22 januari). *Dossiers te koop in onderwereld*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 23 januari). *Vandalen slaan toe op het spoor*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 24 januari). *Aanstekers onder vuur*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 26 januari). *Stenen door ruit bij actief deelraadslid*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 4 september). *Hulpverleners in woning gegijzeld*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 5 september). *Verslagenheid na dood in rolstoel*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 7 september). *Radicale leider naar moskee in Amsterdam*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 9 september). *Enkeltje*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006,10 september). *Kas zeilclub geplunderd*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 11 september). *Brand verwoest sportcomplex*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 20 september). *Konijn vloert motorrijder*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.

- Telegraaf (2006, 22 september). *F-16 crash na ceremonie Volkel*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Telegraaf (2006, 22 september). *Paniek bij brand in barakken Ter Apel*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- TK 20405 29452, nr. 21. Brief van de minister van Justitie inzake tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel.
- TK 20506 06390. Vragen van de leden De Krom en Weekers (beiden VVD) aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de acties in het Schinveldse bos*.
- TK 20506 06520. Vragen van het lid Wilders (Groep Wilders) aan de ministers van Justitie, voor Vreemdelingenzaken en Integratie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de voortdurende Marokkaanse straatreureur in de Diamantbuurt te Amsterdam*.
- TK 20506 06680. Vragen van de leden Vietsch en Van Bochove (beiden CDA) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *communicatie inzake bulderend lawaai in Rijnmond*.
- TK 20506 07240. Vragen van de leden Dubbelboer en Blom (beiden PvdA) aan de minister van Defensie over *het mogelijke verband tussen een militaire oefening met gebruik van rookpotten en het ongeluk op de A28 ter hoogte van Assen op woensdag 18 januari 2006*.
- TK 20506 08050. Vragen van het lid Van Bommel (SP) aan de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (Europese Zaken) over *het verbieden van kind-onveilige aanstekers*.
- TK 20506 104 6399-6404. Debat naar aanleiding van een algemeen overleg op 7 september 2006 over terrorisme.
- TK 20506 18360. Vragen van de leden Dubbelboer en Blom (beiden PvdA) aan de minister van Defensie over *de afhandeling van het ongeval d.d. 16 januari 2006 op de A28 ter hoogte van Assen en van andere gelijksoortige incidenten*.
- TK 20506 18690. Vragen van het lid Arib (PvdA) aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het uitlekken van geheime adressen van gevluchte vrouwen*.
- TK 20506 18860. Vragen van het lid Van Velzen (SP) aan de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de minister van Buitenlandse Zaken over *de betrokkenheid van een Nederlands bedrijf bij het dumpen van giftige olieresten in Ivoorkust*.
- TK 20506 18910. Vragen van de leden Samsom en Koenders (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en aan de minister van Buitenlandse zaken over *het storten van giftig afval in Ivoorkust door een Nederlands bedrijf*.
- TK 20506 19010. Vragen van de leden De Pater-van der Meer en Sterk (beiden CDA) aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het niet geheim blijven van adressen van ondergedoken vrouwen in blijf-van-mijn-lijfhuisen*.
- TK 20506 19040. Vragen van het lid Nawijn (Groep Nawijn) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de wantoestanden in het Zoetermeerse verpleeghuis REC*.
- TK 20506 19130. Vragen van het lid Van Bommel (SP) aan de staatssecretaris van Defensie over *beveiliging van het marine-etablisement Kattenburg in Amsterdam*.

- TK 20506 19220. Vragen van de leden Blom (PvdA) en Wilders (Groep Wilders) aan de staatssecretaris van Defensie over *de beveiliging van het marinecomplex Kattenburg te Amsterdam*.
- TK 20506 27925-227. Brief van de minister van Buitenlandse Zaken over het visum van een Pakistaanse moslimleider.
- TK 20506 27925-228. Motie van het lid Wilders (Groep Wilders).
- TK 20506 27925-229. Motie van het lid Van der Staaij (SGP).
- TK 20506 42 2805-2826. Debat over het lekken van geheime AIVD-informatie naar het criminele circuit.
- TK 20607 00550. Vragen van het lid Van der Staaij (SGP) aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over *een brand in het vertrekcentrum Ter Apel*.
- TK 20607 2 45-67. Debat over de giframp in Ivoorkust.
- TK 20607 22343 174. Draaiboek handhaving afvalstoffen van de zeescheepvaart.
- TK 21011 32733-1. Brief van de minister van Defensie inzake beleidsbrief Defensie.
- Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) (2011). *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Tol, T. (2010). *De Mexicaanse griep in Frankrijk, Nederland en België. Een vergelijkend onderzoek naar de invloed van de publieke opinie op het risicobeleid* (Scriptie). Geraadpleegd via <http://igitur-archive.library.uu.nl/> (12 januari 2011).
- Trappenburg, M. (2010). *Incidenten worden niet voorkomen door steeds nieuwe regels. Ze gebeuren gewoon. Wen er maar aan*. NRC Handelsblad, 15 mei.
- Trappenburg, M. (2011). *Waarom het allemaal niet lukt*. In: Tol, J.H. van, Helsloot, I. & Mertens, F.J.H. (red.) *Veiligheid boven alles? Essays over oorzaken en gevolgen van de risico-regelreflex* (pp. 37-51). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Trouw (2011, 16 februari). *Geen strengere aanpak asbest*. Geraadpleegd via www.trouw.nl (5 juli 2011).
- Volkskrant (2009, 31 december). *Nederland loopt voor de troepen uit. Introductie bodyscanners op Schiphol is voorschot op scherper veiligheidsregime elders in Europa*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Volkskrant (2011, 11 april). *Alphen rouwt na bloedbad. Zeven doden en 17 gewonden. Dader was al suïcidaal. Rutte en Opstelten bij herdenking*. Geraadpleegd via <http://academic.lexisnexis.nl.proxy.library.uu.nl/uu/>.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2008). *Onzekere veiligheid. Verantwoordelijkheden rond fysieke veiligheid*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Wildavsky, A. (1988). *Searching for Safety*. VS: New Brunswick.

Bijlagen

- 1 Topiclijst interviews
- 2 Kiesboom incidenten
- 3 Incidentenlijst krantenbank

1 Topiclijst interviews

Opnemen + anoniem
Voorstellen
Doel onderzoek
Duur interview
Nog vragen?

1 INCIDENT [naam incident]

Wat was het voor tijd?

Kunt u voor mij de kern van het incident beschrijven?

Wat was de reactie van de minister?

Wat was uw rol/functie?

Zijn er maatregelen genomen om zo'n incident te voorkomen? Welke?

	Maatregelen
1	
2	
3	
4	
5	

Samenvatten!

2 REGELREFLEX

Kaartjes voorstellen.

Per kaartje vragen:

- Is hier sprake van?
- In welke mate?
- Is dat erg?
- Met de kennis van nu...

1	
2	
3	
4	
5	
6	

Samenvatten!

3 CONCLUSIE

U heeft bij ... van de kaartjes aangegeven dat er sprake van was.
Volgens de literatuur betekent dat dat er (g)een RRR is opgetreden.
Herkent u dat beeld?

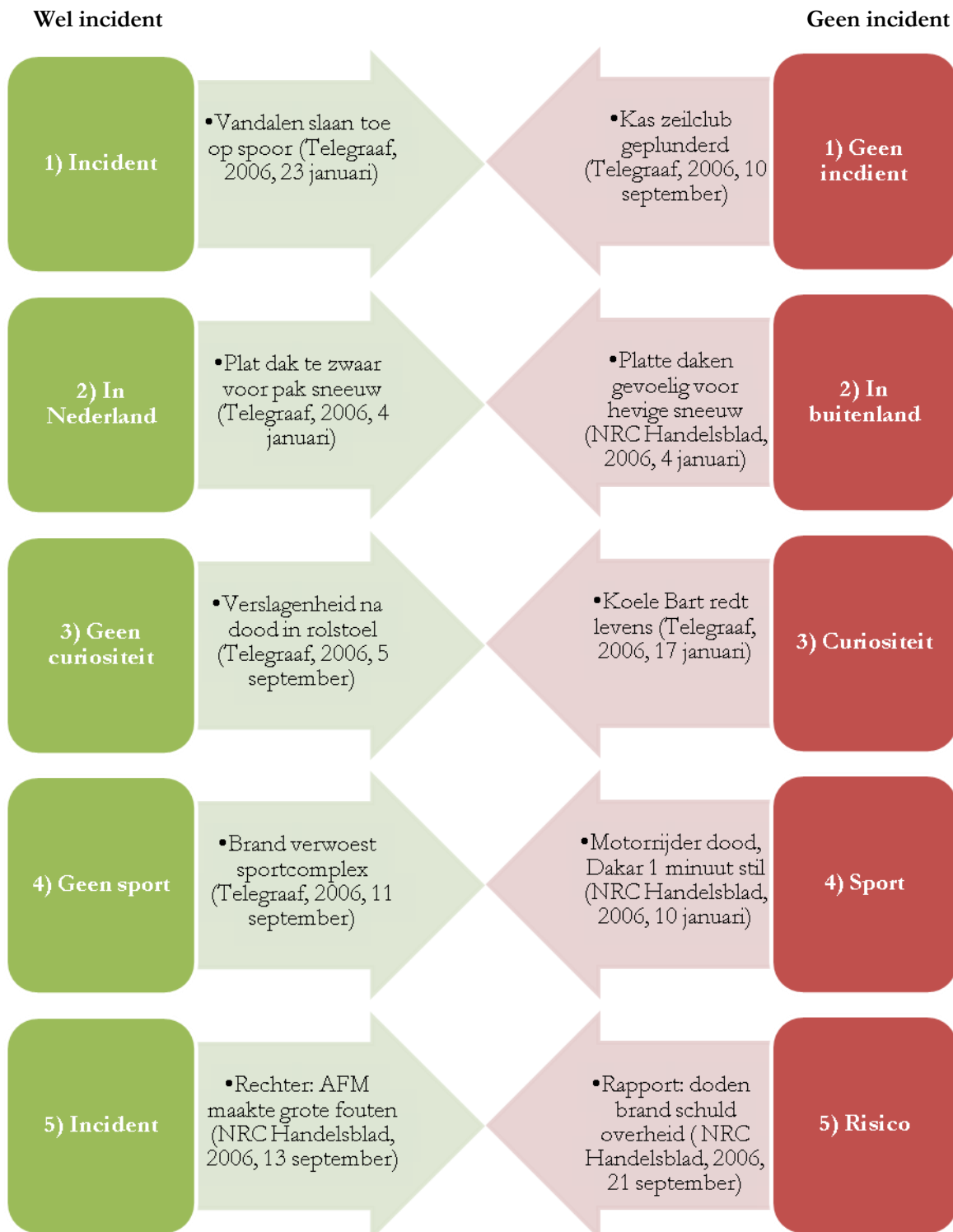
Samenvatten!

Iets vergeten?
Bedanken!

2 Kiesboom incidenten

De onderstaande kiesboom sluit aan op bijlage 8.3. Ieder krantenartikel dat als resultaat in LexisNexis is verschenen is wel of niet als incident benoemd. Bij dit onderscheid zijn er grensgevallen. Om meer inzicht in dit keuzeproces te geven, is in de kiesboom per selectie criterium het grensgeval aangegeven van het artikel dat wel of niet als incident bestempeld is. Op de volgende pagina worden de overwegingen toegelicht.

Overwegingen

- 1) Het artikel over de geplunderde zeilkas is niet als incident betiteld omdat het een plundering over een lange termijn betreft, waarbij de sporters gedupeerd zijn, maar waarbij geen sprake is van maatschappelijke onrust.
Het artikel over vanden op het spoor is wel opgenomen in de incidentenlijst omdat het vandalisme, in tegenstelling tot het plunderen van een verenigingskas, een openbaar vervoersmiddel betreft. Er is dus sprake van maatschappelijke onrust.
- 2) Beide artikelen gaan over het instorten van platte daken, dat maatschappelijke onrust tot gevolg heeft. Het artikel uit NRC handelsblad is niet opgenomen omdat het om een incident in Polen gaat. Het artikel uit de Telegraaf is wel opgenomen, omdat daarin een incident met een Nederlands plat dak is genoemd.
- 3) Beide incidenten zijn curieus te noemen. Echter, bij het artikel over Koele Bart, ligt de nadruk op het bijzondere feit dat een kind levens redt, terwijl bij het incident over de vrouw die overlijdt in een rolstoel de nadruk ligt op het feit dat dat in een publieke instelling is gebeurd. Daarom is het artikel over de dood in de rolstoel wel opgenomen in de incidentenlijst.
- 4) Hoewel beide incidenten iets met sport te maken hebben, is het incident bij de Dakar-rally niet meegenomen omdat daar de sport, en de ongelukken die daar kunnen gebeuren, centraal staat. Het incident met de brand in het sportcomplex is wel opgenomen, omdat daar de brand centraal staat, en niet het feit dat het een sportcomplex is.
- 5) Het artikel over de AFM beschrijft een incident met toezichthouders, en is geen uitkomst van een onderzoek. Dat is bij het artikel over doden die de schuld zouden zijn van de overheid wel het geval; dat bericht komt uit een rapport en is derhalve niet meegenomen in de incidentenlijst.

3 Incidentenlijst krantenbank

Op de volgende pagina's is schematisch weergegeven welke zoekresultaten LexisNexis heeft gegeven bij het invoeren van de twaalf zoektermen om vast te stellen hoeveel incidenten er in de januari en september 2006 hebben plaatsgevonden. Hieronder is kort aangegeven wat de kopjes bovenaan de pagina betekenen.

Datum: datum waarop het artikel in de krant vermeld werd.

Krant: krant waarin het artikel gevonden is.

Titel: titel (en evt. ondertitel) van het artikel.

Trefwoord: zoekterm die in LexisNexis gebruikt is om incidenten te vinden.

Relevant?: in deze kolom staat aangegeven of het wel of geen incident betreft.

Nee, want?: wanneer het geen relevant incident betrof, is in deze kolom weergegeven waarom dat zo is. In deze kolom is tevens aangegeven met welk ander incident het overeenkomt als er meerdere artikelen over hetzelfde incident zijn gepubliceerd.

Parlementaire follow-up: zijn er in parlementaire stukken vragen gesteld aan de bewindspersoon over het incident?

Indien nee, zoektermen: wanneer er geen parlementaire follow-up heeft plaatsgevonden, is voor de validiteit van het onderzoek weergegeven op welke zoektermen gezocht is naar een parlementaire follow-up.

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Polen opent jacht op communisten	Brand	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	V-raad wil blauwhelmen voor Darfur, maar Soedan is tegen	Crisis	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	Telegraaf	Bewind Iran negeert Veiligheidsraad	Crisis	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Piloot komt om in Afghanistan	Incident	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	Telegraaf	Raadsels rond crash F-16	Incident	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog dit jaar gevangenenruil Israël	Ongeluk	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Piloot komt om in Afghanistan	Ongeluk	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	Telegraaf	Raadsels rond crash F-16	Ongeluk	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Belastingheffingen op auto's en eetstokjes	Ongeval	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Piloot komt om in Afghanistan	Ongeval	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Een eindeloze stroom van kokende modder	Ramp	Nee	Buitenland		
1-sep-2006	Telegraaf	Zojuist gekochte auto bijna geplet	Ongeval	Nee	Curiositeit		
1-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	Overlevenden Schipholbrand mogen blijven	Brand	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	De wereld heeft klunzen nodig	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Ouder worden is een zegen	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Doldraaien in en inktzwart vacuüm	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	De wereld heeft klunzen nodig	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Ouder worden is een zegen	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Hirsi Ali is vooral dankbaar	Crisis	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	De zieke helpt de zieken	Incident	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	De AOW is een onding	Incident	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Kliffhanger 2 Tjalling schrijft	Ongeluk	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Stoppard houdt Britten een spiegel voor	Ongeluk	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	The Wiz lekker Lelijk in	Ongeluk	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	Vrijheid tegemoet	Ongeval	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Ik wil weten hoe het is om onder het punt te liggen	Ramp	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Mijn werk oogt simpel, dat mag blijkaar niet	Rel	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Mijn werk oogt simpel, dat mag blijkaar niet	Rel	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	Nederland te kijk gezet	Rel	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	NRC Handelsblad	Meesteres van de toverlantaarn	Schandaal	Nee	Geen incident		
1-sep-2006	Telegraaf	FC Twente legt Engelaar vast	Brand	Nee	Sport		
1-sep-2006	Telegraaf	De kleine heiligen	Incident	Nee	Sport		
1-sep-2006	Telegraaf	Tevez naar West Ham	Onlusten	Nee	Sport		
1-sep-2006	Telegraaf	Vrouw overlijdt na terrasongeval	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Alkmaar, terrasongeval, terras
1-sep-2006	Telegraaf	Vrouw overlijdt na terrasongeval	Ongeval	Ja	zie: vrouw overlijdt na terrasongeval	Nee	
2-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Abchazie leeft op sterke verhalen	Crisis	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Ook na resolutie nog geen uitzicht op vrede Darfur	Crisis	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	Telegraaf	Aalsmeer van Zuid-Amerika	Crisis	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Het Zuid-Afrika van Nelson Mandela is in een ravijn aan het vallen	Incident	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	Telegraaf	Geweld laait op in Oost-Timor	Ongeregeldheden	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	Telegraaf	Schietstoel kon piloot niet redden	Ongeval	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Ook na resolutie nog geen uitzicht op vrede Darfur	Ramp	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Ik weiger passief te luisteren naar onzin	Rel	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Het Zuid-Afrika van Nelson Mandela is in een ravijn aan het vallen	Schandaal	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Lula nu nog sterker en witter dan vier jaar geleden	Schandaal	Nee	Buitenland		
2-sep-2006	Telegraaf	Chirurg Volendam-brand spoorloos	Brand	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Een flirt met de dood	Brand	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Sprankje hoop voor champignonkweker	Brand	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	5 EuroNCAP sterren voor de Cee'd	Brand	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Meer CO uitstoot in rijke landen 2	Crisis	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Iran is winnaar van 11/9 (of toch niet)	Crisis	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Ontslag golf op komst bij Intel	Crisis	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Waar kiest Nederland voor?	Incident	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Waar kiest Nederland voor?	Incident	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Daar heb je weer zo'n Nigeriaan	Incident	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Schouderklopje: eis 260.000 euro	Incident	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Waarin Hadjar het met een bejaarde aan de stok krijgt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Meisjesroof	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Wilsbekwaam of dement	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Waar koop ik mijn zoute citroenen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Voor de wilde beesten is geen ruimte meer	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Het litteken van	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Criminoloog Hans Boutellier	Onlusten	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Criminoloog Hans Boutellier	Onlusten	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	We hebben moppen getapt, geklierd	Ramp	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Het van Koos Postema	Ramp	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Profeet zonder publiek	Rel	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Profeet zonder publiek	Rel	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Krokodillentranen	Rel	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	Telegraaf	Killer Boneka Bof	Schietpartij	Nee	Geen incident		
2-sep-2006	NRC Handelsblad	Oproer	Crisis	Nee	Sport		
2-sep-2006	Telegraaf	Jongen onder betonwagen	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Goes, betonwagen
3-sep-2006	Telegraaf	Hinderlaag Taliban	Incident	Nee	Buitenland		
3-sep-2006	Telegraaf	Hinderlaag Taliban	Schietpartij	Nee	Buitenland		
3-sep-2006	Telegraaf	Relatieproblemen	Incident	Nee	Geen incident		
3-sep-2006	Telegraaf	Win een tas vol verrassingen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
3-sep-2006	Telegraaf	Geen konijnen in mijn huis	Ongeluk	Nee	Geen incident		
3-sep-2006	Telegraaf	Koud water vrees	Ongeval	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Ruim 200 doden bij offensief in Zuid-Afghanistan	Brand	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Golf van geweld tegen Kaukasiërs	Brand	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	Telegraaf	Strijdt ontbrandt in zuiden Afghanistan	Brand	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Bloei Taliban is bloei papaver	Crisis	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Ruim 200 doden bij offensief in Zuid-Afghanistan	Incident	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Voetballer ontvoerd in Irak	Ramp	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	NRC Handelsblad		Schietpartij	Nee	Buitenland		
4-sep-2006	Telegraaf	Gehandicapte bijna dood na eten strandbal	Incident	Nee	Curiositeit		
4-sep-2006	Telegraaf	Dove man valt van opengaande brug	Ongeval	Nee	Curiositeit		
4-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Bescheiden en echte roem bleef helaas uit	Crisis	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	Telegraaf	Dockwise transporteert nucleaire onderzoekers	Incident	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	De comeback van een leggozer	Ongeluk	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
4-sep-2006	Telegraaf	Is Ludo wel echt dood?	Ongeluk	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Vrolijk piepen de kuikentjes	Ramp	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	Telegraaf	Wat is waar?	Ramp	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Veldkennis gevraagd	Schietpartij	Nee	Geen incident		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Sponsorperikelen kosten coureur z'n stoel	Brand	Nee	Sport		
4-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Sport		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Zelfs bondcoach Van Basten spreekt van een aanfluiting	Incident	Nee	Sport		
4-sep-2006	NRC Handelsblad	Vinokoerov neemt wraak op het peloton	Schandaal	Nee	Sport		
4-sep-2006	Telegraaf	Vrouw dood in rolstoel	Ongeval	Ja	zie: verslagenheid na dood in rolstoel	Nee	Rolstoel, dood, ongeval, tuijge, zorgcentrum, Loosduinen
4-sep-2006	Telegraaf	Hulpverleners in woning gegijzeld	Incident	Ja		Nee	Incident, hulpverlening gegijzeld, duiven, gijzeling, hulpverleners
5-sep-2006	Telegraaf	Spanje vecht tegen giftige stroom	Brand	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Helicopteroorlog in Georgië	Incident	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	Telegraaf	Nederlander gewond bij aanslag Amman	Incident	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Cultuur zien op de holocaustexpositie	Rel	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Cultuur zien op de holocaustexpositie	Rel	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Schietpartij	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Schietpartij	Nee	Buitenland		
5-sep-2006	Telegraaf	Kitesurfer raakt zwaargewond	Ongeval	Nee	Curiositeit		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Op nalatigheid staat niet altijd straf	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Overheid schuldig aan ramp Schiphol	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Op nalatigheid staat niet altijd straf	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Overheid schuldig aan ramp Schiphol	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	Telegraaf	Buurman redt vrouw uit branden huis	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	Telegraaf	Overheid faalde bij celbrand	Brand	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Een prins als reporter	Incident	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Op nalatigheid staat niet altijd straf	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Overheid schuldig aan ramp Schiphol	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Dinodiversiteit neemt snel toe	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Op nalatigheid staat niet altijd straf	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Overheid schuldig aan ramp Schiphol	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Dinodiversiteit neemt snel toe	Ramp	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	Telegraaf	Alles van Buxtehude	Schandaal	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	Telegraaf	Vierder verdachte van cafémoorden	Schietpartij	Nee	Geen incident		
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Gewonden treinbotsing Amersfoort	Ongeluk	Ja	zie: gewonden treinbotsing Amersfoort	Nee	
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Gewonden treinbotsing Amersfoort	Ongeval	Ja	zie: gewonden treinbotsing Amersfoort	Nee	
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Gewonden treinbotsing Amersfoort	Ongeval	Ja	zie: gewonden treinbotsing Amersfoort	Nee	
5-sep-2006	Telegraaf	Verslagenheid na dood in rolstoel	Ongeval	Ja	zie: vrouw dood in rolstoel	Nee	
5-sep-2006	NRC Handelsblad	Gewonden treinbotsing Amersfoort	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Amersfoort, treinbotsing, trein, spoorwegen
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Calderon wordt nieuwe president van Mexico	Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Speculeren in wederopbouw Libanese economie	Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Een zoon! Japan haalt opgelucht adem	Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Calderon wordt nieuwe president van Mexico	Crisis	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Speculeren in wederopbouw Libanese economie	Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	Telegraaf	Taliban en Al-Qaeda schuilplaats kwijt	Crisis	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Zweden heeft eigen Watergate	Incident	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Zweden heeft eigen Watergate	Incident	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	Telegraaf	Britse hofdame klap uit de school	Incident	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	Telegraaf	Zakelijk Afrika probeert koloniale juk af te gooien	Schandaal	Nee	Buitenland		
6-sep-2006	Telegraaf	Stadsbus ramt tien auto's	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet kraakt Schiphol-rapport personeel Schiphol was wel geoefend	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Vooraf Donner zal beslissen over Donner	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet kraakt Schiphol-rapport personeel Schiphol was wel geoefend	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Vooraf Donner zal beslissen over Donner	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Financieel adviseurs op zoek naar trouwerijen	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Ministers wankelen om schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Bewoners als ratten in de val	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Dekker en Donner in de knel	Brand	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Je zus	Ongeluk	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet kraakt Schiphol-rapport personeel Schiphol was wel geoefend	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Vooraf Donner zal beslissen over Donner	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet kraakt Schiphol-rapport personeel Schiphol was wel geoefend	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Vooraf Donner zal beslissen over Donner	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Opluchting na gsm-alarm	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Bewoners als ratten in de val	Ramp	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Manager Boeing topman bij Ford	Schandaal	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	NRC Handelsblad	Manager Boeing topman bij Ford	Schandaal	Nee	Geen incident		
6-sep-2006	Telegraaf	Materazzi: liever zus van Zidane dan zijn shirt	Incident	Nee	Sport		
6-sep-2006	Telegraaf	Hand in eigen boezem	Incident	Nee	Sport		
6-sep-2006	Telegraaf	Franse woede om rel Gallas	Rel	Nee	Sport		
6-sep-2006	Telegraaf	Tien gewonden bij treinbotsing	Ongeluk	Ja	zie: gewonden treinbotsing Amersfoort	Nee	
6-sep-2006	Telegraaf	Automobilist komt om bij aanrijding	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, Amsterdam, Automobilist
6-sep-2006	Telegraaf	Nepagent verziekt imago stad	Ramp	Ja		Nee	Ramp, Amsterdam, Nepagent, politiemann, oplichten
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De stop is uit het Victoriameer getrokken	Crisis	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De wederopstanding van de Taliban	Crisis	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De stop is uit het Victoriameer getrokken	Crisis	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Spel schokt Tsjechen	Ongeluk	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Spel schokt Tsjechen	Ongeluk	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De stop is uit het Victoriameer getrokken	Ramp	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De stop is uit het Victoriameer getrokken	Ramp	Nee	Buitenland		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Knotsgek in een antieke bolide	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet mag eigen vlees niet keuren	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	ADO weert vanden	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet mag eigen vlees niet keuren	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Gestrand met Rolls	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Ook buiten Oeroezgan	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Advocaten zoeken overlevende	Brand	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Keiharde repliek kabinet op rapport cellenbrand	Brand	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Ik ben een zalm die terugkeert naar huis	Crisis	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Ik ben een zalm die terugkeert naar huis	Crisis	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Laatste verdachte vpdorp dode vrij	Incident	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Politie greep in Pijnacker te hard in	Ongeregelde heden	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Politie greep in Pijnacker te hard in	Ongeregelde heden	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet mag eigen vlees niet keuren	Ramp	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Eh, waar is het manuscript	Ramp	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	De rustverstoorder	Ramp	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Kabinet mag eigen vlees niet keuren	Ramp	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Keiharde replek kabinet op rapport cellenbrand	Ramp	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Rel om volkslied	Rel	Nee	Geen incident		
7-sep-2006	Telegraaf	Broodjeszaak spil in interland Israël	Crisis	Nee	Sport		
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Crisis	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Crisis	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Incident	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Incident	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Schandaal	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis Ivoorkust door gif met Nederlandse link	Schandaal	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
7-sep-2006	Telegraaf	Radicale leider naar moskee in Amsterdam	Rel	Ja	zie: radicale moslimleider in Moskee	Ja	
7-sep-2006	Telegraaf	Radicale moslimleider in Moskee Zuidoost	Rel	Ja		Ja	
8-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Bedrijfsleven mag uitwassen China's expansie niet negeren	Incident	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	Telegraaf	Canada boos op Belgen	Rel	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	Telegraaf	Smerig	Schandaal	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Bedrijfsleven mag uitwassen China's expansie niet negeren	Schietpartij	Nee	Buitenland		
8-sep-2006	Telegraaf	Conflict over tl-licht loopt uit de hand	Incident	Nee	Curiositeit		
8-sep-2006	Telegraaf	Ongewild asfalt in middenberm	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Een mus op dubbel olifantenformaat	Crisis	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Europa herijkt arsenaal tegen terrorisme	Crisis	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Midden-Europese landen lijden aan intellectuele luiheid	Crisis	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Bedankt, Aartsengel	Crisis	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Bedankt, Aartsengel	Crisis	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Rotterdamse scholen gaan samenwerken met basisscholen	Incident	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	Telegraaf	Onvervalste feel good roman Frank Noe	Ongeval	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Het vermogen zich in te denken	Ramp	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Het vermogen zich in te denken	Ramp	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	De pijn van Pijnacker	Rel	Nee	Geen incident		
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Gifschandaal leidt aandacht af	Crisis	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Gifschandaal leidt aandacht af	Incident	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Gifschandaal leidt aandacht af	Ramp	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	Telegraaf	Gifschip loste ook in haven Amsterdam	Ramp	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	Telegraaf	Gifschip richt ramp aan in Ivoorkust	Ramp	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	NRC Handelsblad	Gifschandaal leidt aandacht af	Schandaal	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
8-sep-2006	Telegraaf	Daders van juwelenroof spoorloos	Incident	Ja		Nee	Incident, juwelenroof, Amsterdam
8-sep-2006	Telegraaf	Ontslag voor burgemeester na website-rel	Rel	Ja		nee	Rel, Raalte, Wachtgeld, burgemeester
8-sep-2006	Telegraaf	Blijf-van-mijn-lijfthuis	Schandaal	Ja		Ja	
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Ergste terreurdaad in Denemarken voorkomen	Ramp	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
9-sep-2006	Telegraaf	Emancipatie was een vergissing	Rel	Nee	Buitenland		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Raketten met vleugeltjes	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Is het nu weer gezellig?	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Geen spelers via een videobandje	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Raketten met vleugeltjes	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Is het nu weer gezellig?	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Wat verdient een	Brand	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Crisis	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	We hebben angst voor de toekomst	Crisis	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Crisis	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Veranderde ook Nederland	Crisis	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Raketten met vleugeltjes	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Raketten met vleugeltjes	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Ashlee over haar nek voor een Fall Out Boy	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Veranderde ook Nederland	Incident	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De heilige bergen verlichten alleen de man	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Mona, ik hou van je	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Veranderde ook Nederland	Ongeluk	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Elke dag is het weer 11 september	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Verrast door onze bondgenoot? Echt?	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Limburgse hoogten; Fonoloog Gussenhoven onderzoekt botsing zinsintonatie en tooncontrast	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De hemel kwam al bloedend naar beneden	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Verrast door onze bondgenoot? Echt?	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Amerikanen dol op complottheorieën	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Blunder achtervolgt Blair	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Beschamend geruzie over 9/11-monument	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	Telegraaf	Afsluitdijk te laag	Ramp	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De jacht op de rijke Nederlander	Rel	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Rel	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	De jacht op de rijke Nederlander	Rel	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Rel	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Plassen in de poolwind	Schandaal	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Schandaal	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Plassen in de poolwind	Schandaal	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog nooit zo alleen	Schandaal	Nee	Geen incident		
9-sep-2006	NRC Handelsblad	Ramzi redt punt voor Roda bij Twente	Ramp	Nee	Sport		
9-sep-2006	Telegraaf	Den Haag voor schut	Ramp	Nee	Sport		
9-sep-2006	Telegraaf	Enkeltje	Schandaal	Ja		Ja	
10-sep-2006	Telegraaf	Invalide verdrinkt in sloot	Ongeval	Nee	Curiositeit		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
10-sep-2006	Telegraaf	Musical The Wiz betoverend visueel spektakel	Brand	Nee	Geen incident		
10-sep-2006	Telegraaf	Complot 9/11 ontkracht	Brand	Nee	Geen incident		
10-sep-2006	Telegraaf	Mmm...verkiezingen	Ramp	Nee	Geen incident		
10-sep-2006	Telegraaf	Kas zeilclub geplunderd	Ramp	Nee	Geen incident		
10-sep-2006	Telegraaf	Complot 9/11 ontkracht	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Ach Mahdi, kunt u niet even komen? Een minuut?	Crisis	Nee	Buitenland		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Ach Mahdi, kunt u niet even komen? Een minuut?	Crisis	Nee	Buitenland		
11-sep-2006	Telegraaf	Iran krabbelt beetje terug	Crisis	Nee	Buitenland		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Pro-Europese coalitie wint in Montenegro	Ongeregelde heden	Nee	Buitenland		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Pro-Europese coalitie wint in Montenegro	Ongeregelde heden	Nee	Buitenland		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Vliegenschuld huppelen door oostrecland Oz	Brand	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Vliegenschuld huppelen door oostrecland Oz	Brand	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Vliegenschuld huppelen door oostrecland Oz	Brand	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	Telegraaf	Giftige paddenstoelen rukken razendsnel op	Ongeval	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	De blondine, Bianca en de Engel	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	9/11 brengt Amerikanen nader tot God zonder geloof te pijnlij	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	New Yorkse nieuwssite met een missie	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Pete; dag	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	9/11 brengt Amerikanen nader tot God zonder geloof te pijnlij	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	New Yorkse nieuwssite met een missie	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	De blondine, Bianca en de Engel	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Pete; dag	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	Telegraaf	Van verdriet naar vriendschap	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	Telegraaf	Veerkrachtig New York is ramp te boven	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	Telegraaf	9/11: vijf jaar later	Ramp	Nee	Geen incident		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Doping is nieuws, gebroken botten niet	Brand	Nee	Sport		
11-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Sport		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Doping is nieuws, gebroken botten niet	Brand	Nee	Sport		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Gedreven tot op het bot	Schandaal	Nee	Sport		
11-sep-2006	NRC Handelsblad	Gedreven tot op het bot	Schandaal	Nee	Sport		
11-sep-2006	Telegraaf	Brand verwoest sportcomplex	Brand	Ja		Nee	Brand, sportcomplex, Roosendaal
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Machtsverschuiving IMF gaat ten koste van Europa	Crisis	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Roep om verzoening met LRA groeit	Crisis	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Machtsverschuiving IMF gaat ten koste van Europa	Crisis	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Roep om verzoening met LRA groeit	Crisis	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Oud schandaal achtervolgt Chirac	Schandaal	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Oud schandaal achtervolgt Chirac	Schandaal	Nee	Buitenland		
12-sep-2006	Telegraaf	Scootmobiel in de takels	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Het engagement bestaat nu uit vertwijfeling	Brand	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Bloggen voor hoop en troost	Brand	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Het engagement bestaat nu uit vertwijfeling	Brand	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	Telegraaf	Ministers worstelen met Schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	Telegraaf	Catshuis weer in gebruik	Brand	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Onuitroeibaar bijgeloof	Incident	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Onuitroeibaar bijgeloof	Incident	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
12-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	Telegraaf	Catshuis weer in gebruik	Ongeluk	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Een sluipmoordenaar in het verpleeghuis	Ramp	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Een sluipmoordenaar in het verpleeghuis	Ramp	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	Telegraaf	Haagse politici zetten Keynes bij het grofvuil	Ramp	Nee	Geen incident		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Blatter: beslecht conflict op eiland	Incident	Nee	Sport		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Blatter: beslecht conflict op eiland	Incident	Nee	Sport		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Het net sluit zich langzaam rond hockeyploeg	Ongeluk	Nee	Sport		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Het net sluit zich langzaam rond hockeyploeg	Ongeluk	Nee	Sport		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Juventus weet nu wat voetbal in de Serie B is	Schandaal	Nee	Sport		
12-sep-2006	NRC Handelsblad	Juventus weet nu wat voetbal in de Serie B is	Schandaal	Nee	Sport		
12-sep-2006	Telegraaf	Beknelde buschauffeur verbrandt levend	Brand	Ja	zie: bloemen op plaats van botsingbrand	Nee	
12-sep-2006	Telegraaf	Meisje in coma na aanrijding	Ongeluk	Ja	zie: scholieren herdenken	Nee	Ongeluk, coma, taxi, A12, Laan van Noord Oosteinde
12-sep-2006	Telegraaf	EU-richtlijn na irritatie over zaak Antonveneta	Rel	Ja		nee	Rel, Antonveneta, overname ABN-amro, overname
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Kampush doet normaal. Wij niet.	Crisis	Nee	Buitenland		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Kampush doet normaal. Wij niet.	Crisis	Nee	Buitenland		
13-sep-2006	Telegraaf	Lof voor Damascus na voorkomen aanslag	Incident	Nee	Buitenland		
13-sep-2006	Telegraaf	Lof voor Damascus na voorkomen aanslag	Schietpartij	Nee	Buitenland		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Slappe knieën	Brand	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Slappe knieën	Brand	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Klussen	Brand	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Bierbrouwers werken niet langer mee aan stuntacties	Brand	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	De afvallers gaan kilo's te lijf	Brand	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog geen dag spijt	Crisis	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Nog geen dag spijt	Crisis	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Live: de race van Ben Hur in Parijs	Incident	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Live: de race van Ben Hur in Parijs	Incident	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Damrak kleurt groen	Incident	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Kunstmatige arm wordt aangestuurd door gedachten	Ongeluk	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Mensen gezocht voor record insecten eten	Ongeluk	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	De afvallers gaan kilo's te lijf	Ongeluk	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Met een zwemvest naar rijk Europa	Ramp	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Met een zwemvest naar rijk Europa	Ramp	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Regelrechte ramp	Ramp	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Dunn na schandaal weg als voorzitter HP	Schandaal	Nee	Geen incident		
13-sep-2006	Telegraaf	Bloemen op plaats van botsingbrand	Brand	Ja	zie: bloemen op plaats van botsingbrand	Nee	
13-sep-2006	Telegraaf	Bloemen op plaats van botsingbrand	Ongeval	Ja	zie: bloemen op plaats van botsingbrand	Nee	
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Rechter: AFM maakte grote fouten	Schandaal	Ja		Nee	
13-sep-2006	Telegraaf	Bloemen op plaats van botsingbrand	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Hellevoetsluis, buschauffeur, levend verbrand
13-sep-2006	NRC Handelsblad	Rechter: AFM maakte grote fouten	Schandaal	Ja		Nee	AFM, schandaal, fouten AFM, fouten, toezichthouder
14-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	NRC Handelsblad	Burenruzie tart Boedapest	Incident	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	NRC Handelsblad	Invasie Irak ramp voor Midden-Oosten	Ramp	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	NRC Handelsblad	Twee doden bij schietpartij op school Canada	Schietpartij	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	Telegraaf	Schietpartij op school Canada	Schietpartij	Nee	Buitenland		
14-sep-2006	NRC Handelsblad	Politici, zwijg niet langer! Europa wacht niet op ons	Crisis	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
14-sep-2006	Telegraaf	Hotelsector zit weer in de lift	Crisis	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	NRC Handelsblad	Zielige dikkerds in kamers vol bami	Ongeluk	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	Telegraaf	Lelijke eendjes	Ramp	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	Telegraaf	Donner op het matje over sharia-rel	Rel	Nee	Geen incident		
14-sep-2006	Telegraaf	Oranje ontgoocheld	Ramp	Nee	Sport		
14-sep-2006	Telegraaf	Scholieren herdenken overleden Eline (12)	Ongeval	Ja	zie: meisje in coma na	Nee	
15-sep-2006	NRC Handelsblad	In Gabecikovo gebeurt nooit wat	Incident	Nee	Buitenland		
15-sep-2006	Telegraaf	Labour weert Irak-protest	Incident	Nee	Buitenland		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	In Gabecikovo gebeurt nooit wat	Rel	Nee	Buitenland		
15-sep-2006	Telegraaf	Dader zag zichzelf als Engel des doods	Schietpartij	Nee	Buitenland		
15-sep-2006	Telegraaf	Dood onder graafmachine	Ongeval	Nee	Curiositeit		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Wachten op het normale	Brand	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	De kat en de vinger	Brand	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Rijswijk 2 uur zonder stroom	Brand	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Schadepremies onder druk	Brand	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Niemand aan de telefoon	Crisis	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Kom maar op, zombies	Crisis	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Architecten, verbeterd de wereld	Crisis	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Doelwit van malafide banken die hij bestreed	Crisis	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Chroesjtsjov en zijn schoen	Crisis	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Voorbij Satan en het kwaad	Incident	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Enkele dagen met de kin op de borst	Incident	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Niemand aan de telefoon	Ongeluk	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Battle of Britain	Ongeluk	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Chroesjtsjov en zijn schoen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Hoomdol	Ongeluk	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Enkele dagen met de kin op de borst	Ongeregelheden	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	Waarom het boek maar niet omvalt	Ramp	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Hoomdol	Ramp	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	Elegante vertelstijl van Jette Kaarsbol	Schandaal	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	Telegraaf	De man achter Rembrandt	Schandaal	Nee	Geen incident		
15-sep-2006	NRC Handelsblad	AZ van Turkije hoopvol na verlies in Alkmaar	Brand	Nee	Sport		
15-sep-2006	Telegraaf	Rentree Groningen draait op ramp uit	Ramp	Nee	Sport		
15-sep-2006	Telegraaf	Grote brand treft Holland College	Brand	Ja		Nee	Brand, Maasland, Hofland college
16-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	We willen weer normaal kunnen ademen	Brand	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	In tribaal Pakistan wordt betaald met kogels	Incident	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	In tribaal Pakistan wordt betaald met kogels	Ongeluk	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	We willen weer normaal kunnen ademen	Ramp	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Rel in Singapore om activisten	Rel	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	We willen weer normaal kunnen ademen	Schandaal	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	Telegraaf	Zweden wil af van nepotisme	Schandaal	Nee	Buitenland		
16-sep-2006	Telegraaf	Verliefd op etalagepop	Ongeval	Nee	Curiositeit		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Pink Floyd moet je vooral zien	Brand	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Zomeren op Vormsi	Brand	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Musical The Wiz	Brand	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Samen tegen het vrouwtje	Crisis	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Slechts voor leden	Crisis	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Kerkvorst stuit op nieuw taboe	Incident	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Weg met de dijkgraaf	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Bellensurfje	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	In de beklagdenbank	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Hoogedele hengst	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Jeltje kan slecht nee zeggen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Gekomen om te blijven	Ongeval	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Hoe kom ik aan dat olifantengezicht	Ramp	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	De stelling van Piet de Rooy	Ramp	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Blanke dertiger raakt als eerste uitverkocht	Ramp	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Kijken, kopen en niet weten wat je krijgt	Rel	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Williams beschuldigd van smaad	Rel	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	Telegraaf	Waar rook is, is Ton Elias	Rel	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Kate Moss is bijzonder normaal	Schandaal	Nee	Geen incident		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Wij zijn toe aan onze laatste kans	Crisis	Nee	Sport		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	Wij zijn toe aan onze laatste kans	Schandaal	Nee	Sport		
16-sep-2006	NRC Handelsblad	De bazen boven Balkenende	Crisis	Ja		Nee	Balkenendenorm, topsalarissen, topinkomens
16-sep-2006	Telegraaf	Problemen met landingsbaan	Incident	Ja		Nee	Incident, Schiphol, landingsbaan, Aalsmeerbaan
17-sep-2006	Telegraaf	Slachtoffers bij tunnelongeluk	Ongeluk	Nee	Buitenland		
17-sep-2006	Telegraaf	Slachtoffers bij tunnelongeluk	Ongeval	Nee	Buitenland		
17-sep-2006	Telegraaf	Ik kijk naar andere vrouwen	Brand	Nee	Geen incident		
17-sep-2006	Telegraaf	Extra bewaking Benedictus XVI	Brand	Nee	Geen incident		
17-sep-2006	Telegraaf	Taxfree	Crisis	Nee	Geen incident		
17-sep-2006	Telegraaf	Befaamd bloot	Ramp	Nee	Geen incident		
17-sep-2006	Telegraaf	Zeiler die altijd wint	Brand	Nee	Sport		
17-sep-2006	Telegraaf	Gitzwarte dag voor jubilerende rally	Brand	Nee	Sport		
17-sep-2006	Telegraaf	Steur goud waard voor Excelsior	Incident	Nee	Sport		
17-sep-2006	Telegraaf	Gitzwarte dag voor jubilerende rally	Ongeval	Nee	Sport		
17-sep-2006	Telegraaf	Drankdrama student	Ongeluk	Ja	zie: drankdrama student	Nee	
17-sep-2006	Telegraaf	Drankdrama student	Incident	Ja		Nee	Incident, student, ontgroening
18-sep-2006	NRC Handelsblad	Vredesproces in Oeganda verloopt voorspoedig	Crisis	Nee	Buitenland		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Incident	Nee	Buitenland		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Incident	Nee	Buitenland		
18-sep-2006	NRC Handelsblad	Massa kiest volkspresident Lopez Obrador	Rel	Nee	Buitenland		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	NRC Handelsblad	Het leven, een museum	Brand	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	Telegraaf	Moslims eisen volledig excuus van Benedictus	Brand	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	Telegraaf	Rel om ecologische woning in Steenwijk	Brand	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	NRC Handelsblad		Incident	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	Telegraaf	Rel om ecologische woning in Steenwijk	Rel	Nee	Geen incident		
18-sep-2006	NRC Handelsblad	Een Kazachstaanse wielerved	Ongeluk	Nee	Sport		
18-sep-2006	Telegraaf	PSV lacht het laatst	Ongeluk	Nee	Sport		
18-sep-2006	Telegraaf	Dode op kamp in Waalwijk	Schietpartij	Ja		Nee	Schietpartij, Waalwijk
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Vertwijfeling na woedeuitbarsting Boedapest	Brand	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Vertwijfeling na woedeuitbarsting Boedapest	Crisis	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Het spookbeeld van islamisering	Crisis	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Intussen in Mexico	Crisis	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Het blijft om opbouwen gaan	Ongeluk	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	Telegraaf	Man vliegt met paspoort dochter naar Nederland	Ongeluk	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Vertwijfeling na woedeuitbarsting Boedapest	Ongeregelheden	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Het blijft om opbouwen gaan	Ongeval	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Buitenland		
19-sep-2006	Telegraaf	Echtgenoot aangerezen	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
19-sep-2006	Telegraaf	Ambulance in de slip	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Er gaat nog te veel mis	Brand	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Verzet scholen tegen theaterstuk dood Maja	Brand	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Paus had hoop ellende kunnen voorkomen	Brand	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Opsporing gebeld	Brand	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Machtsspel om 260 miljard dollar	Crisis	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Het gaat goed, maar waarom?	Crisis	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	Wij leven niet in het land van Etyy	Incident	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Stiefvader vrij na val jochie	Ongeluk	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Lange files na ongeval op snelweg	Ongeval	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Reizigers stonden weer onwetend bij de haltes	Ramp	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	Telegraaf	Het Brabantse volkslied	Rel	Nee	Geen incident		
19-sep-2006	NRC Handelsblad	WK als reddingsboei voor noodlijdend India	Ongeluk	Nee	Sport		
19-sep-2006	Telegraaf	Ouders drankstudent verwijten corps niets	Incident	Ja	zie: drankdrama student	Nee	
19-sep-2006	Telegraaf	Lange files na ongeval op snelweg	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Brielle, snelweg
19-sep-2006	Telegraaf	Blauwalg verspreidt zich als inktvlek	Ramp	Ja		Nee	Ramp, blauwalg, Almere
19-sep-2006	Telegraaf	Liquidatie in flat Zaandam	Schietpartij	Ja		Nee	Schietpartij, Zaandam
20-sep-2006	Telegraaf	Rellen deren premier Hongarije nauwelijks	Brand	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	De tanks in Bangkok zijn versierd in de kleur van Bhumibol	Crisis	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	De pijnlijke waarheid van Gyurcsany	Crisis	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Leger Thailand zet premier Thaksin af	Crisis	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	Telegraaf	Gewonde in Oeroezgan	Incident	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeregelheden	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	Telegraaf	Afghanen weg met wrakstukken F16	Ongeval	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	De pijnlijke waarheid van Gyurcsany	Onlusten	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Rellen deren premier Hongarije nauwelijks	Onlusten	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Rechtbank Z-Afrika seponcert zaak tegen Zuma	Ramp	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Soldaten voor de rechter wegens gedrag in Irak	Schandaal	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	NRC Handelsblad		Schietpartij	Nee	Buitenland		
20-sep-2006	Telegraaf	Licht uit bij dronkenman	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
20-sep-2006	Telegraaf	Konijn vloert motorrijder	Ongeval	Nee	Curiositeit		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Garantie tegen ramp bestaat niet	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Kritiek op ministers na brand rotstreek	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Het was ook onze dag	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Bekentenis moord op Ilona Nemet	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Brandpreventie	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	De mooie begroting en de Schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Zoete droom	Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Juist leuk zo'n rel	Incident	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Super uit de bocht	Ongeluk	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Garantie tegen ramp bestaat niet	Ramp	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	NRC Handelsblad	Kritiek op ministers na brand rotstreek	Ramp	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Juist leuk zo'n rel	Rel	Nee	Geen incident		
20-sep-2006	Telegraaf	Alles gewonnen, maar geen finale	Incident	Nee	Sport		
20-sep-2006	Telegraaf	Diepe rouw na dood schooljuf	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, IJzendijke, schooljuf, juf, auto-ongeluk
21-sep-2006	NRC Handelsblad	We betogen tot de premier aftreedt	Crisis	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	Telegraaf	Koning Bhumibol geeft goedkeuring aan coup	Crisis	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Parijs vreest voor nieuwe rellen in voorsteden	Incident	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Jacob Zuma komt altijd terug	Ramp	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Buitenland		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Zware crash presentator Top Gear	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
21-sep-2006	Telegraaf	Man overrijdt dochtertje (3)	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
21-sep-2006	Telegraaf	Vader rijdt peuter dood	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Minister Donner den Dekker treden af	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Rapport: doden brand schuld overheid	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Breuklijnen en karrensporen	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Regio keuze	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Opvang schoot tekort	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Vergunningen onterecht	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Fouten bij bouw cellen	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Justitie slecht voorbereid op brand	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Een brandje dat nooit een ramp had mogen worden	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Pyromaan van Osdorp gepakt	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	De boot is aan in spaans paradijs	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Eindrapport Schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Aanblijven ministers is onzeker	Brand	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Uitblijven grondwet breekt Europa op	Crisis	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Optreden door afreden	Incident	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Een brandje dat nooit een ramp had mogen worden	Ramp	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Van Amerika Geweten	Ramp	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Geestige wraak	Ramp	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Geen incident		
21-sep-2006	Telegraaf	Spektakel bij A1GP op Zandvoort	Incident	Nee	Sport		
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Onderzoek gifschip	Ongeluk	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Onderzoek gifschip	Schandaal	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
21-sep-2006	Telegraaf	Kogelregen in Den Haag	Schietpartij	Ja	zie: liquidatiepoging verlamt hart	Nee	
21-sep-2006	Telegraaf	Schade botsing A28 claimen bij Defensie	Ongeluk	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
21-sep-2006	Telegraaf	Schade botsing A28 claimen bij Defensie	Ongeval	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
21-sep-2006	NRC Handelsblad	Beveiliging Marinecomplex Kattenburg	Incident	Ja		Ja	
21-sep-2006	Telegraaf	Liquidatiepoging verlamt hart stad	Schietpartij	Ja		Nee	Schietpartij, liquidatie, kogelregen
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Indonesië volstrekt doodstraf christenen	Brand	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Thaise turbulenties	Crisis	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis in Hongarije waarschuwt regio	Crisis	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	Telegraaf	Regeringscrisis België na rel om topcrimineel	Crisis	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Indonesië volstrekt doodstraf christenen	Ongeregeligheden	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Hongaarse oppositie stelt grote betoging alsnog uit	Onlusten	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	Telegraaf	Hongaarse taferelen	Onlusten	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	Telegraaf	Regeringscrisis België na rel om toperimineel	Rel	Nee	Buitenland		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Het reddende paard	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Adequaat: dag	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Oye en het bungelende telefoonsnoer	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Burgemeester weg om Schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Meer rook uit cel 11	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Hartkloppingen ver weg van Schiphol Oost	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Nooit echt haar draai gevonden	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	CDA blijft trots op schaduwpremier	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Donner mocht niet te lang bungelen	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Nu nog de rest van de verantwoordelijkheden	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Monstertrucks ramp bij brand	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Invalide verdrinkt in sloot	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Snelle actie om de schade te beperken	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Autoriteiten blijven fout op fout stapelen	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Falende overheid oorzaak ramp	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Brandweer in de problemen	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Onvermijdelijk	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Opeenstapeling van blunders eiste elf levens	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Ministers direct weg	Brand	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Wachten op de catastrofe	Crisis	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Voorbij de kokosmakroon	Crisis	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Donner mocht niet te lang bungelen	Crisis	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Vertrouwen	Crisis	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	De duiveluitdrijver herleeft	Ongeluk	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Wie is de man die de tonijn snijdt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Monstertrucks ramp bij brand	Ongeluk	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Gestolen levens	Ongeluk	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Adequaat: dag	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Meer rook uit cel 11	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Hartkloppingen ver weg van Schiphol Oost	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Uit Donners toespraak	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Monstertrucks ramp bij brand	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Excentrieke zakenman gulle gever	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Autoriteiten blijven fout op fout stapelen	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Falende overheid oorzaak ramp	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Kritiek op film	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Opeenstapeling van blunders eiste elf levens	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	Telegraaf	Ministers direct weg	Ramp	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Topman HP keurde af luisteren goed	Schandaal	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Dravend op Jolly Debunker	Schietpartij	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
22-sep-2006	NRC Handelsblad	Dravend op Jolly Debunker	Incident	Nee	Sport		
22-sep-2006	Telegraaf	Tweede dode	Ongeluk	Ja	zie: diepe rouw na dood schooljuf	Nee	
22-sep-2006	Telegraaf	Paniek bij brand in barakken Ter Apel	Brand	Ja		Ja	

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
22-sep-2006	Telegraaf	Boze buurt blaast stille tocht af na dood van Mustafa	Incident	Ja		Nee	Incident, stille tocht, Mustafa, Amsterdam
22-sep-2006	Telegraaf	F16-crash na ceremonie Volkel	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, Volkel, crash, F16, straaljager
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Hun boeven zijn erger het Kremlin heeft de regie verloren	Brand	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Ongeluk doodsteek Duits miljardenproject	Brand	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Libanon is verdeeld, maar valt niet uiteen	Crisis	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Links en rechts willen elkaar niet begrijpen	Crisis	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	De belegerde premier weet niet van opstappen	Crisis	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Ster van het theater van de tv-democratie	Crisis	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Boogschieten: ik kan helemaal niet	Incident	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Ongeluk met trein: 23 doden	Ongeluk	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	In luttele seconden 400 km Den Haag vond de zweef trein te duur	Ongeluk	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Ongeluk doodsteek Duits miljardenproject	Ongeluk	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Dodenrit Duitse magneettrein	Ongeluk	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Hun boeven zijn erger het Kremlin heeft de regie verloren	Onlusten	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Politiek Brazilië in ban van bloedzuigermafia	Rel	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Links en rechts willen elkaar niet begrijpen	Schandaal	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	De belegerde premier weet niet van opstappen	Schandaal	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Ster in het theater van de tv-democratie	Schandaal	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	Telegraaf	Politiek Brazilië in ban van bloedzuigermafia	Schandaal	Nee	Buitenland		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Boeing kraakt materiaal Stork	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Twee ex-ministers keren terug	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Onderzoeksraad geeft visitekaartje af	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Markant en ethisch bevlogen	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Liever wijzen op de verantwoordelijkheid van anderen	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Geachte lezer	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Pessimisme na rapport	Brand	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Vertrouwen van burger is verkwanseld, want de vorm wordt belangrijker dan de norm	Crisis	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	VPR voorheen provocerende radio Omroep	Crisis	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Dikke toeter	Ongeluk	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Hulp UWV valt tegen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Om te janken	Ongeluk	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Telegraaf steunt Sara en Ammar	Ongeluk	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Onderzoeksraad geeft visitekaartje af	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Goedlachs en overtuigend	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	De man die geen miljonair wil zijn	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Ministeriele verantwoordelijkheid ontglipt	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Pessimisme na rapport	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Medelijden	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	Telegraaf	Vergrijzing niet rampzalig	Ramp	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Tutu: ik schaam me Anglicaan te zijn	Rel	Nee	Geen incident		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Ramadan	Brand	Nee	Sport		
23-sep-2006	Telegraaf	Berlijn blijft onze thuisbasis	Ramp	Nee	Sport		
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Voor 15.500 euro wilde Tommy de klus wel klaren	Crisis	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
23-sep-2006	NRC Handelsblad	Wantrouwen heerst in Indische Buurt	Ongeregeldheden	Ja		Nee	Ongeregeldheden, Indische buurt, Amsterdam
24-sep-2006	Telegraaf	Treindrama door menselijk falen	Ongeluk	Nee	Buitenland		
24-sep-2006	Telegraaf	Misverstand	Brand	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
24-sep-2006	Telegraaf	Ontgroenen doet de feuten goed	Incident	Nee	Geen incident		
24-sep-2006	Telegraaf	Agent blijkt valse flits	Incident	Nee	Geen incident		
24-sep-2006	Telegraaf	Ik was bijna kroegbaas	Ramp	Nee	Geen incident		
24-sep-2006	Telegraaf	Ontgroenen doet de feuten goed	Schandaal	Nee	Geen incident		
24-sep-2006	Telegraaf	Roep om nog meer koersen voor 2-jarigen verstomd	Brand	Nee	Sport		
24-sep-2006	Telegraaf	KNSB stapt naar de rechter	Crisis	Nee	Sport		
24-sep-2006	Telegraaf	Meisje (1) doodgereden	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, Ulicoten, pick-up truck, meisje
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Gyurcsany denkt niet aan vertrek	Brand	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	Telegraaf	Hongaarse crisis komt terecht op bordje EU	Crisis	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Excuses van VS aan Venezuela	Incident	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	De Nederlandse inktvlek strategie kent zijn nadelen	Incident	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Gyurcsany denkt niet aan vertrek	Schandaal	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Buitenland		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Wijs niet zomaar zondebokken aan	Brand	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Ontsla de falende ambtenaar	Brand	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	Telegraaf	Bedrijven Zaandam verwoest door Brand	Brand	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	Telegraaf	Robothelikopter spoort brand op	Brand	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Immoreel tactisch spel	Brand	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Banjuduel met een albino	Incident	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	NRC Handelsblad	Wijs niet zomaar zondebokken aan	Ramp	Nee	Geen incident		
25-sep-2006	Telegraaf	Hans Felius: degradatie geen ramp	Ramp	Nee	Sport		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Geen erkenning van Israël zonder tegenprestatie	Crisis	Nee	Buitenland		
26-sep-2006	Telegraaf	Veel Taliban-strijders in Oeroezgan gedood	Incident	Nee	Buitenland		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Haarlemmermeer verscherpt regels	Brand	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis! Dag	Brand	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Marx en de Euro	Crisis	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Staatrecht is ook politiek	Crisis	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis! Dag	Crisis	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	Telegraaf	Astrid Engels	Incident	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Doden naar wie niemand een vinger uitsteekt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	Telegraaf	Zware ongelukken op 2 bouwplaatsen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	Telegraaf	Vergeving bij Rembrandt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Immoreel tactisch spel	Ramp	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis! Dag	Ramp	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	Telegraaf	Uniek oefendorp op industrieterrein	Ramp	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	Telegraaf	Emoties tien jaar na Dakota-ramp	Ramp	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Bij wie schuift Rita Verdonk aan tafel?	Rel	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad	Brown prijst Blair op congres Labour	Rel	Nee	Geen incident		
26-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Sport		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Crisis in België is bezworen	Crisis	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Zambia kiest tussen bloemkool en rouwdouwer	Ongeluk	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	Telegraaf	Globalen	Ongeluk	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Brussel geeft Hongarije respijt	Onlusten	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Duitse rel over afgelaste opera	Rel	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Zambia kiest tussen bloemkool en rouwdouwer	Rel	Nee	Buitenland		
27-sep-2006	Telegraaf	paniek om wankelend reuzenrad	Brand	Nee	Curiositeit		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Garrel brengt ode aan gezichten	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Garrel brengt ode aan gezichten	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Rampenbewaarkaart	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Snelle bus vat vla	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Tien keer per dag brand op velling in Aalsmeer	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Deventer pyromaan (25) opgepakt, maar branden gaan door	Brand	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Rampenbewaarkaart	Crisis	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Racegekken twee en anderhalf jaar cel in	Ongeluk	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Taxichauffeur (76) mogelijk vervolgd	Ongeval	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Garrel brengt ode aan gezichten	Ramp	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad	Garrel brengt ode aan gezichten	Ramp	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	NRC Handelsblad		Rel	Nee	Geen incident		
27-sep-2006	Telegraaf	Greenpeace doet aangifte om gilschip te stoppen	Ramp	Ja	zie: crisis Ivoorkust door schip	Ja	
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Tony Blair gaf zijn land vertrouwen	Crisis	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Migranten overboord gezet op zee	Incident	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	In Slowakije gaat het om de ziel van het land	Ongeluk	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	Telegraaf	Ruim 200 doden bij offensief in Zuid-Afghanistan	Ongeregeldeheden	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad		Ongeval	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Geen weg terug voor Afghaanse vluchtelingen	Onlusten	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Realistische vleugel Republieken roert zich	Rel	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	Telegraaf	Polen zucht onder nieuw schandaal	Schandaal	Nee	Buitenland		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Brandwonden in Volendam slecht geschat	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Hilversum; regio keuze	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Cellen R'dam Airport niet veilig bij brand	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Brandveiligheid van uitzetcentrum ver onder de maat	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Holland in de fik	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Pyromanen in Assen opgepakt	Brand	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	New York Dolls	Crisis	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Canarisch drama moet stoppen	Crisis	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Stedelijk wil deel collectie gaan afstoten	Crisis	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Opknopbeurt werftrappen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Burgemeester Pijnacker en OM ruziën	Ongeregeldeheden	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Les amants reguliers	Ramp	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Les amants reguliers	Ramp	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad	Net niet, maar wel heel veel	Ramp	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Geen incident		
28-sep-2006	Telegraaf	Het wonder Jaffrey Wammes	Ongeluk	Nee	Sport		
28-sep-2006	Telegraaf	Ruim 200 keer stadionverbod na klassieker	Ongeregeldeheden	Nee	Sport		
28-sep-2006	NRC Handelsblad		Incident	Ja	zie: boze buurt blaast	Nee	
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Dood van een bondgenoot in burqa	Brand	Nee	Buitenland		
29-sep-2006	NRC Handelsblad		Incident	Nee	Buitenland		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Nederlanders doden Talibaan in Uruzgan	Incident	Nee	Buitenland		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Een zware bevalling	Brand	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Gemeente voelt een beetje schuld	Brand	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Opstelten: uitzetcentrum snel veilig	Brand	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Nou dat stak wel! Heel even	Crisis	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Fuchs onthust over kritiek	Crisis	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Gemeente voelt een beetje schuld	Crisis	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Stedelijk haalt bezem door collectie	Crisis	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Altijd de rug recht houden	Incident	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Wangedrag in leger	Incident	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	IJzersterke weduwe	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Dieren vullen gebreken van mensen aan	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	U kunt beter op het kerkhof liggen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	t zijn straks geen studenten die doorstromen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Van Sher werd nooit meer iets vernomen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	t zijn straks geen studenten die doorstromen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Redders brengen bloemetje	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Kunst gaat over obsessie	Ongeluk	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Nederland verliest elke dag een heel Vondelpark	Ramp	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	Telegraaf	Limburg op z'n best	Rel	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Altijd de rug recht houden	Schandaal	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad	Waarom wij mayonaise eten	Schandaal	Nee	Geen incident		
29-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Ja	zie: patiënte (69) verbrand op operatietafel	Nee	
29-sep-2006	Telegraaf	Asbest vrij bij brand Poeldijk	Brand	Ja		Nee	Brand, Poeldijk, Asbest
29-sep-2006	Telegraaf	Patiënte (69) verbrand op operatietafel	Brand	Ja		Nee	Brand, brand O.K., brand ziekenhuis, Almelo, patiënt
29-sep-2006	Telegraaf	Passagier ramwagen overleden	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Scheveningen, ramwagen
30-sep-2006	Telegraaf	China met een barrel door	Ramp	Nee	Buitenland		
30-sep-2006	Telegraaf	Fraudeschandalen lijken Lula niet de deren bij stembus	Rel	Nee	Buitenland		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Woodward niet langer hagiograaf	Schandaal	Nee	Buitenland		
30-sep-2006	Telegraaf	WC-bezoek Kramnik ontardt in Rel	Rel	Nee	Curiositeit		
30-sep-2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	In Bosnië speelt het theater van de haat	Brand	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Pas op voor	Brand	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Bankier tussen oude meesters	Brand	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Er is niets fouts aan om je vlees mooi in te pakken	Crisis	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Zaak tasjesdief nog altijd niet rond	Incident	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Hoop dat het andere bespaard blijft	Incident	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Defensie belooft koers te verleggen	Incident	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Het parlement is gewetenloos	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Zaak tasjesdief nog altijd niet rond	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Dikke!	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	China met een barrel door	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Zie je wel dat het geen huisdieren zijn	Ramp	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	De man van 105 pct	Rel	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Ik ben geen spion, ik lees boeken	Schandaal	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Paranoïklassiekers uit de seventies	Schandaal	Nee	Geen incident		
30-sep-2006	Telegraaf	Brand in O.K. kan ik elk ziekenhuis	Brand	Ja	zie: patiënte (69) verbrand op operatietafel	Nee	
30-sep-2006	Telegraaf	Openheid	Brand	Ja	zie: patiënte (69) verbrand op operatietafel	Nee	
30-sep-2006	Telegraaf	Turken belagen politici	Rel	Ja		Nee	Rel, Armeense genocide, Albayrak, Armenië, Turkije
30-sep-2006	NRC Handelsblad	Wat nou genocide	Rel	Ja		nee	Rel, Armeense genocide, Albayrak, Armenië, Turkije
30-sep-2006	Telegraaf	Bouwende op Sint Maarten	Schandaal	Ja		Nee	Schandaal, Bouwende, Sint Maarten, EWE, EWE schandaal

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
10 januari 2006	Telegraaf	Wraak	Brand	Nee	Buitenland		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Actie om vogelgriep	Crisis	Nee	Buitenland		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Geweld dreigt in Kantanga	Crisis	Nee	Buitenland		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Geweld dreigt in Kantanga	Incident	Nee	Buitenland		
10 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
10 januari 2006	Telegraaf	Zilveren Camera Flos	Brand	Nee	Geen incident		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Bouwen met dozen en tapnikkers	Brand	Nee	Geen incident		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Solo-aankomst	Ongeluk	Nee	Geen incident		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Indrukwekkend, vinden ze de deltawerken	Ramp	Nee	Geen incident		
10 januari 2006	Telegraaf	Crisis in honkbal	Crisis	Nee	Sport		
10 januari 2006	Telegraaf	Snelle Jelle steelt show	Incident	Nee	Sport		
10 januari 2006	Telegraaf	Invaller Caldecott sterft in harnas	Ongeluk	Nee	Sport		
10 januari 2006	Telegraaf	Friesinger niet naar EK allround	Ongeluk	Nee	Sport		
10 januari 2006	NRC Handelsblad	Motorrijder dood, Dakar 1 minuut stil	Ongeval	Nee	Sport		
10 januari 2006	Telegraaf	Baasjes Staffordshires verbijsterd na incident	Incident	Ja		Nee	Incident, Staffordshire, hond, terrier, peuter,
10 januari 2006	Telegraaf	Vuilcontainers raken op mysterieuze wijze kwijt	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, vuilnis, vuilcontainers, zoekraken
11 januari 2006	NRC Handelsblad	Regering in Kiev om gascontract weggestuurd	Crisis	Nee	Buitenland		
11 januari 2006	Telegraaf	Toerist bang voor Turkije	Ramp	Nee	Buitenland		
11 januari 2006	Telegraaf	Onrust over vogelgriep bij Turken in Nederland	Ramp	Nee	Buitenland		
11 januari 2006	Telegraaf	Kippengekte in Rusland	Ramp	Nee	Buitenland		
11 januari 2006	NRC Handelsblad	Gewoon pech met vogelgriep	Ramp	Nee	Buitenland		
11 januari 2006	Telegraaf	Zwaargewond na bijlagen	Incident	Nee	Curiositeit		
11 januari 2006	Telegraaf	Reeks auto's in brand	Brand	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	NRC Handelsblad	Even doet Nederland ertoe in de VS	Crisis	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	Telegraaf	Ai, de dertiende	Ongeluk	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	Telegraaf	Oorlog tussen luchtvaartcaterars	Ongeluk	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	NRC Handelsblad	Borssele en daarna	Ramp	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	Telegraaf	Klaasen nieuwe dartsheid	Schandaal	Nee	Geen incident		
11 januari 2006	Telegraaf	Klein maar slim	Incident	Nee	Sport		
11 januari 2006	Telegraaf	Mensen die echt arm zijn, klagen niet	Incident	Ja	zie: Staffordshire terrier	Nee	
11 januari 2006	Telegraaf	Gewonden bij gasexplosie	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, gasexplosie, Utrecht, ongeval
12 januari 2006	NRC Handelsblad	Stok en stroop moeten vrede brengen in Oeganda	Crisis	Nee	Buitenland		
12 januari 2006	Telegraaf	Vrouw komt om bij woningbrand	Brand	Nee	Curiositeit		
12 januari 2006	Telegraaf	Vrouw en hond uit brandende woning gered	Brand	Nee	Curiositeit		
12 januari 2006	Telegraaf	Bezorger vindt overleden man	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
12 januari 2006	Telegraaf	Brandweerman goede vriend van pyromaan	Brand	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	NRC Handelsblad	Galeriselectie	Brand	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	Telegraaf	D66 dreigt met crisis	Crisis	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	NRC Handelsblad	Voor D66 spelen andere belangen	Crisis	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	Telegraaf	Leven met zwier	Ongeluk	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	Telegraaf	Onvindbare kroongetuige boven water	Ongeval	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	Telegraaf	Dodelijke boobytraps bij drugslabs	Brand	Nee	Geen incident		
12 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Sport		
12 januari 2006	Telegraaf	Lekkende tank bij ziekenhuis	Incident	Ja		Nee	Incident, Gastank, IJ Ziekenhuis, Ziekenhuis, zuurstoftank
12 januari 2006	Telegraaf	Fietser gedood bij aanrijding	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, Amsterdam
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Politieke aartsrivalen Mongolië op ramkoers	Brand	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Leger Soedan beticht van vals spel	Crisis	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Politieke aartsrivalen Mongolië op ramkoers	Crisis	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Spaanse schimmen	Incident	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Ook de gouverneur liet zijn kippen ruimen	Incident	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	Telegraaf	Dodelijke skibotsing	Ongeluk	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	VN opende vuur op Haïtianen: 2 doden	Ongeregeldeheden	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Morales vraagt om investeringen in gas	Onlusten	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	Telegraaf	Duitsers hielpen VS bij Irak-oorlog	Rel	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Poot en trots is in India een lastige opgave	Rel	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	Telegraaf	Verrassing in Deense Aboe Ghraib-zaak	Schandaal	Nee	Buitenland		
13 januari 2006	Telegraaf	Tekenen voor het blussen	Brand	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	D66 krabbelt terug in ruzie Afghanistan	Crisis	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	Dexia-topman Brunel keert terug naar België	Crisis	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Europa stuit in Iran op grenzen van zijn soft power	Crisis	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Dittrich wil geen kabinetcrisis	Crisis	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	NRC Handelsblad	Therapie voor agressieve mannen	Incident	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	Griezen op vrijdag de 13e	Ongeluk	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	Snelle oplossing brandaanslagen gaat in rook op	Ongeval	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	Schiet de duif niet dood!	Ramp	Nee	Geen incident		
13 januari 2006	Telegraaf	Burgers eisen droge voeten	Rel	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	NRC Handelsblad	Politieke crisis in Oekraïne om gasdeal verdiept	Crisis	Nee	Buitenland		
14 januari 2006	Telegraaf	Wegvallen van Sjaron vraagt om flexibiliteit	Ongeluk	Nee	Buitenland		
14 januari 2006	Telegraaf	Rel rond berengal	Rel	Nee	Buitenland		
14 januari 2006	Telegraaf	Muurvast	Brand	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	Telegraaf	Waarom	Crisis	nee	Geen incident	Nee	
14 januari 2006	Telegraaf	Bankieren tussen drie vuren	Crisis	Nee	Geen incident	Nee	
14 januari 2006	NRC Handelsblad	Het feestidealisme is opportunistisch en blijft hangen in hype en oppervlakkigheid	Crisis	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	Telegraaf	Marco Bakker krijgt hoofdrol in Cats	Ongeluk	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	Telegraaf	Ravage op ring	Ongeluk	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	NRC Handelsblad	Van de drie mensen die tussen de wilde beren gingen wonen, is er nog maar een in leven	Ongeval	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	NRC Handelsblad	Huwelijken tussen neef en nicht moeten worden verboden	Ramp	Nee	Geen incident		
14 januari 2006	Telegraaf	Studente fraudeerde onderzoek kinderopvang	Incident	Ja		Nee	Incident, Fraude, Leiden, Student
14 januari 2006	Telegraaf	Ongeluk kost brugwachter baan	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, brugwachter, brug, Zwolle
14 januari 2006	Telegraaf	Werkstraf voor overvaren meisje	Ongeval	Ja		Nee	Ongeluk, Appeltorn, overvaren
15 januari 2006	Telegraaf	Prins verongelukt	Incident	Nee	Buitenland		
15 januari 2006	Telegraaf	Prins verongelukt	Ongeluk	Nee	Buitenland		
15 januari 2006	Telegraaf	Prins verongelukt	Ongeval	Nee	Buitenland		
15 januari 2006	Telegraaf	Aanslagpleger paus al dagen spoorloos	Schandaal	Nee	Buitenland		
15 januari 2006	Telegraaf	Vakantiesigaar uit eigen doos	Ramp	Nee	Geen incident		
15 januari 2006	Telegraaf	Dubbel Dutch	Rel	Nee	Sport		
15 januari 2006	Telegraaf	Zoontje politiemans komt om bij brand	Brand	Ja	zie: zoontje politiemans komt om bij brand	Nee	
15 januari 2006	Telegraaf	Stel overlijdt door brand in caravan	Brand	Ja		Nee	Brand, caravan, Zaandam
15 januari 2006	Telegraaf	Zoontje politiemans komt om bij brand	Incident	Ja		Nee	Incident, brand, zoon, Boskoop, politiemans.
15 januari 2006	Telegraaf	Jacht op bestuurder na doodrijden man	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Zundert, doodrijden, doden, dood
15 januari 2006	Telegraaf	Gewonden bij noodlanding	Ongeval	Ja		Nee	Ongeluk, noodlanding, Naarden
16 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Buitenland		
16 januari 2006	Telegraaf	Diamantencentrum Antwerpen bedreigd	Crisis	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Met gelijke munt	Crisis	Nee	Buitenland		
16 januari 2006	Telegraaf	Elektrisch autoaram doodt kind	Ongeluk	Nee	Buitenland		
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Schandalen ondermijnen Portugal	Schandaal	Nee	Buitenland		
16 januari 2006	Telegraaf	Zweedse oprichter ziet grote vraag hardrijpolis	Brand	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	Telegraaf	Oranjeveldrijders onzichtbaar	Brand	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Lieve Maria	Crisis	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Geen groot democraat	Crisis	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Argentijn gniffelt om bankroof	Crisis	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	Telegraaf	Exclusief Vader Sabine Koning verongelukt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
16 januari 2006	Telegraaf	Stacey in schijnwerpers	Incident	Nee	Sport		
16 januari 2006	NRC Handelsblad	Figurant, komediant, spijtoptant	Ongeluk	Nee	Sport		
16 januari 2006	NRC Handelsblad		Incident	Ja	zie: Herrie Shell	Ja	
16 januari 2006	Telegraaf	Herrie Shell houdt bureu wakker	Incident	Ja		Ja	
17 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Kenia verschroeft en verschrompelt	Crisis	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Deschröderisering relatie Berlijn-Moskou	Crisis	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Premier Taiwan neemt ontslag	Crisis	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	Telegraaf	Noorse arts verzon kankeronderzoek	Schandaal	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Nastase struikelt over oude tante	Schandaal	Nee	Buitenland		
17 januari 2006	Telegraaf	Peuk verwoest deltavliegtuig	Brand	Nee	Curiositeit		
17 januari 2006	Telegraaf	Koele Bart redt levens	Ramp	Nee	Curiositeit		
17 januari 2006	Telegraaf	Koele Bart redt levens	Brand	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	Telegraaf	Politie Krimpen lost 138 spuitschades op	Brand	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Vereenigd in actie tegen Europa	Brand	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	Telegraaf	Tok tok tok tok tok tok	Crisis	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Recordverkoop door Airbus	Crisis	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	In de marge ontstaat de onrust	Crisis	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	Telegraaf	Stokoude bijbel in sloot gegooit	Ongeluk	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Werkloosheid onder allochtone jongeren verdubbeld.	Onlusten	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Vereenigd in actie tegen Europa	Ramp	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	Telegraaf	Bouwlamp oorzaak dodelijke brand	Brand	Nee	Geen incident		
17 januari 2006	Telegraaf	Broer Jacobs verrassen	Ongeval	Nee	Sport		
17 januari 2006	NRC Handelsblad	Overleg bestuurders A'dam over hangjongeren	Brand	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
17 januari 2006	Telegraaf	Fatale slippartij Klarenbeker	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, Wilp, Klarenbeek
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Polen: nieuwe verkiezingen bijna zeker	Crisis	Nee	Buitenland		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Geld voor bestrijding van vogelgriep is toegezegd	Ramp	Nee	Buitenland		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Waterconflict Uruguay-Argentinië	Ramp	Nee	Buitenland		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Servië: tycoon versus duivel	Rel	Nee	Buitenland		
18 januari 2006	Telegraaf	SCP vrees Franse Toestanden	Brand	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	Leerlingen Wereldwijzer morgen weer in lesbank	Brand	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Poolse publieke omroep is rijk	Brand	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Servië: tycoon versus duivel	Brand	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	Bom barst in Breda	Crisis	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	SCP vrees Franse Toestanden	Onlusten	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	Jongeren	Onlusten	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	Leerlingen Wereldwijzer morgen weer in lesbank	Ramp	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	Telegraaf	In de ban van de borst	Rel	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
18 januari 2006	Telegraaf	Wolken boven Damrak	Schandaal	Nee	Geen incident		
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Pats, autoruit stuk - en dan snel wegfietsen	Brand	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
18 januari 2006	NRC Handelsblad	De overlast is flink	Brand	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
18 januari 2006	NRC Handelsblad	Pats, autoruit stuk - en dan snel wegfietsen	Ongeluk	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
18 januari 2006	NRC Handelsblad	De overlast is flink	Ongeluk	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
18 januari 2006	NRC Handelsblad	De overlast is flink	Ongeregeldeheden	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
18 januari 2006	Telegraaf	Camerabeelden van rosse buurt langer bewaren	Schietpartij	Ja		Nee	schietpartij, Amsterdam, schutter, wapen
19 januari 2006	Telegraaf	VS en EU trekken een lijn tegen Iran	Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Beurzen veren op na ophef in Tokio	Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Machtsstrijd verlamt Poolse politiek	Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Japane economie verandert nu echt	Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Rendement en risico	Crisis	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Rendement en risico	Incident	Nee	Buitenland		
19 januari 2006	Telegraaf	Man (51) overleden bij brand	Brand	Nee	Curiositeit		
19 januari 2006	Telegraaf	Europa bepaalt de prijs van de koper	Brand	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	Telegraaf	Fikse Brand op ABN Amro 2	Brand	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	Telegraaf	Criminele gezinnen groeiend probleem	Brand	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	Telegraaf	Criminele gezinnen groeiend probleem	Rel	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	Telegraaf	Forse verliezen Damrak	Schandaal	Nee	Geen incident		
19 januari 2006	Telegraaf	Jochem Uytdehaage hoopt op wonder	Ongeluk	Nee	Sport		
19 januari 2006	Telegraaf	Julie Gonzalez arm kwijt	Ongeval	Nee	Sport		
19 januari 2006	Telegraaf	Chaos A28 na kettingbotsing	Brand	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Botsing mogelijk door oefening	Brand	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Botsing wellicht door legeroefening	Ongeluk	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Botsing mogelijk door oefening	Ongeluk	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Botsing wellicht door legeroefening	Ongeval	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	NRC Handelsblad	Botsing mogelijk door oefening	Ongeval	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
19 januari 2006	Telegraaf	Meisje dood na aanrijding	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Dood, Amstelveen
19 januari 2006	Telegraaf	Meisje dood na aanrijding	Ongeval	Ja			
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Jaarwisseling in Frankrijk relatief rustig	Brand	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Syriërs accepteren westerse druk niet	Crisis	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Iraanse confrontaties	Crisis	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Anarchie neemt toe in de Gazastrook	Incident	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Jaarwisseling in Frankrijk relatief rustig	Onlusten	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Gevangenen Kenia slaan lunch over	Ramp	Nee	Buitenland		
2 januari 2006	Telegraaf	Dronken de kroeg in	Brand	Nee	Curiositeit		
2 januari 2006	Telegraaf	Man wil vriendin in brand steken	Brand	Nee	Curiositeit		
2 januari 2006	Telegraaf	Lenie 't Hart ontsnapt aan dood	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
2 januari 2006	Telegraaf	Oud en Nieuw aan de Kaap	Brand	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Herdenking van brand Volendam	Brand	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Viering jaarwisseling is veelal rustig verlopen	Brand	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	Telegraaf	Geweld	Incident	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	Telegraaf	Dos Santos op herhaling	Ongeluk	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Viering jaarwisseling is veelal rustig verlopen	Ongeregeldeheden	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	Telegraaf	Dramatisch begin 2006	Ramp	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	Telegraaf	Stilstaan bij cafébrand	Ramp	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	Telegraaf	2005	Rel	Nee	Geen incident		
2 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Sport		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
2 januari 2006	NRC Handelsblad	Rel rond coach skeleton	Rel	Nee	Sport		
2 januari 2006	Telegraaf	Dramatisch begin 2006	Brand	Ja		Nee	Brand, Gorinchem
2 januari 2006	Telegraaf	Zes doden bij jaarwisseling	Brand	Ja		Nee	Brand, Amsterdam
20 januari 2006	NRC Handelsblad	42 Slowaken komen om bij vliegcrash	Brand	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	De Turken roken liever een sigaretje dan dat ze kip eten	Crisis	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Collectief gedeprimeerd gaan de Portugezen stemmen	Crisis	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	In Iran geldt: luister naar wat niet wordt gezegd	Crisis	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Collectief gedeprimeerd gaan de Portugezen stemmen	Incident	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	42 Slowaken komen om bij vliegcrash	Ongeluk	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	De Turken roken liever een sigaretje dan dat ze kip eten	Ramp	Nee	Buitenland		
20 januari 2006	Telegraaf	Pyromane sticht twaalf branden	Brand	Nee	Curiositeit		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Kritiek op uitzetten na Schipholbrand	Brand	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	Telegraaf	Ombudsman: verhoor politie altijd opnemen	Crisis	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Geen rol antisemitisme	Incident	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	Telegraaf	Liefdesspel met valkuilen	Ongeluk	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Beter leven; kunstenaars over louterend lijden	Ongeluk	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	Telegraaf	Liefde voor de boot groeit	Ramp	Nee	Geen incident		
20 januari 2006	NRC Handelsblad	Alleen maar verliezers in rel rond Wennemars	Rel	Nee	Sport		
20 januari 2006	Telegraaf	Rookpotten oorzaak ongeval A28	Ongeluk	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
20 januari 2006	Telegraaf	Kamer eist uitleg over legeroefening bij A28	Ongeluk	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
20 januari 2006	Telegraaf	Rookpotten oorzaak ongeval A28	Ongeval	Ja	zie: ongeval A28	Ja	
20 januari 2006	Telegraaf	Dode bij brand in woning	Brand	Ja		Nee	Brand, Amsterdam, woningbrand, woning
21 januari 2006	Telegraaf	Somalische krijgsheren opereren vanuit Kenia	Crisis	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	Telegraaf	Crisis Duits vastgoed	Crisis	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Arabieren ongemakkelijk tussen Iran en de VS	Crisis	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Tobben met Afrikaanse Unie	Crisis	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Fernando Henrique Cardoso	Crisis	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Veel te goed voor deze wereld en zeker in China	Ongeluk	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Waken over Vaticaan met hellebaard en pepperspray	Schandaal	Nee	Buitenland		
21 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Waken over Vaticaan met hellebaard en pepperspray	Brand	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	ziet alles!	Incident	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Mink K. kocht hoogste kringen om	Ongeluk	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Ja heren, kostuum en dandy-look zijn helemaal terug	Ongeluk	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Diesel	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Migrantenvrouw weert kookplaat	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Kernafval naar de zon	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	ziet alles!	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Liefdesbaby's buitenspel	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	Telegraaf	Migrantenvrouw weert kookplaat	Ramp	Nee	Geen incident		
21 januari 2006	NRC Handelsblad	Ja heren, kostuum en dandy-look zijn helemaal terug	Schandaal	Nee	Geen incident		
22 januari 2006	Telegraaf	Fatale liefde	Ramp	Nee	Geen incident		
22 januari 2006	Telegraaf	Bos is los	Ongeluk	Nee	Sport		
22 januari 2006	Telegraaf	Dossiers te koop in onderwereld	Schandaal	Ja	zie: lekken AIVD informatie	Ja	
23 januari 2006	NRC Handelsblad	Stembuswinst conservatieve Cavaco Silva	Crisis	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
23 januari 2006	NRC Handelsblad	Crisis in Koeweit om opvolging emir	Crisis	Nee	Buitenland		
23 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
23 januari 2006	Telegraaf	Zeilvliegers verongelukt op Lanzarote	Ongeval	Nee	Buitenland		
23 januari 2006	Telegraaf	Nieuw schandaal Britse liberalen	Schandaal	Nee	Buitenland		
23 januari 2006	NRC Handelsblad	Peilingen: Canada kiest nu een Amerikaanse president	Schandaal	Nee	Buitenland		
23 januari 2006	Telegraaf	Euforie van jonkies van ABN Amro Two	Brand	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	Telegraaf	Passing Renka de crack	Brand	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	Telegraaf	Oranje piept en kraakt	Brand	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	NRC Handelsblad	Politiek correcte humor op Winternachten	Crisis	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	Telegraaf	Nieuw schandaal Britse liberalen	Ramp	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	Telegraaf	Duitsland-Tooske 1-2	Ramp	Nee	Geen incident		
23 januari 2006	Telegraaf	Jan Bos baalt van brons op WK sprint	Incident	Nee	Sport		
23 januari 2006	Telegraaf	Deken over streekderby	Incident	Nee	Sport		
23 januari 2006	Telegraaf	Jan Bos baalt van brons op WK sprint	Ongeluk	Nee	Sport		
23 januari 2006	Telegraaf	Mozicame zege Barca	Ramp	Nee	Sport		
23 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Ja	zie: vandalen slaan toe op spoor	Nee	
23 januari 2006	Telegraaf	Vandalen slaan toe op spoor	Brand	Ja		Nee	Brand, Enkhuizen, spoorwegen, Geldrop, NS
24 januari 2006	Telegraaf	Seksschandaal brengt Liberalen in diep dal	Crisis	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	NRC Handelsblad	Iran contra het Westen zorgt voor echte crisis	Crisis	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	NRC Handelsblad	Compromis Koeweit over nieuwe Emir	Crisis	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	Telegraaf	Balloncrash	Ongeluk	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	Telegraaf	Tientallen doden door treinramp in Montenegro	Ongeluk	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	NRC Handelsblad	Zware treinramp Montenegro	Ongeluk	Nee	Buitenland		
24 januari 2006	Telegraaf	Heimachine spietst truck	Ongeluk	Nee	Curiositeit		
24 januari 2006	Telegraaf	Heimachine spietst truck	Ongeval	Nee	Curiositeit		
24 januari 2006	Telegraaf	Rampalarm direct op televisie	Ramp	Nee	Geen incident		
24 januari 2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
24 januari 2006	NRC Handelsblad	Rampalarm direct op televisie	Ramp	Nee	Geen incident		
24 januari 2006	Telegraaf	Eriksson gaat weg na WK	Schandaal	Nee	Geen incident		
24 januari 2006	Telegraaf	Aanrijder laat meisje (14) gewond achter	Ongeval	Ja	zie: aanrijder laat meisje (14) gewond achter	Nee	
24 januari 2006	Telegraaf	Aanstekers onder vuur	Brand	Ja	zie: onveilige aanstekers	Ja	
24 januari 2006	Telegraaf	Aanstekers onder vuur	Ongeluk	Ja		Ja	
24 januari 2006	Telegraaf	Aanrijder laat meisje (14) gewond achter	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, ongeval, aanrijding, Gewond, meisje, Naaldwijk
24 januari 2006	Telegraaf	Voetbalclub geschokt na ongeval met meisjesteam	Ongeval	Ja		Nee	Ongeluk, Wervershoof, voetbal
25 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Buitenland		
25 januari 2006	NRC Handelsblad	Nieuwe emir relatieve liberaal	Crisis	Nee	Buitenland		
25 januari 2006	NRC Handelsblad	Crisis Polen houdt aan na fiat voor begroting	Crisis	Nee	Buitenland		
25 januari 2006	Telegraaf	Nederlandse militairen schieten Afgaan dood	Incident	Nee	Buitenland		
25 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
25 januari 2006	Telegraaf	Gevaar rond route Betuwelijn door tekort bluswater	Brand	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	Oorzaak brand op basisschool blijft raadsel	Brand	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	Buik vol van antikipactie	Crisis	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	Agent leert van leed slachtoffer	Incident	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	NRC Handelsblad	Op zoek naar slimmigheidjes	Ongeluk	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	NRC Handelsblad	Met al die missies word je bijna zeker uitgezonden	Ongeluk	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	NRC Handelsblad	Sommige feiten al jaren bekend	Ongeluk	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	Strafeis Ajax en Utrecht	Ongeregelheden	Nee	Geen incident		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
25 januari 2006	Telegraaf	Gevaar rond route Betsuwelijn door tekort bluswater	Ramp	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	Rookwolven bij metaalhandel	Brand	Nee	Geen incident		
25 januari 2006	Telegraaf	AIVD dozen vol geheimen kwijt	Incident	Ja	zie: lekken AIVD informatie	Ja	
25 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeregeldeheden	Ja		Nee	Ongeregeldeheden, Utrecht
25 januari 2006	Telegraaf	Speuren naar spoor schutter	Schietpartij	Ja		Nee	schietpartij, Dremel, schutter, wapen
26 januari 2006	NRC Handelsblad	VS-leger te zwak door Irak	Crisis	Nee	Buitenland		
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Werklozen plusjobben naar echte baan	Crisis	Nee	Buitenland		
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Mongolië toont zich opnieuw een democratie	Crisis	Nee	Buitenland		
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Verkiezing redt Haïti niet	Crisis	Nee	Buitenland		
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Verkiezing redt Haïti niet	Incident	Nee	Buitenland		
26 januari 2006	Telegraaf	Zwarte was	Brand	Nee	Curiositeit		
26 januari 2006	Telegraaf	Duinyromaantjes	Brand	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Horeca in fout bij wijkcontrole	Brand	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Motoragentkiller ook verdacht van andere misdrijven	Ongeval	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Zoetmeer voert actie voor intercity	Ramp	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Kledingwinkels lijken discotheken	Ramp	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Misplaatst BTW-plan	Ramp	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Hennepkwekerij op zolder brandt uit	Brand	Nee	Geen incident		
26 januari 2006	Telegraaf	Stenen door ruit bij actief deelraadslid	Incident	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
26 januari 2006	NRC Handelsblad	Het schelden houdt niet op	Incident	Ja	zie: diamantbuurt	Ja	
26 januari 2006	Telegraaf	Dodelijk ongeval	Ongeval	Ja	zie: dodelijk ongeval	Nee	
26 januari 2006	Telegraaf	Dodelijk ongeval	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeval, ongeluk, Meppel, dodelijk
26 januari 2006	Telegraaf	Valse kunst ontdekt bij veiling Christie's	Rel	Ja		Nee	Rel, valse kunst, christie's, veilinghuis
27 januari 2006	Telegraaf	Bush steunt plan Moskou in Iran-crisis	Crisis	Nee	Buitenland		
27 januari 2006	NRC Handelsblad		Ramp	Nee	Buitenland		
27 januari 2006	NRC Handelsblad	Japane economie bezig met comeback	Schandaal	Nee	Buitenland		
27 januari 2006	NRC Handelsblad	Rusland schrikt van exces	Schandaal	Nee	Buitenland		
27 januari 2006	NRC Handelsblad	Vertrouw geen president, leer de Keniaanse corruptiebestrijder	Schandaal	Nee	Buitenland		
27 januari 2006	Telegraaf	Indonesische bunny	Brand	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Nys de grote favoriet	Brand	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Shell-topman blijft zoeken naar miljardenovernames	Crisis	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Kluiskraker (20) blaast zichzelf op	Ongeluk	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Rollatoroudjes favoriete prooi pinpasdieven	Ongeluk	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	In de ban van de ring	Ramp	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	L'Europe in wereldtop	Rel	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Rel Stork-NPM over verhuizing	Rel	Nee	Geen incident		
27 januari 2006	Telegraaf	Slachtoffer (13) ongeluk overleden	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, Giessenburg
27 januari 2006	Telegraaf	Activisten met geheime agenda infiltreren Raad	Schandaal	Ja		Nee	schandaal, infiltratie, Amsterdam
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Grote bosbranden in hete Australische zomer	Brand	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Abbas stuurt aan op regering Hamas	Brand	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Palestijnen toonden woede over corruptie, bezetting en armoede	Crisis	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	Telegraaf	Israël wil volledig isolement Hamas	Incident	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Oostenrijk jammert om nationaal cultureel erfgoed	Incident	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	Telegraaf	Opnieuw vraagtekens bij dood prinses Diana	Ongeluk	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	Telegraaf	Opnieuw vraagtekens bij dood prinses Diana	Ongeval	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	De heftige start van Dow Jones	Onlusten	Nee	Buitenland		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
28 januari 2006	Telegraaf	Israël wil volledig isolement Hamas	Schietpartij	Nee	Buitenland		
28 januari 2006	Telegraaf	Oranje veldrijders geloven in kansen	Brand	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Wie is Tom de Swaan	Brand	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Onnavolgbare Alan Greenspan help de beleggers	Brand	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	We hebben Antonveneta nog niet gevierd	Brand	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Rode imam	Brand	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Er ontstaat een crisis in de democratie	Crisis	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Trias Política: tijd voor een staakt het vuren	Crisis	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Onnavolgbare Alan Greenspan help de beleggers	Crisis	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Doorbrek de vicieuze cirkel van ontvreeden kiezers en onzekere gekozenen	Crisis	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Razendsnel op piste	Ongeluk	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Schoonheid stralende	Ongeluk	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Rosiri (18): Nederlands op straat	Ongeluk	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Kijken met de ogen van Klimt	Ongeluk	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Betaling huurtoeslag slordig!	Ramp	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Ik verdien een plek in de geschiedenisboeken	Ramp	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Miller beschuldigt Lance Armstrong	Schandaal	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad	Boeddha	Schandaal	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	NRC Handelsblad		Schandaal	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Gordel los bij schietpartij	Schietpartij	Nee	Geen incident		
28 januari 2006	Telegraaf	Alles uit de kleine teen	Incident	Nee	Sport		
29 januari 2006	Telegraaf	Drama Poolse expohal	Ramp	Nee	Buitenland		
29 januari 2006	Telegraaf	Extreme kou grootste vijand slachtoffers	Ramp	Nee	Buitenland		
29 januari 2006	Telegraaf	Schandaal in Zweden	Schandaal	Nee	Buitenland		
29 januari 2006	Telegraaf	Val in greppel	Ongeval	Nee	Geen incident		
29 januari 2006	Telegraaf	Winkelcentrum in vlammen op	Brand	Nee	Geen incident		
29 januari 2006	Telegraaf	Kabinet pakt corruptie niet hard aan	Incident	Ja	zie: lekken AIVD informatie	Ja	
29 januari 2006	Telegraaf	Kabinet pakt corruptie niet hard aan	Schandaal	Ja	zie: lekken AIVD informatie	Ja	
3 januari 2006	Telegraaf	Drama in Duitse ijshal	Ongeluk	Nee	Buitenland		
3 januari 2006	Telegraaf	Drama in Duitse ijshal	Ramp	Nee	Buitenland		
3 januari 2006	Telegraaf	Kleuter dood na tv-ongeval	Ongeval	Nee	Curiositeit		
3 januari 2006	Telegraaf	Vrouw gewond in slaap door schietpartij	Schietpartij	Nee	Curiositeit		
3 januari 2006	Telegraaf	Man aangehouden om brand Avifauna	Brand	Nee	Geen incident		
3 januari 2006	Telegraaf	Liever brood dan spelen	Brand	Nee	Geen incident		
3 januari 2006	Telegraaf	Lawinegevaar vergalt skipret	Ramp	Nee	Geen incident		
3 januari 2006	Telegraaf	Coach verongelukt	Ongeluk	Nee	Sport		
3 januari 2006	Telegraaf	Marokkaanse man vermoord gevonden	Schietpartij	Ja		Nee	schietpartij, Rotterdam, schutter, wapen
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Israël bevriest geld voor Palestijnen	Crisis	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Britse agent wist fatale vergissing uit	Incident	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Zonder baard en tulband niet naar Uruzgan	Incident	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Polen inspecteert platte daken na ramp Katowice	Ongeluk	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Polen rouwt na ramp in luxueus paviljoen	Ongeluk	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	Telegraaf	Na 'n tijdje nam hij niet meer op...	Ramp	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Polen inspecteert platte daken na ramp Katowice	Ramp	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Polen rouwt na ramp in luxueus paviljoen	Ramp	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	Telegraaf	Rel in Vlaanderen rond speelplaats	Rel	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Rusland pakt twee Britse spionnen op	Schandaal	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Het is helemaal voorbij met de kerk in Ierland	Schandaal	Nee	Buitenland		
30 januari 2006	Telegraaf	Veroorzaker fataal ongeval opgepakt	Ongeluk	Nee	Curiositeit		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
30 januari 2006	Telegraaf	Veroorzaker fataal ongeval opgepakt	Ongeval	Nee	Curiositeit		
30 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeval	Nee	Curiositeit		
30 januari 2006	Telegraaf	Sluwe Vos pakt wereldtitel	Brand	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Cavaille-Coll	Brand	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Belgen crossen zonder nationale gevoelens	Brand	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	Telegraaf	Kremlin in defensief door beestachtige ontgroening	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	De smachtende zoon	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Moslim mag organen doneren aan elk mens	Ongeluk	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	Telegraaf	Doorbreken	Ramp	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	Telegraaf	WTO mikt meeste pijlen op Europa	Ramp	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	In groen zit ook geld	Ramp	Nee	Geen incident		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Is er nog een Ajacied die Danny Blind begrijpt	Incident	Nee	Sport		
30 januari 2006	Telegraaf	Unicum laat kansen liggen	Ramp	Nee	Sport		
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Federer haalt Baghdatis uit overwinning	Ramp	Nee	Sport		
30 januari 2006	Telegraaf	Woningbrand wordt Zwollenaar fataal	Brand	Ja	zie: woningbrand wordt Zwollenaar fataal	Nee	
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Grote bedragen, dito verleiding	Crisis	Ja		Nee	Crisis, woningcorporatie, curatele
30 januari 2006	NRC Handelsblad	Ernstig geweld tijdens uitgaan	Incident	Ja		Nee	Incident, Dinteloord, uitgaansgeweld
30 januari 2006	Telegraaf	Woningbrand wordt Zwollenaar fataal	Incident	Ja		Nee	Incident, brand, woningbrand, woning, Zwolle
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Deense krant biedt excuus aan	Brand	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	Telegraaf	Orakel Greenspan houdt epiloog	Crisis	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Hamas moet Israël als staat erkennen	Crisis	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Dioxine is terug, maar niet als crisis	Crisis	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	Telegraaf	Nog weinig zeker over dodental duivenhal	Ramp	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Modder sleurt de bomen op Java met wortel en al naar beneden	Ramp	Nee	Buitenland		
31 januari 2006	Telegraaf	Paardenmennen overlijdt na val	Ongeval	Nee	Curiositeit		
31 januari 2006	Telegraaf	Stevie wonder en de funkrevolutie	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Onbemand tankstation ook langs de snelweg	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Ajax legt fundament	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Zeg maar	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad		Crisis	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	De eenzame missie van Boris Dittrich	Crisis	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	A. Pechtold: ons graag van dienst	Crisis	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Supermarktconcern Laurus capituleert	Ongeluk	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Behandeling voor agent met rijfobie	Ongeval	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Agenten met rij-angst in therapie	Ongeval	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Ontwikkelingshulp gedijt bij globalisering	Ramp	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Staatsgeheim	Schandaal	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Bewoners niet terug na brand	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	Telegraaf	Bewoners niet terug na brand in Krommenie	Brand	Nee	Geen incident		
31 januari 2006	NRC Handelsblad	Met een fiets dansen op muziek	Ramp	Nee	Sport		
31 januari 2006	Telegraaf	Zo'n jonge knul nog	Incident	Ja	zie: ernstig geweld tijdens uitgaan	Nee	
31 januari 2006	Telegraaf	Grimmige sfeer Monster na dood 13-jarige Vinnie	Ongeval	Ja	zie: Monster	Nee	
31 januari 2006	Telegraaf	Grimmige sfeer Monster na dood 13-jarige Vinnie	Ongeluk	Ja		Nee	Ongeluk, ongeval, Dood, Monster
4 januari 2006	NRC Handelsblad		Ongeluk	Nee	Buitenland		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Urenlang in de kolenfile naar Pekings moderne hart	Ongeluk	Nee	Buitenland		
4 januari 2006	Telegraaf	Woning door tv in brand	Brand	Nee	Curiositeit		

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
4 januari 2006	Telegraaf	Slepen voor een hamburger	Brand	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	Telegraaf	Emotioneel afscheid van de Kaap	Brand	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	Telegraaf	Man dreigt ex-baas met brandstichting	Brand	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Kabinet moet klare (omroep)wijn schenken	Crisis	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	De jaren zestig en daarna	Crisis	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Rellen of erger	Crisis	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Soms jager, soms prooi, soms leraar	Crisis	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	Telegraaf	Veel autopech door kou bij wintersporters	Ongeluk	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	Telegraaf	Bende van Nijvel terug in de aandacht	Ongeluk	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Noodtoestand Frankrijk wegens succes opgeheven	Ongeregelheden	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad		Rel	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Rellen of erger	Rel	Nee	Geen incident		
4 januari 2006	Telegraaf	Begin van biltjesdagen	Ongeluk	Nee	Sport		
4 januari 2006	Telegraaf	Jochie (5) komt om bij brand	Brand	Ja	zie: onveilige aanstekers	Ja	
4 januari 2006	NRC Handelsblad	Platte daken gevoelig voor hevige sneeuwval	Ongeluk	Nee	zie: Ramp Katowice		
4 januari 2006	Telegraaf	Grote brand bij matrassenfabriek	Brand	Ja		Nee	Brand, matrassenfabriek, matrassen, fabriek, Hillegom
4 januari 2006	Telegraaf	Plat dak te zwak voor pak sneeuw	Ramp	Ja		Nee	Ramp, Apeldoorn, plat dak
4 januari 2006	Telegraaf	Agressieve zuster was eerder al in beeld bij justitie	Schandaal	Ja		Nee	Schandaal, Zoetermeer
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Frankrijk geschokt door rellen in trein	Brand	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	Telegraaf	Opluchting groot na einde gascrisis	Crisis	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Gasconflict is 'waarschuwing voor Europa'	Crisis	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	Telegraaf	Campagne van de chaos	Incident	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Wat weet Abramoff en loopt Bush schade op	Incident	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Onlusten grens van Gaza en Egypte	Ongeregelheden	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Onlusten grens van Gaza en Egypte	Onlusten	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	Telegraaf	Vreselijke blunder	Ramp	Nee	Buitenland		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	VS wilden hulp bij spionage Irak	Incident	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Daders bekennen geweld in Deventer	Incident	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Maxima wint zaak van Privé	Incident	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	Telegraaf	Aura krijgt kleurspoeling	Ongeluk	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	Telegraaf	Yonderboi de terugkeer van	Ongeluk	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	Telegraaf	Goud aan de lopende band	Schandaal	Nee	Geen incident		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Uiteindelijk toch een bedrijfsongeval	Ongeluk	Nee	Sport		
5 januari 2006	NRC Handelsblad	Uiteindelijk toch een bedrijfsongeval	Ongeval	Nee	Sport		
5 januari 2006	Telegraaf	Aansteker oorzaak van fatale brand	Brand	Ja	zie: onveilige aanstekers	Ja	
6 januari 2006	NRC Handelsblad	Onderzoek naar vogelgriep Turkije	Crisis	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	NRC Handelsblad	Oorlog Congo dodelijkste sinds WO II	Crisis	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	NRC Handelsblad	Toestand van Ariel Sharon verslechterd	Incident	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	NRC Handelsblad	Zeker 53 doden in Mekka	Ongeluk	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	NRC Handelsblad	Beroerte Sharon is grote ramp voor Israël	Ramp	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	Telegraaf	Arnold: Spin in het web	Schandaal	Nee	Buitenland		
6 januari 2006	Telegraaf	Vrede krijgt nu ook een echte kans	Crisis	Nee	Geen incident		
6 januari 2006	Telegraaf	Opgepast	Incident	Nee	Geen incident		
6 januari 2006	Telegraaf	Juwelen terug na oprollen bende	Ongeval	Nee	Geen incident		
6 januari 2006	Telegraaf	Juwelen terecht na oprollen bende	Ongeval	Nee	Geen incident		
6 januari 2006	Telegraaf	ASML schrikt van strenge beurstoezicht door AFM	Ramp	Nee	Geen incident		
6 januari 2006	Telegraaf	Machinisten op de vlucht bij botsing	Ongeval	Ja		Nee	Ongeval, machinist, treinbestuurder, vlucht, botsing

Datum:	Krant:	Titel:	Trefwoord:	Relevant?	Nee, want:	Parlementaire follow-up?:	Indien nee, zoektermen:
7 januari 2006	Telegraaf	Drankzucht Kennedy stort partij in crisis	Crisis	Nee	Buitenland		
7 januari 2006	Telegraaf	Laatste strijd in bewogen leven Sjaron	Ongeluk	Nee	Buitenland		
7 januari 2006	NRC Handelsblad	Alle redenen om te gaan	Ramp	Nee	Buitenland		
7 januari 2006	Telegraaf	Bankenschandaal Italië krijgt staartje	Schandaal	Nee	Buitenland		
7 januari 2006	Telegraaf	Oud-soldaat blaast huis op	Brand	Nee	Curiositeit		
7 januari 2006	NRC Handelsblad	Het beste van twee werelden	Brand	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	NRC Handelsblad	De stelling van Rob van Esch	Brand	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	De langste recessie	Crisis	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	Zonnebril voor de wintersport	Ongeluk	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	NRC Handelsblad	Ik voel me nu een 14-jarig meisje	Ongeluk	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	Lou Rawls verliest van kanker	Ongeval	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	NRC Handelsblad	Het beste van twee werelden	Onlusten	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	Warhoofd	Rel	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	Laatste strijd in bewogen leven Sjaron	Schandaal	Nee	Geen incident		
7 januari 2006	Telegraaf	Doorboord babyhersentjes	Crisis	Ja		Nee	Crisis, Stedum, baby, doorboren, hersenen
8 januari 2006	NRC Handelsblad	Turkije is voorlopig niet van vogelgriep af	Crisis	Nee	Buitenland		
8 januari 2006	Telegraaf	Nederlander (65) dood bij ramp Mekka	Ramp	Nee	Buitenland		
8 januari 2006	Telegraaf	DeLay gooit bijtje neer na schandaal	Schandaal	Nee	Buitenland		
8 januari 2006	Telegraaf	Boom en Van den Brand knallen naar titel	Brand	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	KIJK...	Brand	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	Waarom moest Caroline dood?	Brand	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	Acteur zonder grenzen	Ramp	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	Waarom moest Caroline dood?	Ramp	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	De wereld bestaat uit geuren	Ramp	Nee	Geen incident		
8 januari 2006	Telegraaf	Terriër sleurt jongetje uit wandelwagen	Ongeluk	Ja	zie: Staffordshire terriër	Nee	
9-jan-2006	NRC Handelsblad	Miljarden voor schoon drinkwater	Incident	Nee	Buitenland		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Sharon, premier die dicteerde 'ik ben jood', dat bepaalde Sharons visie	Crisis	Nee	Buitenland		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Wereldbank gokt mis in Tsjad	Crisis	Nee	Buitenland		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	VN-bevelhebber Haïti dood	Ongeregelde heden	Nee	Buitenland		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Republiekin DeLay treedt af als leider	Schandaal	Nee	Buitenland		
9 januari 2006	NRC Handelsblad		Brand	Nee	Geen incident		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Implanteer Google in je hersenen	Brand	Nee	Geen incident		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Rumsfeld beseft niet hoe hard we moesten werken	Crisis	Nee	Geen incident		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Buitenlandse foto's winnen	Ramp	Nee	Geen incident		
9 januari 2006	Telegraaf	Ondergewaardeerd in eigen land	Ramp	Nee	Sport		
9 januari 2006	NRC Handelsblad	Kap Schinveldse bos toch begonnen	Schandaal	Ja	zie: Schinveldse bos	Ja	

